

Jaarverslag 2019

2019

Bezoekadres

AZL
Akerstraat 92
6411 HD Heerlen

Postbus 4471
6401 CZ Heerlen

Telefoon

(088) 116 2443

E-mail

pf-pst@azl.eu

Internet

www.pstpensioen.nl

Bestuursbureau

Postbus 8292
3503 RG Utrecht

PST is ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 41178669

Inhoudsopgave

	Pagina
Inhoud	
Voorwoord	5
Meerjarenoverzicht	7
Organisatie pensioenfonds	9
Bestuur	9
Raad van Toezicht	11
Verantwoordingsorgaan	12
Uitbestede werkzaamheden	13
Verslag van het bestuur	15
Het pensioenfonds	15
Financiële positie van Pensioenstichting	
Transport	17
Pensioenregeling	20
Communicatie	21
Beleggingen	23
Samenvatting actuariel rapport	28
Verzekerdenbestand	34
Uitvoeringskosten	35
Governance	37
Uitbestedingsbeleid	44
Risicomanagement	45
Verslag Raad van Toezicht	55
Samenvatting rapport Raad van Toezicht	55
Reactie bestuur	57
Verslag verantwoordingsorgaan	59
Oordeel VO over het gevoerde beleid door het PST bestuur 2019	59
Reactie bestuur	60
Vooruitblik 2020	61
Jaarrekening 2019	63
Balans per 31 december	64
Staat van baten en lasten	66
Kasstroomoverzicht	68
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	69
Toelichting op de balans per 31 december	75
Gebeurtenissen na balansdatum	82
Toelichting op de staat van baten en lasten	83
Resultaatbestemming	89
Risicoparagraaf	90

	Pagina
Overige gegevens	99
Actuariële verklaring	99
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	101
Bijlagen	107
Aangesloten ondernemingen per 31 december 2019	107
Begrippenlijst	108

Voorwoord

Voor u ligt het verslag over het boekjaar 2019 (hierna te noemen het verslagjaar) van Pensioenstichting Transport (hierna te noemen PST). PST is het ondernemingspensioenfonds van de Nederlandse ondernemingen die behoren tot Deutsche Post DHL Group.

Belangrijke zaken voor het fonds waren de financiële positie, de bestuurlijke organisatie, de governance, de inwerkingtreding van de IORP II richtlijn, het verder voldoen aan de AVG, het ESG beleid en het uitvoeren van de Systematische Integriteits Risico Analyse (SIRA).

Financiële positie

Sinds eind 2017 is de beleidsdekkingsgraad van PST boven het Vereist Eigen Vermogen en is er geen herstelplan meer van kracht. Ons fonds publiceert op de website elke maand de beleidsdekkingsgraad, een twaalf-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. De UFR-dekkingsgraad bepaalt, op een door De Nederlandsche Bank (DNB) voorgeschreven manier, de waarde van de verplichtingen. De zogenaamde beleidsdekkingsgraad geeft de gemiddelde UFR-dekkingsgraad aan over de afgelopen twaalf maanden.

We hebben het jaar kunnen afsluiten met een beleidsdekkingsgraad gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen. Ook gaf de beleidsdekkingsgraad de mogelijkheid om per 1 januari 2020 een (gedeeltelijke) toeslag toe te kennen. Dit laatste is een zeer positief gegeven in een tijd waarin veel pensioenfondsen mogelijk moeten gaan korten.

Governance

Sinds december 2017 kent PST een Raad van Toezicht, bestaande uit drie externe deskundigen die toezicht houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken binnen het fonds.

In het voorjaar van 2018 heeft er een onsite visit van DNB plaatsgevonden, waaruit een aantal verbeterpunten kwamen. Deze zijn in combinatie met de voorbereidingen voor de IORP wetgeving voortvarend opgepakt. DNB heeft per brief aangegeven, dat het onderzoek is afgesloten.

Communicatie

In 2019 heeft er een risicobereidheidsonderzoek onder de deelnemers plaatsgevonden, hieruit zijn een aantal actiepunten voortgekomen om enerzijds het vertrouwen van de deelnemers te vergroten en anderzijds de zichtbaarheid van PST te vergroten. Als eerste actie is er voor het eerst een verkort jaarverslag gepubliceerd, is er een uitlegfilmpje over de navigatiemetafoor en een bestuursblog op de website geplaatst. In 2020 wordt verder gegaan met de acties voortvloeiend uit het onderzoek. Daarnaast is het communicatiebeleidsplan geheel vernieuwd.

In het vervolg van dit bestuursverslag leest u hier meer over. Het verslag wordt uitgebracht in overeenstemming met de statuten van het fonds.

Het bestuur dankt alle betrokkenen, voor de toewijding en inzet voor PST gedurende het afgelopen jaar.

J.G. Baaij
vice voorzitter werknemers bestuursleden

G.C.T. Burggraaf
vice voorzitter werkgevers bestuursleden

Meerjarenoverzicht

	2019	2018	2017	2016	2015
Aantallen					
Actieve deelnemers ¹⁾	2.398	2.260	2.156	2.104	2.086
Gewezen deelnemers	9.451 ²⁾	10.165	10.142	10.327 ³⁾	11.268 ³⁾
Pensioengerechtigden	4.620	4.597	4.630	4.559	4.421
Totaal aantal verzekerden	16.469	17.022	16.928	16.990	17.775
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
(Overige) technische voorzieningen voor risico pensioenfonds	1.066.472	926.519	907.586	929.724	873.230
Reserves	195.948	178.995	241.157	168.991	139.445
Belegd vermogen	1.235.266	1.088.250	1.126.003	1.093.047	997.337
Premiebijdragen	14.761	14.356	12.601	12.448	11.592
Pensioenuitkeringen	26.682	26.137	26.500	27.857	26.456
Saldo waardeoverdrachten	260	-374	-363	-41	628
Doorsneepremie pensioenregeling	30,00%	30,00%	27,50%	27,50%	25,41%
Indexatie per 1 januari van het betreffende jaar	2,10%	1,00%	0,00%	0,00%	1,55%
Franchise	18.690	18.091	17.792	17.560	17.139
Rendement op basis van total return	15,3%	-2,70%	6,00%	10,18%	1,58%
Dekkingsgraad FTK ⁴⁾	118,3%	119,3%	126,5%	118,1%	115,9%
Beleidsdekkingsgraad	117,6%	125,9%	124,3%	112,4%	117,4%
Vereist eigen vermogen	117,6%	118,8% ⁵⁾	122,3%	122,2%	123,7%
Minimaal vereist eigen vermogen	104,1%	104,1%	104,1%	104,1%	104,1%

1) Inclusief premievrijgestelden wegens arbeidsongeschiktheid.

2) Daling door waardeoverdracht kleine pensioenen.

3) Het aantal gewezen deelnemers is afgenomen als gevolg van een afkoopactie.

4) In de dekkingsgraad is rekening gehouden met de indexatieverplichtingen per 1 januari van het volgende jaar.

5) Voor de bepaling van het vereist eigen vermogen is de verlaging van het risicoprofiel al meegenomen.

Organisatie pensioenfonds

Bestuur

Het bestuur van PST is paritair samengesteld en bestaat uit tien personen. Daarvan zijn vijf bestuurders van werkgeverszijde, drie van werknemerszijde en twee vertegenwoordigers namens pensioengerechtigden. In het verslagjaar was de heer C.W. Zeeman onafhankelijk voorzitter van het bestuur.

Het bestuur van PST, daarbij ondersteund door het bestuursbureau, heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan drie uitvoeringsorganisaties. Deze werkzaamheden betreffen vermogensbeheer en pensioenadministratie. Uitgangspunt is dat het bestuur, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk blijft voor de juiste uitvoering van de uitbesteede taken. Het bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en reglementen van het fonds, in overeenstemming met de vastlegging in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN).

Hieronder treft u de bestuurssamenstelling aan over het jaar 2019, inclusief het aftredeschema: (Het aftreden c.q. de herbenoeming vindt plaats per 1 januari van het desbetreffende kalenderjaar).

Bestuur

<i>Onafhankelijk voorzitter</i>	<i>Aftredend/ herbenoembaar</i>
de heer C.W. Zeeman, 1959	2021

<i>Namens de werkgevers</i>	<i>Aftredend/ herbenoembaar</i>
de heer A.S. Bil, 1967	2024
de heer G.C.T. Burggraaf, 1971	2022
de heer P.G.J. van Boven, 1964	2023
de heer S.A. Heerlien, 1973	2021
de heer A.M. van Dorp, 1969	2024

<i>Namens de deelnemers</i>	
de heer J.A.B. Visser, 1956	2021
de heer F.H.J. van Lijssel ¹⁾ , 1956	2019

mevrouw J.J.C. Arts ²⁾, 1973, toevoerder
 mevrouw J.C.J. van Vendeloo, 1968, toevoerder
 de heer G.W. van Roekel, 1964, toevoerder
 de heer P.A.M. Weekers, 1968, toevoerder

<i>Namens de pensioengerechtigden</i>	
de heer J.G. Baaij, 1944	2022
de heer H.F.A.M. van der Eerden, 1951	2024

Dagelijks bestuur

Het dagelijks beleid is belegd bij het dagelijks bestuur van PST, bestaande uit de onafhankelijk voorzitter, de beide vice-voorzitters en de directeur.

¹⁾ De heer F.H.J. van Lijssel is per 1 juli 2019 teruggetreden als bestuurslid namens werknemers.

²⁾ Mevrouw J.J.C. Arts is per 1 maart 2019 teruggetreden als toevoerder namens werknemers

Bestuurscommissies

Het bestuur van PST wordt ondersteund door de volgende commissies:

Beleggingsadviescommissie

De Beleggingsadviescommissie bestaat uit de volgende personen:

de heer C.W. Zeeman (Onafhankelijk voorzitter)
 de heer G.C.T. Burggraaf
 de heer A. Ouweland (toehoorder)
 de heer J.G. Baaij
 de heer M. Bubenheim
 de heer J.E. Zwiers
 de heer G. Alserda (Externe beleggingsadviseur)
 mevrouw I. Pilgram (Balansmanager)

Pensioen- en Communicatiecommissie

De Pensioen- en Communicatiecommissie bestaat uit de volgende personen:

de heer J.A.B. Visser (voorzitter)
 de heer G. Brem
 de heer P.G.J. van Boven
 de heer F.H.J. van Lijssel
 mevrouw J.J.C. Arts (toehoorder)
 de heer A. S. Bil
 mevrouw J.C.J van Vendeloo (toehoorder)
 mevrouw C.A. Tuin-Rölkens

In januari 2019 zijn de wijzigingen in de Pensioenwet uit hoofde van de Europese Richtlijn IORP II in werking getreden. Tijdens de bestuursvergadering op 13 december 2018 zijn de volgende drie commissies benoemd en op 1 januari 2019 effectief ingesteld:

Risico Management Commissie

De Risico Management Commissie bestaat uit de volgende personen:

de heer A.M. van Dorp (voorzitter)
 de heer H.F.A.M. van der Eerden
 de heer S.A. Heerlien
 de heer L. de Rijke (Risk manager en functievervuller)

Actuariële Commissie

De Actuariële Commissie bestaat uit de volgende personen:

de heer J.G. Baaij (voorzitter)
 de heer A.S. Bil
 mevrouw C.A. Tuin-Rölkens
 de heer J. Tol (certificerend actuaris en functievervuller)

Audit Commissie

De Audit Commissie bestaat uit de volgende personen:

De heer G.C.T. Burggraaf (voorzitter)

De heer P.G.J. van Boven

Op uitnodiging Deloitte (functievervuller)

De taken en bevoegdheden van de hierboven beschreven commissies zijn vastgelegd in het bestuursstatuut.

Raad van Toezicht

Het intern toezicht wordt uitgevoerd door de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft als taak toezicht te houden op de wijze waarop het bestuur het beleid uitvoert van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De Raad van Toezicht onderhoudt een actieve dialoog met het bestuur. Het is belast met het toezien op een adequate risico-beheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De Raad van Toezicht legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan. De Raad van Toezicht betreft in zijn toezicht de naleving van normen in de Code Pensioenfondsen door het fonds.

De taken en bevoegdheden van de Raad van Toezicht evenals de samenstelling, benoeming en werkwijze zijn vastgelegd in de statuten van het fonds en het reglement van de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht heeft een rapport uitgebracht over 2019 en haar bevindingen zijn opgenomen op pagina 55.

Hieronder treft u de samenstelling inclusief het aftredeschema aan per 1 januari 2020:

	<i>Aftredend/ herbenoembaar</i>	<i>Functie</i>
mevrouw M. Meijer-Zaalberg	2022	voorzitter
mevrouw E.P.M. van Kalmthout ¹⁾	2023	lid
de heer J.H.H. Tuijp	2021	lid

De leden zijn benoemd na de wettelijke toetsing en goedkeuring van DNB.

¹⁾ Op 24 februari 2020 herbenoemd voor een tweede termijn.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft een verantwoordingsorgaan ingesteld dat voldoet aan de Pensioenwet. De taken en bevoegdheden van dit orgaan evenals de samenstelling, benoeming en werkwijze zijn vastgelegd in de statuten van het fonds en het reglement van het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit vier personen, waarvan één lid namens de werkgevers, één lid namens de werknemers en twee leden namens de pensioengerechtigden.

Hieronder treft u de samenstelling inclusief het aftredeschema aan. Het aftreden c.q. de herbenoeming vindt plaats per 1 januari van het desbetreffende kalenderjaar.

	<i>Aftredend/ herbenoembaar</i>	<i>Functie</i>
de heer A.M.M. de Hoon ¹⁾	2020	namens de aangesloten werkgevers
de heer P. Roctus ¹⁾	2024	namens de aangesloten werkgevers
mevrouw A. van 't Hul	2021	namens de deelnemers
De heer H. Plantenga ²⁾	2020	namens de pensioengerechtigden
de heer R. Siegers ²⁾	2024	namens de pensioengerechtigden
de heer P. Hogendorf	2021	namens de pensioengerechtigden

Voor het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2019 wordt verwezen naar pagina 59.

Diversiteit bestuur en overige gremia

Het pensioenfonds heeft het volgende beleid ten aanzien van diversiteit. Ten aanzien van leeftijd streeft het bestuur naar ten minste één persoon die jonger is dan 40 jaar in zowel het bestuur als het VO. Ten aanzien van geslacht streeft het bestuur naar ten minste één vrouw en één man in zowel het bestuur als het VO. Op dit moment wordt nog niet voldaan aan de doelstelling.

Compliance officer

Het bestuur heeft ingestemd met de benoeming van het NCI tot compliance officer van het fonds. De compliance officer is onafhankelijk van het bestuur en rapporteert periodiek haar bevindingen aan het bestuur. De compliance officer houdt, binnen zijn mandaat, toezicht op de naleving van wet- en regelgeving, alsmede het werken volgens de normen en regels die PST zelf heeft opgesteld. De compliance officer rapporteert hier jaarlijks over aan het bestuur.

¹⁾ De heer Roctus volgt de heer De Hoon op die per 31 december 2019 is afgetreden vanwege het bereiken van de maximale zittingstermijn.

²⁾ De heer Siegers volgt de heer Plantenga op die per 31 december 2019 is afgetreden vanwege het bereiken van de maximale zittingstermijn.

Uitbestede werkzaamheden

Administratie

Als administrateur voor het pensioenfonds verzorgt AZL N.V. de pensioen- en deelnemersadministratie, de financiële administratie en de jaarverslaglegging.

Vermogensbeheer

De beleggingsadministratie en de beleggingsrapportages zijn tot eind 2019 verzorgd door TKP Investments. Met ingang van 1 januari 2020 heeft PST na een zorgvuldige selectie BNY Mellon als nieuwe uitbestedingspartij gecontracteerd voor het uitvoeren van de beleggingsadministratie en de reporting. De discretionaire vastrentende waarden portefeuille wordt beheerd door Aegon/TKP Investments. Daarnaast wordt in vastrentende fondsen van A.S.R en Neuberger Berman belegd. De zakelijke waarden van het fonds zijn belegd in aandelenfondsen van State Street Global Advisors, Fidelity en Robeco. Verder wordt in vastgoedfondsen belegd van CBRE, Heitman, M&G en Berkshire. Kasbank is door PST voor het discretionaire mandaat met Aegon als custodian aangesteld. Daar de overige beleggingen plaatsvinden via beleggingsfondsen, stellen vermogensbeheerders hiertoe eigen custodians aan.

Met de vermogensbeheerders zijn concrete afspraken gemaakt rondom vergoedingen. Het pensioenfonds heeft, op een enkel vastgoedfonds na, geen beleggingsfondsen waar prestatiebeloningen onderdeel zijn van de vergoeding. In het bestuursverslag doet het bestuur verslag van de kosten van uitbesteding.

Het bestuur voert periodiek overleg met AZL en TKP Investments over de kwaliteit van de uitvoering. AZL en TKP Investments verstrekken jaarlijks een interne beheersingsrapportage (ISAE 3402) die door het bestuur jaarlijks wordt geanalyseerd en met de organisatie wordt besproken.

Het bestuur heeft voor het toezicht op haar belangrijkste uitbestedingspartners maatregelen getroffen in de vorm van service level agreements en (beleggings)rapportages. Met het instellen van een beleggingsadviescommissie kan het bestuur toezicht uitoefenen op de activiteiten van de vermogensbeheerders. Hierbij is voor het bestuur voornamelijk het monitoren van het beleggen binnen de mandaten en de beleggingsrichtlijnen van de beleggingsfondsen waarin belegd wordt, van belang. Bovendien wordt hierbij aandacht gegeven aan de aard, juiste interpretatie en uitvoering van beleggingen in lijn met de uitkomsten van de ALM-studie zoals die door het bestuur periodiek wordt uitgevoerd en/of herijkt.

Externe ondersteuning, advisering en certificering

Het bestuur steunt voor de advisering en ondersteuning op het eigen bestuursbureau. AZL verzorgt de operationele werkzaamheden op actuariel gebied. Willis Towers Watson verzorgt de adviserende werkzaamheden op actuariel en juridisch gebied. TKP Investments adviseert op het gebied van beleggingen. Almazara Real Assets Advisory geeft advies op gebied van vastgoed en beheert de vastgoedportefeuille. De controle van de jaarrekening is toevertrouwd aan Deloitte. De actuariële certificering is belegd bij Triple A Risk Finance.

Verslag van het bestuur

Het pensioenfonds

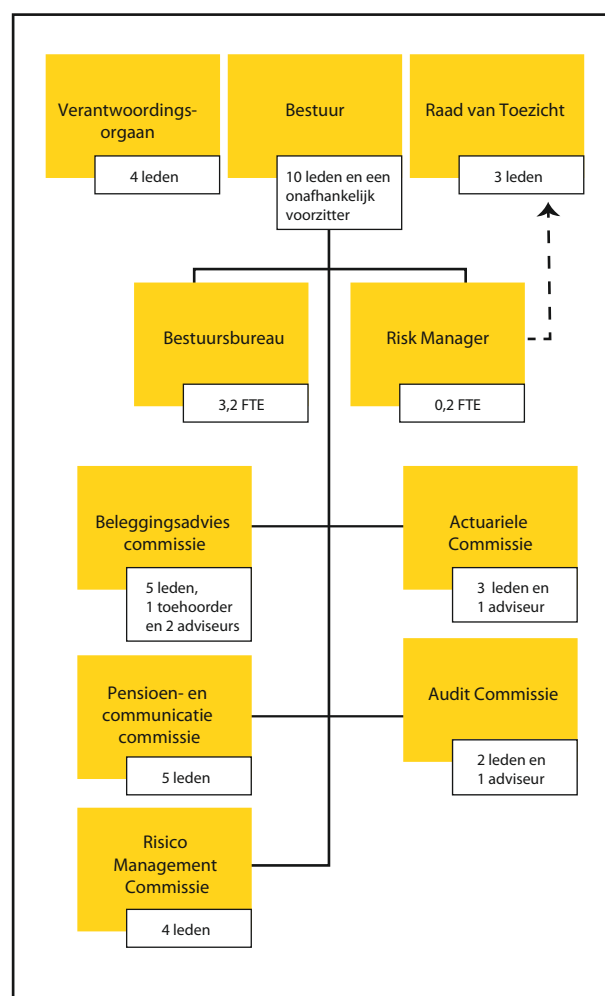
Statutaire doelstelling

De stichting heeft ten doel, zijnde het ondernemingspensioenfonds van de bij haar aangesloten ondernemingen en overeenkomstig haar statuten en pensioenreglement voor de bij haar aangesloten ondernemingen ten behoeve van de actieve deelnemers, de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden, inclusief hun na te laten betrekkingen en overige belanghebbenden de uitkering van ouderdoms-, partner- en wezenpensioen alsmede van arbeidsongeschiktheidspensioen te dekken en pensioenuitkeringen te verrichten. De stichting is bevoegd om over te gaan tot verzekering van de risico's als bedoeld in de Pensioenwet.

Het bestuur heeft de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, zoals bedoeld in artikel 102a van de Pensioenwet, vastgesteld en vastgelegd in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN). Bij de toetsing van de opdrachtaanvaarding voor de uitvoering van de pensioenregeling zijn deze door het bestuur als uitgangspunt genomen.

Dit verslag wordt uitgebracht in overeenstemming met de statuten van het fonds.

Organogram

Missie, visie en strategie

Missie

Het pensioenfonds wil de afgesproken pensioenregeling voor huidige- en voormalige werknemers (de actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) van de aangesloten Nederlandse Deutsche Post DHL Group ondernemingen op betrouwbare, transparante, professionele en kosten efficiënte wijze uitvoeren.

Visie

Het pensioenfonds wil de actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden een toekomstbestendig pensioen bieden. Het pensioenfonds belegt en beheert hiervoor de pensioenpremies en het pensioenvermogen tegen verantwoorde risico's en acceptabele kosten en wil dit ook op een maatschappelijk verantwoorde wijze doen. Het pensioenfonds streeft naar duidelijke en begrijpelijke communicatie met alle belanghebbenden.

Strategie

Governance

Het bestuur zorgt er voor dat de individuele bestuursleden het juiste geschiktheidsniveau hebben en behouden, door (markt)ontwikkelingen pro-actief onder de aandacht te brengen en opleidingen te laten verzorgen. Het pensioenfonds leeft de Code Pensioenfondsen actief na. Deze code richt zich op de acht thema's waar goed pensioenfondsbestuur om draait: 'Vertrouwen waarmaken', 'Verantwoordelijkheid nemen', 'Integer handelen', 'Kwaliteit nastreven', 'Zorgvuldig benoemen', 'Gepast belonen', 'Toezicht houden en inspraak waarborgen' en 'Transparantie bevorderen'.

Het risicomanagement is ingebed in de werkzaamheden van het (dagelijks) bestuur. Het risicomanagement is nader uitgewerkt in het jaarplan van het pensioenfonds en er zullen prioriteiten gesteld worden. Er is een Risico Management Commissie ingericht, welke het bestuur ondersteunt. Zodoende zal het bestuur nog beter in staat zijn om de belangen van alle belanghebbenden te waarborgen.

Pensioenuitvoering

Het pensioenfonds zorgt voor een uitvoering van de pensioenregeling die binnen de doelstellingen van het pensioenfonds past, tegen een zo gunstig mogelijke prijs-kwaliteitverhouding. Door actief als sparringpartner voor de sociale partners te fungeren, zal de pensioenregeling eenvoudig uitlegbaar en toekomstbestendig blijven en goed uitvoerbaar zijn.

De aanspraak- en pensioengerechtigden van het pensioenfonds hebben een groot vertrouwen in het pensioenfonds. Het bestuur beschouwt dit als een speerpunt en ziet het als zijn taak om dit vertrouwen in stand te houden dan wel verder te vergroten in de komende vijf jaar. Duidelijke, transparante en relevante communicatie is daarbij van groot belang.

Beleggingen

De visie van het pensioenfonds is, om de actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden een toekomstbestendig pensioen te bieden. Hiervoor worden pensioenpremies en het pensioenvermogen belegd en beheerd tegen verantwoorde risico's en acceptabele kosten, conform de vastgestelde risicohouding van sociale partners. Het pensioenfonds streeft naar een zo hoog mogelijk pensioenresultaat voor de actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden tegen een acceptabel risico. Hiermee wordt in het beleggingsbeleid rekening gehouden. Het pensioenfonds wil dit op een maatschappelijk verantwoorde wijze doen en zal bezien of het binnen de kaders van het beleggingsplan van het pensioenfonds, het onderwerp 'maatschappelijk verantwoord beleggen' verder kan worden uitgewerkt. Tevens zal het bestuur het beleggingsbeleid blijven toetsen aan de risicohouding en de bijbehorende ambitie.

Toekomst

De toekomst van het Nederlands pensioenstelsel is op dit moment onzeker. Er is een pensioenakkoord in 2019 gesloten wat nog nader dient te worden uitgewerkt, dit zal in 2020 en 2021 gebeuren. Inmiddels is in 2019 de wet temporisering AOW leeftijd aangenomen. Als gevolg hiervan blijft de AOW leeftijd vooralsnog ook in 2020 66 jaar en 4 maanden. De omvang van het pensioenfonds, de aanhoudende lage rente en de snelle veranderingen in wet- en regelgeving op governance gebied hebben invloed op de besturing en inrichting van het pensioenfonds. Al deze ontwikkelingen maken het noodzakelijk voor het pensioenfonds om de uitvoering van de pensioenregeling en de omvang van het pensioenfonds continu te monitoren en periodiek te evalueren. Ook zal het pensioenfonds in het kader van de toekomstbestendigheid nader onderzoeken en indien gewenst invulling geven aan samenwerking met andere pensioenfondsen en met pensioenfondsen binnen de Deutsche Post DHL Group. Naar de toekomst toe heeft de sponsor voldoende argumenten om de pensioenregeling te laten uitvoeren door het pensioenfonds.

Ten behoeve van de toekomstbestendigheid van het Nederlandse pensioenstelsel en een eventuele wijziging van de pensioenovereenkomst, zal het bestuur van het pensioenfonds zich opstellen als sparringpartner voor de sociale partners.

Toezichthouders

De toezichthouders op de pensioenfondsen, De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) hebben in 2019 geen toezichtmaatregelen aan het pensioenfonds opgelegd, wel heeft DNB een onderzoek uitgevoerd bij het fonds en heeft daartoe een definitief rapport uitgebracht op 24 april 2018. Op 16 mei 2019 heeft DNB per brief laten weten dat het opgestarte mitigatie traject is afgesloten, het plan van aanpak is uitgevoerd en de bevindingen adequaat zijn opgepakt.

Financiële positie van Pensioenstichting Transport**(Beleids)dekkingsgraad**

Sinds de invoering van het nieuw Financieel Toetsings Kader (nFTK) in 2015 is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de feitelijke dekkingsgraad op basis van de UFR van de afgelopen twaalf maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen. Alle beleidsmaatregelen moeten gebaseerd zijn op deze beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad van PST bedroeg ultimo 2019 117,6% (ultimo 2018 was dit 125,9%).

Het verloop van de feitelijke dekkingsgraad in het verslagjaar zag er als volgt uit:

	Pensioen- vermogen	Technische voorziening	Aanwezige dekkings- graad 2019	Aanwezige dekkings- graad 2018
Primo 2019	1.107.350	928.355	119,3%	126,5%
Wijziging rente	0	143.707	-16,0%	-5,0%
Renteafdekking	62.765	0	6,7%	2,0%
Overrendement	107.055	0	11,5%	-5,2%
Premie	13.835	14.569	-0,4%	-0,5%
Waardeoverdrachten	260	285	0,0%	0,0%
Kosten	-330	-330	0,0%	0,0%
Uitkeringen	-26.681	-26.803	0,6%	0,8%
Kanssystemen	0	-1.459	0,2%	0,4%
Toeslagverlening	0	9.796	-1,3%	-2,5%
Overige mutaties TV	0	188	0,0%	3,0%
Andere oorzaken	78	76	-2,3%	-0,2%
Ultimo 2019	1.264.332	1.068.384	118,3%	119,3%

Reële dekkingsgraad

Daarnaast is de reële dekkingsgraad een belangrijke graadmeter voor de financiële positie van het pensioenfonds. De reële dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de dekkingsgraad waarbij volledige prijsindexatie is toegestaan. Ultimo 2019 bedroeg de reële dekkingsgraad 94,7% (ultimo 2018 was dit 102,9%). Ultimo 2019 bedroeg de marktwaardedekking (= de waarde van de beleggingen en de waarde van de verplichtingen die beiden worden berekend met behulp van de markttrent) 113,3% (ultimo 2018: 116,7%).

Vereist eigen vermogen en herstelplan

Het vereist eigen vermogen bedroeg per 31 december 2019 117,6%. Hiermee is de beleidsdekkingsgraad van PST gelijk aan de vereiste dekkingsgraad en is er geen sprake van een reservetekort. Op PST is dan ook geen herstelplan van toepassing.

Haalbaarheidstoets

Toelichting op de haalbaarheidstoets

In 2015 moest voor het eerst de haalbaarheidstoets worden uitgevoerd. Voor de toets is het nodig de risicohouding van het fonds te kennen. In 2015 is in overleg met de sociale partners en het verantwoordingsorgaan de risicohouding van het fonds geformuleerd. Aan de hand van deze uitgangspunten zijn de onder- en bovengrenzen voor het verwachte pensioenresultaat bepaald. In 2019 is in overleg met de sociale partners de risicohouding opnieuw vastgesteld en is de aanvang haalbaarheidstoets opnieuw uitgevoerd. Het toeslagstreven van het pensioenfonds is voor het bestuur belangrijk. Het beleggingsbeleid (inclusief toeslagenbeleid) en premiebeleid is erop gericht om deze doelstelling te realiseren. Na overleg met sociale partners en het verantwoordingsorgaan is in verband met het toeslagstreven de risicohouding verruimd. Het bestuur accepteert hierbij dat er een kans is dat de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten op enig moment gekort moeten worden.

Het beleid van het fonds is er, gegeven de huidige pensioenregeling en financieringsafspraken met de werkgever, primair op gericht om de pensioenen van alle deelnemers tenminste nominaal in stand te houden met daarnaast een duidelijk streven naar indexatie voor actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. De zekerheidsnorm van het pensioenfonds is belangrijk, maar het

toeslagenstreven heeft evengoed een hoge prioriteit. De doelstelling van het fonds en sociale partners is om een stabiele en voorspelbare kostendekkende premie te kunnen heffen. De methodiek van vaststelling van de kostendekkende premie past bij deze doelstelling.

Haalbaarheidstoets

De haalbaarheidstoets geeft inzicht in het te verwachten pensioenresultaat op fondsniveau en de risico's die daarbij spelen, gegeven de financiële opzet van het fonds. Het pensioenresultaat is in de haalbaarheidstoets gedefinieerd als de pensioenuitkomsten zoals die volgen uit het beleid van het fonds, ten opzichte van de pensioenuitkomsten zoals die zouden gelden als er nooit sprake zou zijn van kortingen en er altijd conform de prijsindex zou worden geïndexeerd. Het ijkpunt is dus een pensioenuitkomst die de prijsontwikkeling volledig bijhoudt.

De haalbaarheidstoets dient aan te tonen dat:

1. Het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau boven de door het fonds te kiezen ondergrens voor dit pensioenresultaat blijft;
2. Het premiebeleid over de gehele berekeningshorizon realistisch en haalbaar is;
3. Het fonds voldoende herstelcapaciteit heeft om naar verwachting, vanuit de situatie dat aan de vereisten voor het minimaal vereiste vermogen wordt voldaan, binnen de looptijd van het herstelplan, aan de vereisten voor het vereist eigen vermogen voldoet;
4. Het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweerscenario niet teveel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau, waarbij het fonds hiervoor de maximale afwijking vaststelt.

Bij de invulling van de haalbaarheidstoets worden door het bestuur van het fonds kwantitatieve ondergrenzen bepaald die passen bij de risicohouding van het fonds.

Het fonds heeft de volgende grenzen voor het verwachte pensioenresultaat gekozen:

- De ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat vanuit de situatie dat het pensioenfonds precies beschikt over het vereist eigen vermogen is gelijk aan 90%. Dit betekent dat het verwachte pensioenresultaat meer moet zijn dan 90%;
- De ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke dekkingsgraad van het pensioen-

fonds is gelijk aan 90%. Dit betekent dat het verwachte pensioenresultaat meer moet zijn dan 90%;

- De maximale relatieve afwijking tussen het verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in het slechtweerscenario dat het fonds dan acceptabel vindt is 45%. Dit betekent dat het pensioenresultaat in slechts 5% van de scenario's meer dan 45% lager mag zijn dan het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke dekkingsgraad.

De haalbaarheidstoets die wordt uitgevoerd na beleidswijzigingen wordt de aanvangshaalbaarheidstoets genoemd, hetgeen het geval is voor de haalbaarheidstoets die per 1 januari 2016 en 1 januari 2019 is uitgevoerd. Vervolgens wordt bij geen materiële wijziging van het pensioenbeleid een jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd om de afgesproken grenzen te toetsen.

Uitkomsten jaarlijkse haalbaarheidstoets voor het fonds. Uit de aanvangshaalbaarheidstoets 2019 blijkt dat de verwachte pensioenresultaten voldoen aan de gestelde grenzen, zie onderstaande tabel ¹⁾.

1) De eerste twee grenzen zijn ondergrenzen, de derde is een bovengrens.

Uitgangspositie	Te kiezen ondergrens	Afgesproken grenzen	AHBT 2019	AHBT 2016
VEV	Ondergrens bij verwacht pensioenresultaat op fondsniveau	90%	97,0%	104,7%
Feitelijke financiële positie	Ondergrens bij verwacht pensioenresultaat op fondsniveau	90%	97,1%	103,9%
	Maximale relatieve afwijking van pensioenresultaat op fondsniveau in slechtweerscenario	45%	29,0%	34,4%

Te zien is dat de uitkomsten van de aanvangshaalbaarheidstoets voldoen op alle punten aan de vastgestelde grenzen. De mediaan van 97% ligt ruim boven de gestelde ondergrens van 90%. Dat geldt tevens in het slecht weer scenario. In de 5% ongunstige toekomstige scenario's, die bij de toets wor-

den doorlopen, mag de uitkomst voor het verwachte pensioenresultaat niet meer dan 45% afwijken. De 29% ligt daar ruim onder. De uitkomsten gaven geen aanleiding tot een nieuw overleg met de sociale partners voor het bespreken van de risicohouding en eventueel te nemen maatregelen.

Pensioenregeling

In de onderstaande tabel is weergegeven hoe de pensioenregeling van PST er in 2019 op hoofdlijnen uit ziet. Tevens is weergegeven hoe de regeling er vanaf 2020 uit zal zien. PST heeft ervoor gekozen om in 2018 alle pensioenaanspraken zoveel mogelijk te harmoniseren en vervolgens te converteren naar pensioenrichtleeftijd 68. Hierdoor krijgt de deelnemer beter inzicht in zijn opgebouwde aanspraken.

Regeling voor werknemers

	2019	2020
Pensioensysteem	voorwaardelijk geïndexeerd middelloon	voorwaardelijk geïndexeerd middelloon
Pensioenrichtleeftijd	68 jaar	68 jaar
Opbouw% ouderdomspensioen	1,875%	1,875%
Opbouw% partnerpensioen	70%	70%
Partnerpensioen	opbouwbasis	opbouwbasis
Grens basisregeling	€ 55.927,-	€ 57.232,-
Grens excedentregeling	€ 107.593,-	€ 110.111,-
Franchise	€ 18.690,-	€ 19.207,-
Pensioenpremie	30,0% van pensioengrondslag	30,0% van pensioengrondslag

Op de website van ons fonds staan het actuele pensioenreglement en bijlagenreglement.

Premiebeleid

Kostendekkende-, gedempte- en ontvangen premie

Artikel 129 van de Pensioenwet schrijft voor dat de pensioenpremie die het fonds ontvangt minstens gelijk moet zijn aan de kostendekkende premie zoals berekend conform de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN), tenzij aan de voorwaarden ten aanzien van de hoogte van beleidsdekkingsgraad, indexatie en het ongedaan maken van eventuele kortingen is voldaan. Met betrekking tot het premiebeleid is besloten, dit te baseren op een te verwachte rendement. Voor de vaststelling van de gedempte kostendekkende premie wordt gerekend met een ver-

wachte rendementscurve. Het rendement is gebaseerd op het strategisch beleggingsbeleid van het fonds en de maximale rendementen zoals vastgelegd door de Commissie Parameters. Het rendement bedraagt dan gemiddeld circa 4,7%. Conform wetgeving wordt voor de vaststelling van de gedempte kostendekkende premie tevens rekening gehouden met een afslag voor voorwaardelijke indexatie ter hoogte van de prijsinflatie (met ingroeipad). Per saldo resulteert dan een rendement voor de gedempte premie van circa 2,8%.

Het overzicht van de opbouw van de feitelijke premie, de gedempte kostendeekkende premie en de zuivere kostendeekkende premie van PST in 2019 is hieronder weergegeven. De premiedeckingsgraad voor 2019 bedraagt 95,1% (2018: 91,1%).

	Kosten-dekkende premie	Gedempte kosten-dekkende premie	Feitelijke (doorsnee-premie)
Actuarieel benodigd	14.958	5.902	5.902
Opslag in stand houden van vereist vermogen	2.812	1.110	1.110
Opslag voor uitvoeringskosten	537	537	537
Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	3.015	3.015
Premiemarge	0	0	4.197
	18.307	10.564	14.761

In 2017 heeft het bestuur overleg gehad met Sociale Partners. In dit overleg is onder andere toelichting gegeven op de effecten van de overgang naar pensioenrichtleeftijd 68 jaar in relatie met de premiedeckingsgraad. Mede gelet op de evenwichtige belangenafweging is besloten om vanaf 2018 de premie te verhogen tot 30%. Ook voor 2020 is in overleg met Sociale Partners besloten de doorsnee-premie te handhaven op 30%.

Toeslagbeleid en toeslagverlening

Het bestuur beslist elk jaar of en in hoeverre de pensioenen en de aanspraken kunnen worden verhoogd. De voorwaardelijke verhoging (toeslagverlening) wordt gefinancierd uit de extra rendementen op de beleggingen. De pensioenpremie bevat geen opslag voor toeslagverlening.

PST heeft de ambitie om de pensioenaanspraken en rechten van actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden elk jaar te verhogen met de stijging van de kosten van levensonderhoud (CPI).

De maximaal toe te kennen toeslag is gebonden aan de regels van toekomstbestendig indexeren. Hiervoor is de beleidsdeckingsgraad van het pensioenfonds bepalend. De beleidsdeckingsgraad bedroeg per 30 september 2019 119,0%.

De prijzen (afgeleide consumentenprijsindexcijfer voor alle huishoudens) stegen volgens het CBS in de periode

oktober 2018 tot en met september 2019 van 104,32% naar 107,16% met 2,7%. Het bestuur heeft gezien de bijzondere financiële omstandigheden en de situatie waarin PST verkeert besloten om niet de (maximaal te verlenen) toeslag te verlenen conform het toeslagbeleid zoals vastgelegd in de ABTN en de regels van toekomstbestendig indexeren. Er is besloten om de pensioenen van actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden per 1 januari 2020 te verhogen met 1,05%, zijnde het gemiddelde van de te verlenen toeslag op basis de beleidsdeckingsgraad en de UFR dekkingsgraad.

Communicatie

Communicatiebeleidsplan

PST hecht veel waarde aan effectieve communicatie over pensioen. PST wil het pensioenbewustzijn bij de deelnemers verhogen, zodat ze de juiste keuzes kunnen maken en zich ervan bewust zijn dat ze ook een eigen verantwoordelijkheid hebben. Daarvoor maakt het fonds gebruik van een communicatiebeleidsplan. Het plan wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld. Het doel van pensioencommunicatie is om deelnemers inzicht te geven in hoeveel pensioen hij/zij kan verwachten en dat de deelnemer zich bewust is van risico's. Daarnaast moet een deelnemer kunnen toetsen of het te verwachten pensioen voldoende voor hem/haar is. Tenslotte moet de deelnemer inzicht krijgen in de keuzemogelijkheden

en zich thuis voelen bij PST. Dit is het uitgangspunt voor het communicatiebeleidsplan van PST.

Website

In 2019 heeft het pensioenfonds de ingezette communicatiekoers gecontinueerd. De PST website wordt in samenwerking met de pensioen- en communicatiecommissie nauwgezet bijgehouden, bevat veel actuele informatie en voldoet aan alle vereisten die de Wet Pensioencommunicatie stelt. De website is het centrale communicatiemiddel geworden. Het aantal webpagina's is in het verslagjaar verder gegroeid van 465 naar 539. Per kwartaal wordt onder meer het bezoek aan de website gevolgd en worden de bekeken onderwerpen en de waardering bijgehouden. Ook zijn er in 2019 nieuwe elementen aan toegevoegd als een blog vanuit het bestuur, een verkort jaarverslag en een uitlegfilmpje. Verder zal in 2020 er ook meer zichtbaarheid aan het bestuur worden gegeven door persoonlijke pagina's.

Maandelijks worden meerdere nieuwsberichten gepubliceerd over actuele ontwikkelingen. De dekkingsgraad wordt iedere maand geactualiseerd en ook wordt er met grote regelmaat informatie verstrekt over life events die van belang zijn voor de deelnemers. Ook praktische informatie, zoals de uitbetaaldata van de pensioenen en interactieve webmodules op basis van laag 1 en laag 2 van de Pensioen123, zijn op de website terug te vinden. Ook de fondsdocumenten (laag 3 van Pensioen 123) staan op de website, zoals het pensioenreglement en het bijlagenreglement met kerncijfers en flex- en afkoopfactoren.

Als extra service richting de deelnemers is de Pensioenschets beschikbaar. Met behulp van deze tool kan de deelnemer, door in te loggen met zijn DigiD, inzicht verkrijgen in zijn pensioen en daarnaast in zijn huishoudboekje voor nu én straks. Op grond daarvan, wordt de deelnemer handelingsperspectief geboden. Hij kan zelf bepalen welke aanvullende maatregelen er desgewenst genomen moeten worden. Verder kunnen deelnemers naast de opgebouwde rechten bij PST ook de pensioenrechten inzien die zij hebben opgebouwd bij andere organisaties. Vanaf medio juli 2016 levert PST vier keer per jaar de meest actuele gegevens aan bij het Pensioenregister.

Communicatie actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden

In het verslagjaar zijn twee pensioenkranten verstuurd naar

actieve deelnemers en de pensioengerechtigden die in Nederland wonen. De pensioenkranten zijn ook te vinden op de website. Ook hebben actieve deelnemers en de pensioengerechtigden een UPO ontvangen. Naast deze papieren versie kan de UPO ook digitaal worden geraadpleegd door in te loggen met DigiD in een beveiligde omgeving. Alle gewezen deelnemers ontvangen om de vijf jaar een UPO op papier. De laatste keer was dat in 2019.

Daarnaast kunnen ook de gewezen deelnemers met ingang van 2019 jaarlijks hun UPO digitaal raadplegen. Dit is een verplichting vanuit de IORP II verordening die op 13 januari 2019 van kracht is geworden.

Werkgeverscommunicatie

In 2019 zijn zowel de werkgevers als de betrokken vakorganisaties op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen rond de (premie)dekkingsgraad. Verder is in 2018 in de uitvoeringsovereenkomst een meer gedetailleerde beëindigingsparagraaf opgenomen. Deze aangepaste uitvoeringsovereenkomst is afgestemd met de aangesloten ondernemingen en DPDHL Group Pensions en daarna door de aangesloten ondernemingen getekend. Besloten is om voor 2020 de premievaststelling gelijk te laten aan 2019. Daarnaast heeft in 2019 ook overleg plaatsgevonden over de financiële situatie van PST en het pensioenakkoord, met de sociale partners. Gezamenlijk is besloten om eens per kwartaal te overleggen met de sociale partners, zodat ook zij van de huidige situatie en ontwikkelingen op de hoogte zijn.

Ontwikkelingen in de bestuurssamenstelling

De zittingstermijn van de bestuursleden namens de werkgever, de heren A.M. van Dorp en A.S. Bil eindigden op 1 januari 2020. De beide heren hebben zich beschikbaar gesteld voor een nieuwe termijn van vier jaar en ook de werkgevers hebben hierop positief gereageerd. Het bestuur heeft met genoegen ingestemd met de nieuwe termijn.

De zittingstermijn van het bestuurslid namens de pensioengerechtigden, de heer H.F.A.M. van der Eerden eindigde op 1 januari 2020. De heer H.F.A.M. van der Eerden heeft zich beschikbaar gesteld voor een nieuwe termijn van vier jaar. Er is middels de pensioenkrant en website uitvraag gedaan naar mogelijke andere kandidaten, er heeft zich niemand gemeld. Het bestuur heeft met genoegen ingestemd met de nieuwe termijn. De heer F.H.J. van Lijssel, bestuurslid

namens de deelnemers heeft per 1 juli 2019 zich teruggetrokken als bestuurslid, vanwege het verlaten van de onderneming. Mevrouw J.J.C. Arts, toevoerder, heeft besloten zich terug te trekken per 1 maart 2019. Per 12 juni 2019 zijn mevrouw J.C.J. van Vendeloo en de heren G.W. van Roekel en P.A.M. Weekers toegetreden als toehoorders. Zij zullen t.z.t. bij DNB worden aangemeld.

De ondernemingsraden zijn gevraagd om een kandidaat voor te dragen, maar zijn daar niet in geslaagd. Vervolgens is er vanuit het bestuursbureau actie ondernomen onder de deelnemende organisaties. Hieruit zijn deelnemers naar voren gekomen die hebben aangegeven interesse te hebben. Vier hebben daarvan een persoonlijk gesprek gevoerd met een vertegenwoordiger van het bestuur, ondernemingsraden en het bestuursbureau. Drie van deze kandidaten hebben met goed gevolg de opleiding voor pensioenfondsbesturen volbracht en zijn met ingang van 12 juni 2019 toevoerder in het bestuur.

Beleggingen

Marktontwikkeling in 2019

Om het rendement van de beleggingsportefeuille te kunnen beoordelen is het noodzakelijk om een beeld te hebben van de financiële markten gedurende 2019. In de onderstaande alinea's wordt een terugblik beschreven per kwartaal van de financiële markten waar PST in heeft belegd.

In het eerste kwartaal van 2019 ontwikkelden de financiële markten zich over het algemeen uitermate gunstig. Het beeld van een afzwakkende wereldwijde economische groei, de onzekerheid rondom de handelsbesprekingen tussen de VS en China en die over Brexit leken aan het einde van 2018 meer dan voldoende ingeprijsd. De economische cijfers in het eerste kwartaal gaven gemengde signalen maar duiden niet op een verdere verslechtering van het algehele beeld. In het eerste kwartaal konden de markten daarom profiteren van het feit dat de monetaire autoriteiten van de Verenigde Staten en Europa lieten weten dat zij dit jaar hun rentetarieven naar verwachting niet zouden verhogen, terwijl in China het monetaire beleid verder werd versoepeld om de economische groei te stimuleren. Ook leidde een nieuwe ronde van handelsbesprekingen tussen de VS en China tot enig optimisme over een gematigde uitkomst. Tenslotte werd een uitstel van de Brexit gedurende het kwartaal steeds waarschijnlijker. De aandelenmarkten lieten een sterke stij-

ging zien, waarmee de MSCI Wereldindex terugkeerde naar ongeveer het niveau van eind september 2018. Ook de koersen van obligaties stegen. De rente op 10-jaars Duitse staatsobligaties was eind maart, voor het eerst sinds 2016, weer negatief. De dollarkoers nam toe met 2%. Opvallend was de olieprijs die met ruim 30% steeg, nadat in januari een groep van 24 landen, waaronder de OPEC en Rusland, een productiebeperking was overeengekomen. Ook andere grondstoffen met name die van de industriële metalen lieten duidelijke stijgingen zien. De goudprijs bleef vrijwel onveranderd.

Het tweede kwartaal werd gekarakteriseerd door significante rentedalingen in de ontwikkelde markten in combinatie met een beweeglijke aandelenmarkt die in de ontwikkelde markten per saldo een lichte stijging liet zien en in opkomende landen een lichte daling. Aan de ene kant maakten financiële markten zich zorgen over het voortdurende handelsconflict tussen de VS en China en het negatieve effect hiervan op de wereldwijde handelsvolumes en economische groei. Ook werden de toenemende spanningen tussen de VS en Iran met argusogen aanschouwd. Aan de onzekerheid rondom Brexit in het Verenigd Koninkrijk, waar premier Theresa May gaat vertrekken, kwam geen einde. Economische indicatoren gaven aan dat de economische groei wereldwijd een vertraging ondergaat, gevoed door vertragende orderstromen in de industriële sector.

Daartegenover stond echter dat de monetaire autoriteiten aan beide zijden van de Atlantische oceaan een duidelijk signaal afgaven dat zij klaarstaan om het beleid te versoepelen als de economische groei nog verder zal verzwakken. De markt houdt rekening met zowel een hervatting van het opkoopprogramma van obligaties door Centrale Banken, als met een verlaging van de rentetarieven van de Federal Reserve Bank (Fed) in de Verenigde Staten. Op de obligatiemarkten leidde dit tot een sterke rente daling, in Europa ontstonden laagterecords. Op de aandelenmarkten kwam een koersherstel tot stand in juni na een inzinking in mei.

De dollarkoers nam af met 1,4% en is vrijwel onveranderd sinds het begin van het jaar. De olieprijs (WTI) nam per saldo met circa 3% af. De markt zocht naar een evenwicht tussen de vooruitzichten van een vertragende conjunctuur enerzijds en de kans op aanbodverstoringen vanwege de spanningen in het Midden Oosten anderzijds. Dit leidde tot flinke fluctuaties.

aties binnen het kwartaal. De goudprijs profiteerde duidelijk van de combinatie van internationale spanningen en dalende rentestanden en steeg met 9%.

Het derde kwartaal karakteriseerde zich door een beweeglijke aandelenmarkt die in de ontwikkelde markten, in euro's gemeten, een voortgaande stijging liet zien en in opkomende landen ongeveer constant bleef. Ook de obligatiemarkten boekten lichte koersstijgingen. Beleggers kregen voorzichtige hoop op een positieve wending in de handelsoorlog tussen de VS en China. En het feit dat ondernemingsresultaten zich relatief goed hielden, enkele sectoren daargelaten (zoals olie en chemie), was eveneens hoopgevend. Ondertussen blijft de onzekerheid rondom brexit onverminderd hoog en blijkt uit diverse indicatoren steeds duidelijker dat in grote delen van de wereld de industrie eerder krimpt dan stijgt. Daarbij kwamen ook in de dienstensector recent de eerste tekenen van een sneller-dan-verwachte vertraging.

Hier tegenover staat dat zowel de ECB als de Fed bereid zijn om, indien noodzakelijk, het monetaire beleid verder te versoepelen en hebben in dit kwartaal al renteverlagingen doorgevoerd. Bovendien kondigde de ECB een hervatting van het opkoopprogramma van obligaties aan.

De dollarkoers steeg met 4,5% en staat bijna 5% hoger in vergelijking met het begin van dit jaar. De olieprijs (WTI) nam per saldo met circa 6,6% af tot \$54,5 als gevolg van de verwachte vertraging van de wereldeconomie en lichte vermindering van de geopolitieke spanningen in het Midden Oosten. De goudprijs steeg, onder meer gestimuleerd door de lage rentestand, met bijna 4% tot \$1.472.

In het vierde kwartaal lieten aandelenkoersen wereldwijd een verdere stijging zien, terwijl de rentestanden in Europa en de Verenigde Staten geleidelijk opliepen na een dalende trend in de voorgaande kwartalen. Geleidelijk groeide de hoop op een tussentijds handelsakkoord tussen de Verenigde Staten en China, dat uiteindelijk in december werd bereikt. Ofschoon beide landen slechts beperkte concessies hebben gedaan, lijkt de dreiging van een verdere escalatie van de handelsoorlog tussen beide landen op korte termijn afgewend. Ook werd een harde Brexit voorkomen door verder uitstel van de geplande Brexit datum. Uiteindelijk maakte de verkiezingsoverwinning van de Conservative Party in het Verenigd Koninkrijk een einde aan de lange onzekerheid rondom dit thema, althans op korte termijn. Terwijl de Britse

economie duidelijk te lijden heeft onder de aanstaande Brexit, lieten economische indicatoren in de rest van Europa en de Verenigde Staten zien dat de daling van de industriële productie lijkt af te vlakken. Daarnaast bleven cijfers over de dienstensector en de werkgelegenheid overwegend positief. Ook de winsten van beursgenoteerde ondernemingen vielen niet tegen. In de Verenigde Staten overtrof 80% van de kwartaalresultaten de verwachtingen van analisten. In Europa was de uitslag 50/50. De politieke situatie in Argentinië stabiliseerde zich en wereldwijd trokken de markten zich weinig aan van de protesten in Chili en Hong Kong. Ook geopolitieke spanningen in het Verre Oosten speelden in dit kwartaal geen grote rol.

De euro steeg met 2,8% ten opzichte van de US dollar, waardoor de wisselkoers uitkwam op \$1,12. De olieprijs (WTI) steeg met 14%, mede dankzij de aankondiging van nieuwe productiebeperkingen door OPEC en Rusland in december. De goudprijs steeg met 3%.

Wat de bovenstaande ontwikkelingen voor gevolgen hebben gehad wordt in de onderstaande paragrafen verder uitgewerkt.

Rendement in de eigen beleggingsportefeuille

Onderstaand wordt eerst voor de totale beleggingsportefeuille en daarna per beleggingscategorie beschreven welke ontwikkelingen zich in de eigen portefeuille van PST hebben voorgedaan.

Totaal beleggingsresultaat

Het netto rendement van de beleggingsportefeuille van PST bedroeg exclusief de overlay, 15,7% (2018: -2,0%). Dit was 0,92% hoger dan de 14,6% die de benchmark liet zien. Het netto rendement inclusief de overlay bedroeg 15,3% (2018: -2,7%). In de voorgaande paragraaf marktontwikkelingen 2019 zijn de belangrijkste oorzaken voor het positieve rendement op de portefeuille beschreven.

Aandelen

Het rendement van de categorie aandelen bedroeg over het gehele jaar 29,1% (2018: -8,0%). Dit was, 1,0% hoger dan het rendement van de benchmark (27,8%). Doordat PST passief belegt in ontwikkelde markten, Noord Amerika, Pacific en Europa ligt het rendement van deze regio's heel dicht bij het benchmarkrendement. Doordat PST in deze regio's belegt in zogenaamde beleggingsfondsen die werken

met uitsluitingen, kan het werkelijke rendement zowel in positieve als in negatieve zin afwijken. Voor Noord Amerika resulteert dit gedurende het hele jaar in een overrendement van 0,9%. Voor de Pacific regio resulteert dit in een rendement gelijk aan de benchmark en voor Europa in een onderrendement van 0,2%. De vermogensbeheerder Genesis, het beleggingsfonds met een actieve strategie in opkomende markten, heeft na jaren van onderrendement in 2019 een enorm overrendement laten zien van 9,3%. Ondanks dit mooie resultaat is besloten om voor opkomende markten een andere vermogensbeheerder te zoeken omdat deze manager niet kan onderbouwen waarom over- of onderrendement ontstaat. Het aandeel in dit fonds is verkocht en eind 2019 is Robeco geselecteerd als nieuwe vermogensbeheerder voor deze categorie. De vermogensbeheerder met een actieve strategie en die hoofdzakelijk belegt in kleinere Europese bedrijven heeft in tegenstelling tot het jaar ervoor een onderrendement van 2,5% laten zien.

Vastgoed

Het rendement van de categorie vastgoed bedroeg over het gehele jaar 6,7%. Omdat het moeilijk is om voor indirect vastgoed een goede benchmark te bepalen wordt het rendement van de benchmark verondersteld gelijk te zijn aan het werkelijk (fonds) rendement. PST belegt ook een klein gedeelte in beursgenoteerd vastgoed. Dit heeft een rendement van 26,0% behaalt ten opzichte van een benchmark van 24,9%.

Vastrentende waarden

Het rendement van de portefeuille vastrentende waarden bedroeg 11,2% (2018: 2,5%) over het gehele jaar. Dit was 2,3% hoger dan het rendement van de benchmark. Het rendement van de hypotheekfondsen waarin wordt belegd varieert tussen de 7,6% en de 10,7% over het hele jaar (2018: 2,5%). De verschillen in rendement worden verklaard door de verschillen in duratie en risicoprofiel. Het verschil in risicoprofiel zit voornamelijk in het percentage hypotheek met NHG garantie. Omdat een goede benchmark ontbreekt, wordt het rendement van het hypotheekfonds op de lange termijn vergeleken met het rendement van Nederlandse staatsobligaties met een vergelijkbare looptijd. De performance van hypotheek moet vooral bekeken worden op de middellange termijn, omdat de ontwikkeling van de hypotheekrente vaak niet helemaal synchroon loopt met de ontwikkeling van de rente op staatsobligaties.

Bijdrage renteafdekking

PST heeft momenteel 40% van het renterisico afgedekt op basis van de swapcurve. De afdekking van het renterisico heeft in dit jaar 1,2% positief bijgedragen aan de ontwikkeling van de dekkingsgraad.

Bijdrage valutatafdekking

PST dekt het valutarisico op de belangrijkste buitenlandse valuta d.m.v. een overlay af op het totaal niveau van de beleggingsportefeuille. De valuta-overlay maakt gebruik van afdekkingsinstrumenten waarvoor, conform EMIR-regelgeving, verplicht onderpand wordt aangehouden. Het PST dekt het valutarisico op het totaal niveau van de portefeuille af. De afdekking van het valutarisico heeft in dit jaar -1,4% (2018: -1,8%) bijgedragen aan het beleggingsresultaat.

Ontwikkeling in de eigen beleggingsportefeuille

Vervanging vermogensbeheerder voor aandelen in ontwikkelde markten.

PST heeft door tegenvallende beleggingsresultaten van haar actieve vermogensbeheerder Genesis besloten om afscheid te nemen in 2019. In het midden van het jaar is met behulp van Mercer een selectietraject doorlopen voor een nieuwe vermogensbeheerder. Na een zorgvuldig proces is Robeco geselecteerd. In november heeft de transitie van Genesis naar Robeco plaats gevonden.

MVB

PST heeft binnen de beleggingsadviescommissie en het bestuur verder nagedacht over concretisering van het MVB beleid. Een onderwerp dat aan bod is gekomen is het uitsluitingenbeleid. Omdat een relatief kleiner pensioenfonds qua capaciteit en middelen beperkter is dan de grote institutionele partijen wil PST haar MVB beleid verder ontwikkelen passend binnen haar mogelijkheden.

PST heeft samen met vele andere pensioenfonds een Internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (=IMVO) convenant afgesloten en dit convenant mede ondertekend. Het doel van het convenant is om als pensioensector, samen met de overheid, vakbonden en 'NGO's ¹⁾ het Maatschappelijk

1) Een NGO (niet-gouvernementele organisatie) is een organisatie die onafhankelijk is van de overheid en zich op een of andere manier richt op een verondersteld maatschappelijk belang.

Verantwoord Beleggingsbeleid (=MVB) in lijn te brengen met deze richtlijnen. Concreet betekent dit voor PST dat het MVB beleid verder vorm wordt gegeven en dat dit nieuwe beleid geïmplementeerd zal worden in de nieuw af te sluiten contracten met externe dienstverleners. Vervolgens zal er monitoring plaats vinden op de uitbestedingen aan vermogensbeheerders op dit gebied. Er zal gewerkt gaan worden aan een transparante wijze van rapportage over MVB-beleid. Communicatie met deelnemers van ons fonds wordt hierdoor ook eenvoudiger. Door deelname aan het convenant, en de samenwerking aan te gaan op dit gebied, vindt er standaardisatie plaats, en kunnen de kosten laag gehouden worden.

Portefeuillebeheer

TKP Investments (TKPI) is als dochter van Aegon Asset Management in 2019 volledig samen gegaan met Aegon Asset Management. Bij PST blijft TKPI verantwoordelijk in de rol van balansmanager. In deze rol zijn zij verantwoordelijk voor de beleggingsadministratie en rapportages, het dagelijks monitoren van de portefeuille (of deze binnen de bandbreedtes van de strategische asset allocatie blijft) en het maandelijks monitoren van de renteafdekking. Ook de werkzaamheden met betrekking tot de valuta afdekking van de belangrijkste buitenlandse valuta's worden geaggregeerd door TKPI uitgevoerd. Verder wordt operationeel cashma-

nagement door TKP Investments verzorgd. Dit gebeurt door deelname aan Stichting TKP Pensioen Treasury.

Strategisch beleggingsbeleid en invoering van een beleggingsplanmix

De strategische vermogensverdeling is gedurende het jaar 2019 aangepast aan de hand van de in 2018 uitgevoerde ALM-studie.

Door deze ALM-studie is het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille verlaagd. De strategische allocatie is hierdoor gewijzigd van 56,5% naar 46% zakelijke waarden en van 43,5% naar 54% Vastrendende waarden (inclusief kas). Tevens maakt het fonds een beleggingsplan waarbij een beleggingsplanmix wordt vastgesteld die kan afwijken van de strategische asset allocatie. In 2019 is deze beleggingsplanmix bepaald, waarbij er is besloten om in 2019 minder in zakelijke waarden te beleggen en meer in vastrentende waarden. De beleggingsadviescommissie beoordeelt aan de hand van de rapportages of wijzigingen van de portefeuille noodzakelijk zijn (bij posities buiten de bandbreedte) om de portefeuille in lijn te houden/brengen met de afgesproken beleggingsplanmix 2019. De onderstaande tabel toont de waarde en de procentuele verdeling per jaareinde 2019. Tevens wordt de strategische vermogensverdeling getoond, inclusief de minimum- en maximum bandbreedte.

Strategische	Strategische allocatie oud %	Minimaal allocatie nieuw ¹⁾ %	Maximaal 2019 %	2019 %
Vastrentend	40,5	51,0	46,5	56,0
Aandelen	44,0	33,5	30,0	37,0
Vastgoed	12,5	12,5	10,0	15,0
Cash	3,0	3,0	2,0	4,0
Totaal	100,0	100,0		

1) Dit betreft jaar 2019, 2020 en 2021

Rente Risicoafdekking

In het vorige verslagjaar heeft PST haar beleid rond matching en renteafdekking aangepast. Het pensioenfonds heeft de renteafdekking ingericht door middel van een gecombineerde matchingportefeuille bestaande uit een discretionaire

staatsobligaties portefeuille en een zogenaamd strategisch liability matching fund. Het renterisico wordt maandelijks indicatief gemonitord op basis van de mismatch tussen de rentegevoeligheid van de voorzieningen en die van de genoemde matchingsportefeuille.

Er wordt gebruik gemaakt van een fijnmazige rentestaffel. Een dergelijke rentestaffel profiteert meer van 'mean reversion' die op lange termijn wordt waargenomen in de rente en kan door asymmetrie in de rente-afdekking bij een stijging en daling van de rente profiteren van schommelingen rond bepaalde rentestanden. De fijnmazige rentestaffel is gebaseerd op de volgende overwegingen:

- Minimum afdekking (40%) houdt rekening met de risicohouding van het pensioenfonds. Daarnaast wordt rekening gehouden met afdekking via fysieke beleggingen.
- Maximum afdekking (80%) houdt er rekening mee dat de afdekking op basis van UFR hoger is dan op basis van marktrente.
- Bij hogere rentestanden is de renteschok (S1) in het standaardmodel van DNB hoger. In de fijnmazige staffel wordt gedeeltelijk gecompenseerd door een hogere afdekking. De rentestaffel zorgt daarmee voor een grotere stabilisatie van het vereist eigen vermogen.
- De rentestaffel is gebaseerd op de 20-jaars swaprente om dat deze beter aansluit bij de duratie van de verplichtingen van het pensioenfonds.

Risicomanagement binnen PST

Volwassenheidsniveau en IORP II

Naar aanleiding van het eerder genoemde "on-site" onderzoek van DNB in het begin van 2018, heeft het bestuur zich ten doel gesteld om het niveau van risicobeheer naar een volwassenheidsniveau van 3 te brengen. Hiertoe is er een werkgroep in het leven geroepen, bestaande uit bestuursleden, medewerkers van het bestuursbureau en een extern consultant. Het door de werkgroep geformuleerde actieplan had als belangrijkste doel om het risicomanagementbeleid te actualiseren en de organisatie van PST voor te bereiden op de implementatie van de Europese regelgeving inzake IORP II. Dit is in 2019 naar tevredenheid van DNB afgerond.

Risico universum en risico eigenaren

PST onderkent in haar beleid een viertal relevante hoofdcategorieën van risico's; Strategisch & omgevingsrisico's, Financiële risico's, Operationele en IT risico's en Compliance- & Integriteitsrisico's. Samen worden deze met de onderliggende risico's het risico universum genoemd. Omdat het gedragsaspect erg belangrijk is voor een robuust en goed functionerend risicomanagementsysteem, is voor een model gekozen waarin bestuursleden optreden als risico eigenaren. Binnen het gestelde beleid zijn de risicoaspecten van het

risico universum aan hen toegewezen en worden zij geacht verantwoording te dragen voor zowel onderkenning van risico's als beheersing ervan.

Implementatie en inbedding in organisatie

In 2018 is het geformuleerde risicomanagementbeleid ook in de dagelijkse reguliere werkzaamheden opgenomen. De voorlegger die bij ieder beleidsdocument wordt geschreven is voorzien van een risicoparagraaf waarin door de medewerker aandacht wordt geschonken aan de relevante risico's, de samenhang tussen deze risico's en de benodigde beheersing daarvan.

Voordat een dergelijk document het bestuur bereikt, is de risicoparagraaf voorzien van een opinie geschreven door de Sleutelfunctiehouder Risico Management Functie (SRMF). Daarnaast zijn in 2019 de hoofdcategorieën uit het risico universum uitvoerig beoordeeld door de Risicomanagementcommissie en besproken in de bestuursvergaderingen, waarmee risicobeheersing aantoonbaar verbeterd is.

Scenarioanalyse

Scenario denken is voor het fonds een belangrijk instrument. Hierbij wordt nagedacht over de vraag hoe de beleggingsportefeuille reageert in diverse situaties met extreem pessimistische omstandigheden waarin de economie zich op korte termijn zou kunnen bevinden. Bij elk scenario worden aannames gemaakt over de economische groei, inflatie, rente en rendementen van de diverse beleggingscategorieën. Het belangrijkste hierbij is, om maatregelen te definiëren die genomen kunnen worden wanneer één van deze scenario's zich voordoet. Wellicht nog belangrijker is het om indicatoren te vinden die de gedefinieerde scenario's zien aankomen. Deze scenario's zijn onderdeel van de reguliere financiële risicorapportages (van TKPI) en worden op regelmatige basis in de vergaderingen van de beleggingsadviescommissie besproken. De uitkomsten worden gerapporteerd aan het bestuur. Vervolgens wordt bepaald of dit leidt tot aanpassingen in de portefeuille.

Behoudend beleid

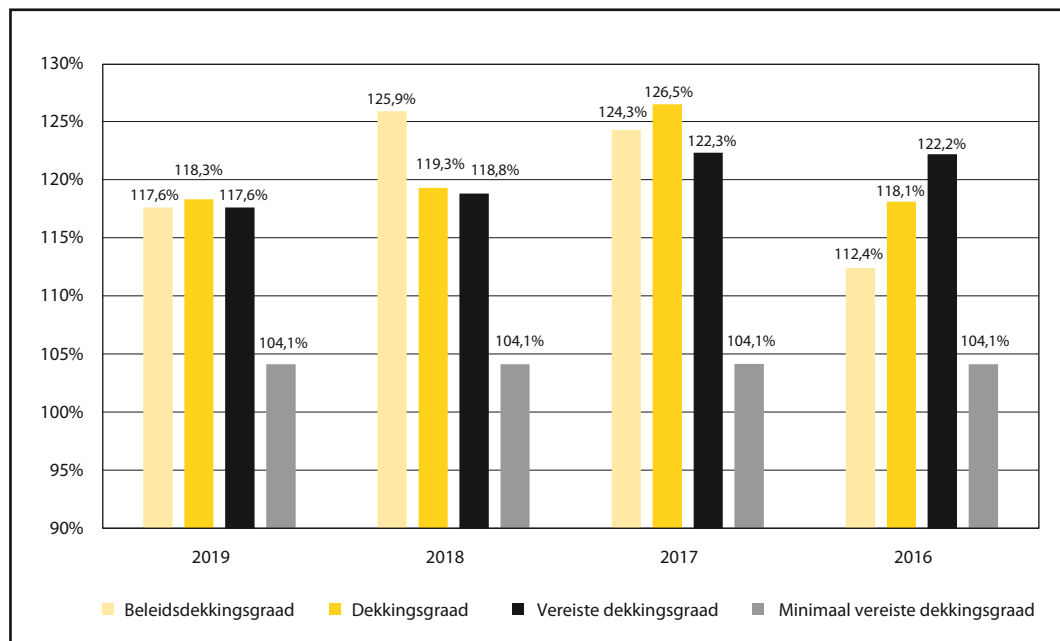
De ALM studie die in het najaar van 2018 is uitgevoerd heeft er toe geleid dat het bestuur heeft ingestemd met een significante afname van het risicoprofiel. In de beleggingsplanmix voor 2019 is de allocatie naar de zakelijke waarden portefeuille verlaagd met ruim 10%, ten gunste van de vastrentende waarden.

Samenvatting actuariel rapport

De managementsamenvatting toont, naast de ontwikkelingen gedurende het boekjaar, de belangrijkste financiële cijfers van het fonds. Ter vergelijking van de cijfers van het huidige boekjaar zijn referentiecijfers opgenomen.

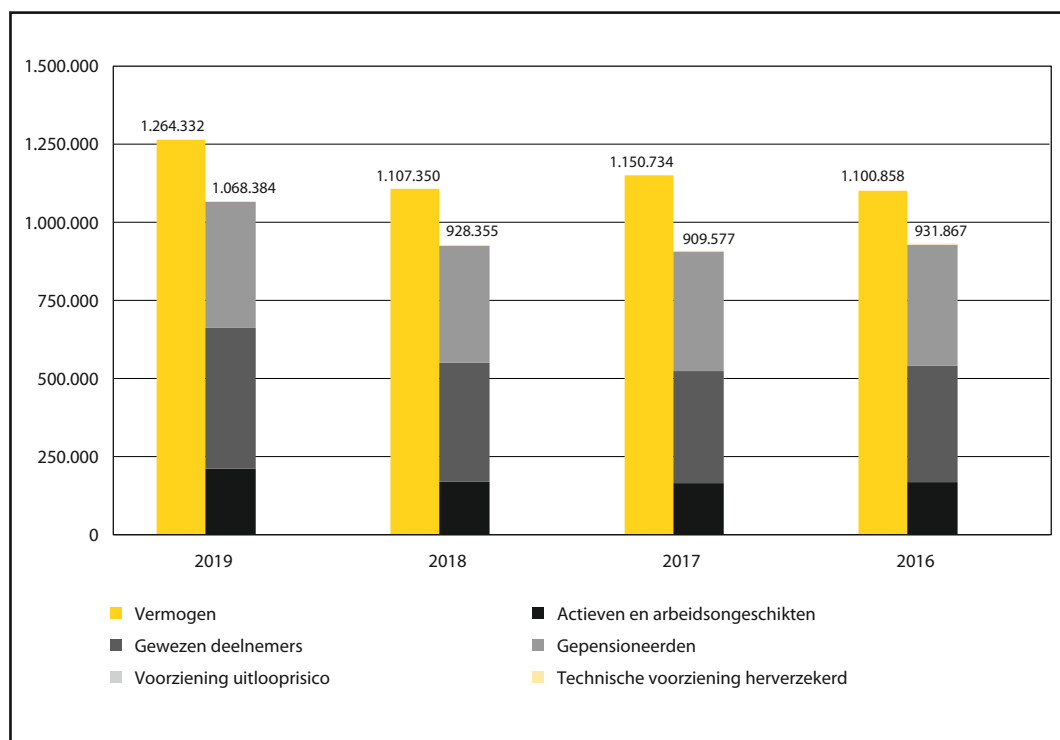
Financiële positie

De dekkingsgraad ¹⁾ liet over het boekjaar een daling zien van 119,3% ultimo 2018 naar 118,3% ultimo 2019. De beleidsdekkingsgraad van het fonds daalde in 2019 van 125,9% naar 117,6%. De beleidsdekkingsgraad ultimo 2019 is daarmee gelijk aan de vereiste dekkingsgraad ter hoogte van 117,6%. Hierdoor is de financiële positie toereikend. Onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad zien. De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening waarbij de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur is gebruikt voor de verdiscontering. De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad.

1) Waar in het rapport gesproken wordt over dekkingsgraad, wordt de actuele dekkingsgraad bedoeld.

De volgende grafiek geeft het vermogen en de technische voorzieningen ultimo jaar weer (bedragen in de grafiek x € 1.000,-).

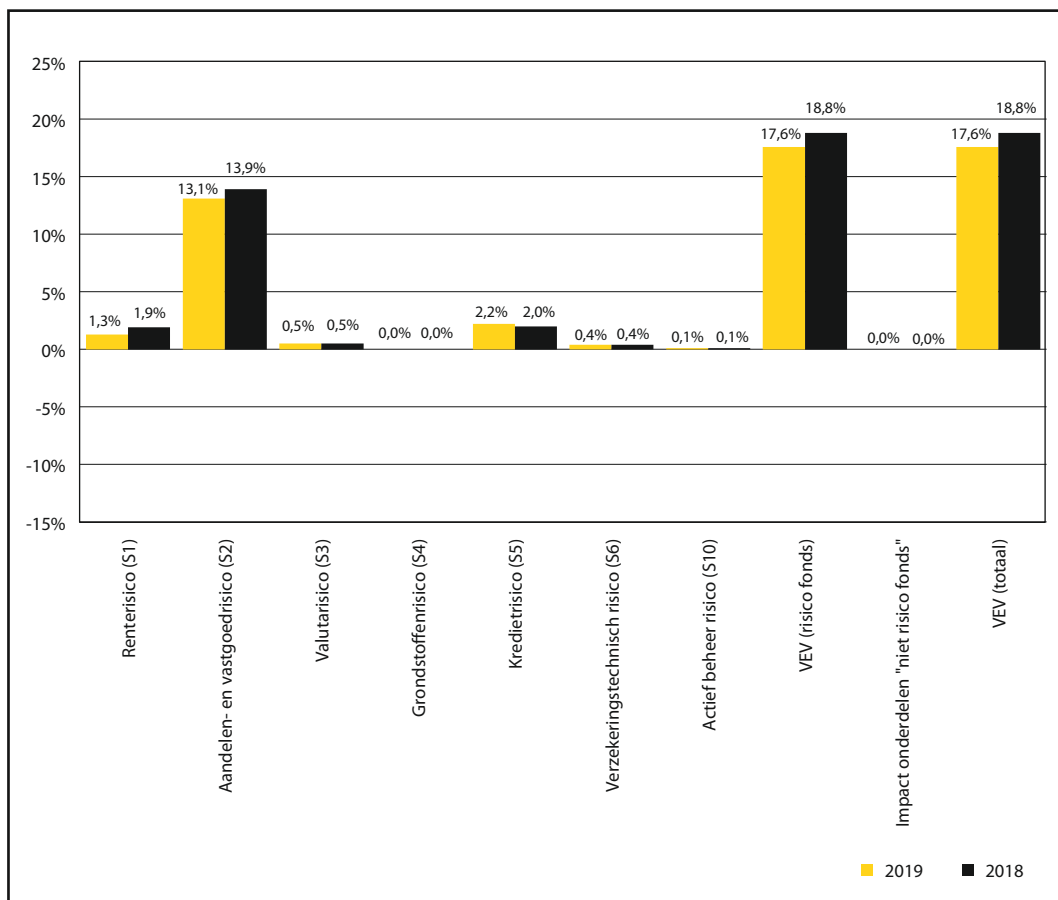
(Minimaal) vereiste financiële positie

De minimaal vereiste dekkinggraad bedraagt 104,1% ultimo 2019.

De vereiste dekkinggraad wordt enerzijds vastgesteld op basis van de feitelijke verdeling van de beleggingsportefeuille (in het vervolg de feitelijk vereiste dekkinggraad genoemd) en anderzijds op basis van de strategische verdeling van de beleggingsportefeuille (in het vervolg de strategisch vereiste dekkinggraad genoemd). Ultimo 2019 bedraagt de feitelijk vereiste dekkinggraad 117,8% en de strategisch vereiste dekkinggraad 117,6%.

Voor de toetsing van de financiële positie wordt de beleidsdekkinggraad ter hoogte van 117,6% getoetst aan de strategisch vereiste dekkinggraad ter hoogte van 117,6%.

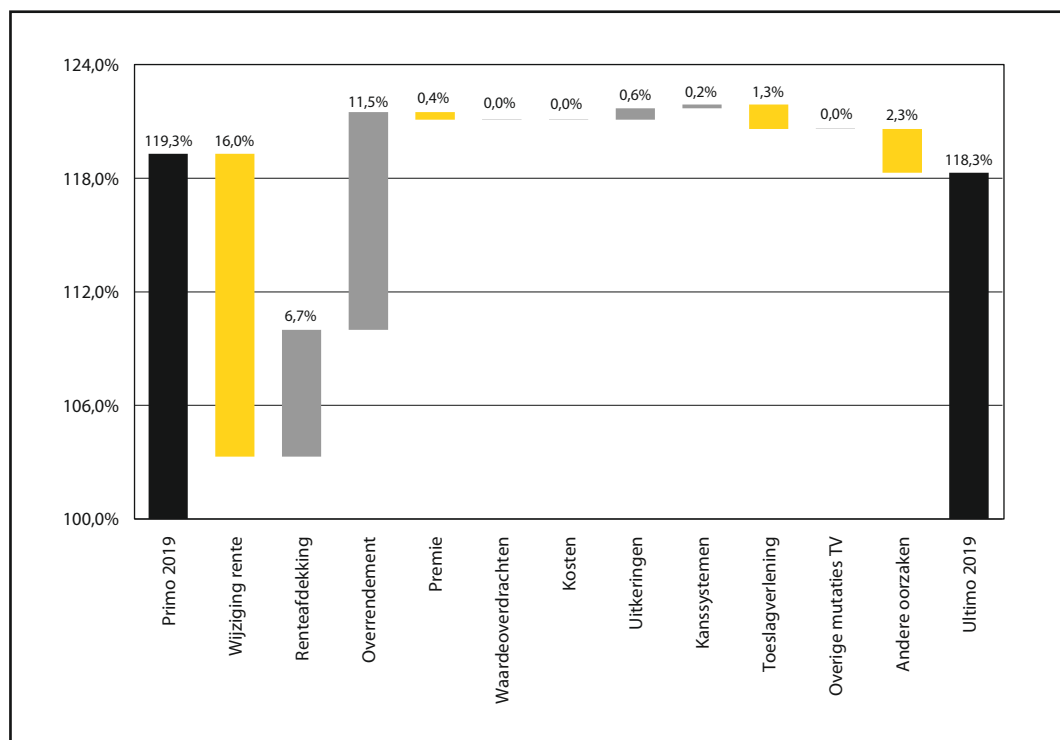
De volgende grafiek toont de verdeling over de verschillende risicocomponenten van de strategisch vereiste dekkinggraad ultimo 2018 en 2019.

Analyse van het resultaat

In boekjaar 2019 is er een positief resultaat behaald van € 16.953.000,-. In 2018 was er een negatief resultaat van € 62.162.000,-. De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾.

Ten aanzien van de grafiek merken wij op dat alle procentuele resultaten individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar. De component “andere oorzaken” is de saldogpost en deze is als gevolg van de gehanteerde methodiek relatief groot.

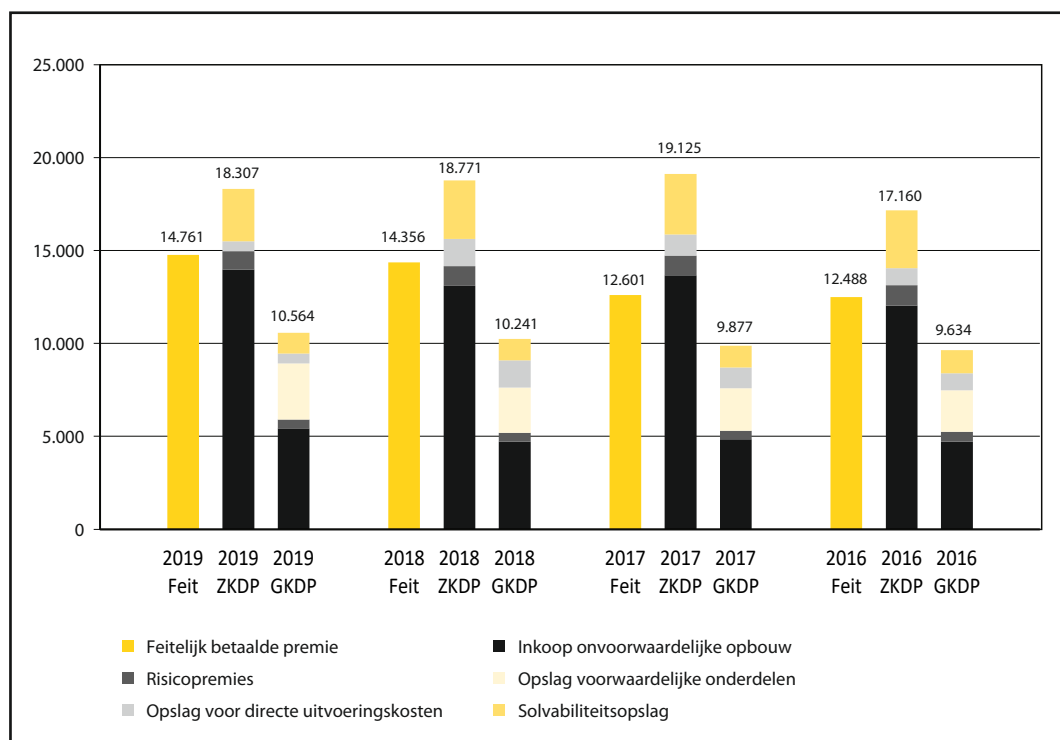
Doordat de DNB rentetermijnstructuur is gedaald stijgt de waarde van de technische voorziening, hetgeen een negatief effect heeft op de ontwikkeling van de dekkingsgraad. De positieve bijdrage van de renteafdekking op de dekkingsgraad is kleiner dan de negatieve bijdrage van de stijging van de technische voorziening als gevolg van de gedaalde DNB rentetermijnstructuur. Het overrendement heeft een positieve impact gehad op de dekkingsgraad.

¹⁾ De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt de DNB-jaarstaat J605.

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie over 2019 is vastgesteld conform de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). Dit betekent dat de premie is vastgesteld op basis van een gedempt premiebeleid, rekening houdend met het verwachte rendement. De gedempte kostendekkende premie bedraagt € 10.564.000,-. De feitelijke betaalde premie is met € 14.761.000,- toereikend.

De feitelijk betaalde premie (Feit), de zuivere kostendekkende premie (ZKDP) en de gedempte kostendekkende premie (GKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven (bedragen in de grafiek x € 1.000,-). Hierbij zijn de zuivere en de gedempte kostendekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet. De component "opslag voorwaardelijke onderdelen" in de gedempte premie betreft de verplichte opslag voor de financiering van voorwaardelijke toeslagen waarmee rekening dient te worden gehouden bij premiestelling op basis van verwacht rendement.

Om inzicht te geven in het effect van de feitelijke premie op de financiële positie van het fonds tonen we in de volgende tabel de premiedekkingsgraad. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van het fonds, indien de premiedekkingsgraad hoger is dan de feitelijke dekkingsgraad. Als de premiedekkingsgraad lager is dan de feitelijke dekkingsgraad heeft dit een negatief effect op de financiële positie van het fonds. Zoals uit de tabel valt op te maken, heeft de nieuwe opbouw in 2019 een negatief effect gehad op de financiële positie van het fonds. De nieuwe opbouw heeft in 2019 een negatieve bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de dekkingsgraad van circa 0,4%-punt.

	2019 %	2018 %	2017 %	2016 %
Dekkingsgraad primo boekjaar	119,3%	126,5%	118,1%	115,9%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar	95,1%	91,1%	77,9%	88,1%
Impact nieuwe opbouw op dekkingsgraad	-0,4%	-0,5%	-0,6%	-0,4%

Verzekerdenbestand

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen- gerechtigden
Stand per 31 december 2018	2.260	10.165	4.597
Mutaties door:			
– Nieuwe toetredingen	376	0	0
– Ontslag met premievrije aanspraak	-216	216	0
– Waardeoverdracht	0	-55	0
– Overlijden	-7	-37	-194
– Ingang pensioen	-24	-162	294
– Afkopen	0	-22	-48
– Andere oorzaken	9	-654 **)	-29
Mutaties per saldo	138	-714	23
Stand per 31 december 2019	2.398 *)	9.451	4.620

*) Waarvan deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling

160

**) Met name waardeoverdracht kleine pensioenen.

Specificatie pensioengerechtigden	2019	2018
Ouderdomspensioen	3.248	3.233
Partnerpensioen	1.331	1.313
Wezenpensioen	41	51
Totaal	4.620	4.597

Uitvoeringskosten ¹⁾

	2019	2018	2017	2016
Pensioenbeheer (pensioenuitvoeringskosten in euro per deelnemer) zonder herallocatie (methode tot en met boekjaar 2018)	€ 243,-	€ 308,-	€ 262,-	€ 238,-
Pensioenbeheer inclusief herallocatie (methode vanaf boekjaar 2019)	€ 172,-	€ 236,-	n.v.t.	n.v.t.
Vermogensbeheer:				
– Kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,42%	0,42%	0,41%	0,47%
– Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,06%	0,04%	0,09%	0,08%
– De totale kosten van vermogens beheer	0,48%	0,46%	0,50%	0,55%

1) Bedragen zijn inclusief BTW.

Voor een specificatie van de pensioenuitvoeringskosten verwijzen wij naar de toelichting op de staat van baten en lasten.

Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening. De bestuurs- en toezichtskosten zijn volledig toegerekend aan de kosten van pensioenbeheer. Met ingang van 2019 zijn de kosten van het bestuursbureau verdeeld, 50% is toegerekend aan de kosten van pensioenbeheer en 50% is toebedeeld aan de vermogensbeheerkosten. De overige kosten, de kosten van accountant en administratie zijn verdeeld en gedeeltelijk toebedeeld aan de kosten van pensioenbeheer en gedeeltelijk toebedeeld aan de vermogensbeheerkosten. De advieskosten die puur betrekking hebben op vermogensbeheer zijn volledig toegerekend aan de beleggingsportefeuille en worden verantwoord onder kosten vermogensbeheer. Toerekening van deze kosten vindt plaats op basis van betaalde facturen.

Het bestuur monitort de ontwikkeling van de kosten van pensioenbeheer en vermogensbeheer onder meer met de jaarlijkse benchmarkvergelijkingen, waar PST aan deelneemt. Deze benchmark vergelijkt PST met soortgelijke ondernemingspensioenfondsen.

Op het moment van de afronding van dit jaarverslag zijn nog geen benchmarkgegevens over 2019 beschikbaar, er wordt een vergelijking gemaakt met de kosten van het voorgaande boekjaar 2018. De cijfers van de groep met soortgelijke ondernemingspensioenfondsen zijn voor PST het meest relevant voor de vergelijking van zowel de kosten als het serviceniveau.

Kosten pensioenbeheer

Tot de pensioenuitvoeringskosten worden gerekend:

1. vaststellen en innen van de premie;
2. registratie van pensioenaanspraken en –rechten;
3. het uitbetalen van de pensioenen;
4. informatieverstrekking en communicatie met betrokkenen;
5. bestuurskosten;
6. personele kosten;
7. kosten voor de actuaire en accountant;
8. kosten van het toezicht door toezichthouders.

De totale uitvoeringskosten in 2019 bedragen in duizenden € 1.207 (2018: € 2.114). De pensioenuitvoeringskosten zijn in 2019 afgenomen ten opzichte van 2018. Deze afname wordt voornamelijk veroorzaakt door enerzijds de afname in kosten door de andere kostentoebedeling en anderzijds doordat de totale kosten inhuur adviseurs en actuaire zijn afgenomen ten opzichte van 2018.

In vergelijking met de kosten van soortgelijke pensioenfondsen zijn de kosten van PST in 2019 laag. Vergeleken met het universum, zit PST met € 172,- per deelnemer € 147,- per deelnemer onder het gemiddelde. Van de ondernemingspensioenfondsen die hebben meegedaan is het gemiddelde bedrag per deelnemer € 319,-.

Kosten vermogensbeheer (in € 1.000)

Kosten van het vermogensbeheer kunnen in twee categorieën worden onderscheiden:

- De eerste categorie betreft de vermogensbeheerkosten zoals die in de jaarrekening zijn verwerkt, waaronder de beheervergoeding van de vermogensbeheerder(s), het bewaarloon, kosten van ondersteuning bij het vermogens-

beheer, kosten accountant betreffende het vermogensbeheer en kosten met betrekking tot de beleggingsadministratie. Deze kosten worden in het bovenste gedeelte van de onderstaande tabel weergegeven.

- De tweede categorie betreft kosten die rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht, zijnde de transactiekosten. Tot de transactiekosten worden gerekend de kosten voor aan- en verkoop van beleggingen, de kosten voor het aankoopproces van beleggingen en de deelname in beleggingsfondsen. Deze zijn dus niet inbegrepen in de kosten van de vermogensbeheerder(s) zoals opgenomen in de jaarrekening. Deze kosten worden in de het onderste gedeelte van de onderstaande tabel weergegeven.

Categorie	Performance			Totaal	Performance			Totaal	Rendement
	Beheer & bewaar	gerelateerde kosten	Transactie-kosten		Beheer & bewaar	gerelateerde kosten	Transactie-kosten		
	€	€	€	€	in %	in %	in %	in %	%
Vastgoed	902	90	1	993	0,63%	0,06%	0,00%	0,69%	6,7%
Aandelen	1.076	0	388	1.464	0,27%	0,00%	0,10%	0,37%	29,1%
Vastrentende waarden	1.200		219	1.419	0,21%		0,04%	0,24%	11,2%
Overige vermogens-beheerkosten	1.820		148	1.967			0,34%	0,34%	
Totaal kosten vermogensbeheer	4.998	90	756	5.844	0,41%	0,01%	0,06%	0,48%	15,3%

Soort kosten	x € 1.000	Toelichting
Beheerkosten	1.818	Direct door PST betaalde beheerkosten
Herallocatie van beheerkosten	495	Herallocatie vanuit pensioenuitvoeringskosten toebedeeld aan vermogensbeheerkosten.
Beheerkosten in NAV van beleggingsfondsen	2.685	Beheerkosten (bijv. TER) die in de beleggingsfondsen zijn opgenomen.
Performance fees	90	Performance fees die in de beleggingsfondsen zijn opgenomen
Transactiekosten	756	Transactiekosten die in de beleggingsfondsen zijn opgenomen.
Totale vermogensbeheerkosten incl. look through	5.844	

Governance

Bestuur

Het bestuur heeft in 2019 acht keer vergaderd. Het bestuur dan wel een delegatie van het bestuur heeft twee keer met het verantwoordingsorgaan overlegd. Ook heeft de Raad van Toezicht tweemaal met het bestuur overlegd. Verder heeft het fonds in 2019 een (externe) risk manager benoemd.

De belangrijkste onderwerpen die in de bestuursvergaderingen aan de orde kwamen, zijn:

- het integraal risico management beleid;
- de SIRA;
- het risicobereidheidsonderzoek;
- de gedragscode
- de financiële positie van het fonds;
- de actuele ontwikkelingen in de pensioensector;
- het pensioenbeleid (waaronder premie- en toeslagbeleid);
- het beleggingsbeleid, MVB en het IMVO convenant;
- het governancebeleid (waaronder het integriteits- en beloningsbeleid);
- het communicatiebeleid;

- het uitbestedingsbeleid en risicomanagement;
- de AVG, algemene verordening gegevensbescherming;
- de IORP II richtlijn en de invoering daarvan;
- het pensioenakkoord en de gevolgen voor PST;
- de wijziging van fondsdocumenten.

Fondsdocumenten

In het verslagjaar zijn de volgende fondsdocumenten vastgesteld of gewijzigd:

- de ABTN;
- het financieel crisisplan;
- het beleggingsplan 2019 en 2020;
- het bestuursstatuut;
- de statuten;
- de Verklaring inzake Beleggingsbeginselen;
- het reglement Raad van Toezicht;
- het reglement Verantwoordingsorgaan;
- het Pensioenreglement per 1 januari 2018 en het bijlagenreglement;
- het communicatiebeleidsplan 2020;
- het integraal risicomanagementplan;
- het herrapportagebeleid
- het geschiktheidsplan;
- het uitbestedingsbeleid;
- de gedragscode;
- het beloningsbeleid.

Statuten

De laatste notariële akte dateert van 12 juli 2018. In 2019 zijn de statuten aangepast op de invoering van IORP II, de verruiming definitie bestuurslid, de aangepaste Code Pensioenfondsen. Daarnaast zijn de statuten consistent gemaakt met geldende wet- en regelgeving. Het bestuur heeft de gewijzigde concept statuten vastgesteld. In 2020 zullen deze worden gepasseerd bij de notaris.

ABTN

De Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) wordt jaarlijks door het bestuur geactualiseerd. In de bestuursvergadering van 11 december 2019 is de ABTN vastgesteld. Hierin zijn alle nieuwe en gewijzigde fondsdocumenten als bijlage opgenomen. Dit zijn onder andere het financieel crisisplan, het uitbestedingsbeleid, de Verklaring inzake Beleggingsbeginselen, integraal risicomanagementbeleid, het beleggingsplan, het herrapportagebeleid, het reglement verantwoordingsorgaan en het reglement Raad van Toezicht.

Pensioenreglementen

In de vergadering in november 2018 is het pensioenreglement per 1 januari 2018 vastgesteld. Belangrijkste wijziging hierin is de aanscherping dan wel andere formulering van de overgangsregelingen. Eerder begin 2018 is de harmonisatie van de regelingen en de verhoging van de pensioenleeftijd naar 68 jaar doorgevoerd in het pensioenreglement. In 2019 is het pensioenreglement per 1 januari 2018 aangepast op een tweetal overgangsbepalingen. Daarnaast is er een bijlagenreglement met daarin de geldende flex- en afkoopfactoren en de kerncijfers opgenomen. Het bijlagenreglement wordt ieder jaar vastgesteld.

Bestuursstatuut

Het bestuursstatuut bevat de taken en bevoegdheden van commissies, sleutelfunctiehouders, onafhankelijk voorzitter, directeur, dagelijks bestuur, compliance functie en de vertrouwenspersoon. Tevens bevat het bestuursstatuut het procuratieoverzicht, de vereisten waaraan de sleutelfunctiehouders moeten voldoen en het jaarplan compliance. Het bestuursstatuut is tijdens de vergadering op 18 september 2019 door het bestuur vastgesteld.

Rapportage controle Actuariële functie

Conform de IORP II richtlijn (artikel 27) heeft de sleutelfunctiehouder actuaariaat de volgende taken, hij:

- coördineert en houdt toezicht op de berekening van technische voorzieningen;
- beoordeelt of de bij de berekening van de technische voorzieningen gehanteerde methodieken, onderliggende modellen en aannames passend zijn;
- beoordeelt of er genoeg gegevens worden gebruikt bij de berekening van technische voorzieningen, en zij beoordeelt de kwaliteit van die gegevens;
- toetst de bij de berekening van technische voorzieningen gehanteerde aannames aan de praktijk;
- verstrekt het bestuur en het toezichthoudend orgaan van PST informatie over de betrouwbaarheid en adequaatheid van de berekening van technische voorzieningen;
- brengt advies uit over de algehele gedragslijn voor het aangaan van pensioenverplichtingen;
- brengt advies uit over de adequaatheid van de verzekeringsregelingen; en
- draagt ertoe bij dat het risicobeheersysteem doeltreffend wordt toegepast.

Bovenstaande taken zijn door de beoogde sleutelfunctiehouder uitbesteed aan de functievervuller, die over 2019 hiertoe een rapport heeft uitgebracht. Onderstaand zijn de bevindingen, de aanbevelingen en de reactie van het bestuur weergegeven

De functievervuller heeft ten behoeve van de controle van de Technische Voorziening de volgende deelcontroles uitgevoerd, te weten:

- Een plausibiliteitscontrole op de hoogte van de TV
- Beoordelen van het verloop van de TV

Bij de controle van de Technische Voorziening is nagegaan of de waardering aansluit bij de aannames en veronderstellingen die het fonds dienaangaande hanteert. De belangrijkste conclusie is dat de Technische Voorziening door AZL prudent is vastgesteld en dat ook het proces voor het periodiek vaststellen van de Technische Voorziening voldoende is gewaarborgd.

Op basis van de verstrekte informatie is de functievervuller van mening dat het proces, voor de periodieke vaststelling van de TV, voldoende is gewaarborgd.

De TV per kwartaaleinden in 2019 is vastgesteld op:

- 2019 Q1: € 980.071
- 2019 Q2: € 1.040.967
- 2019 Q3: € 1.126.905
- 2019 Q4: € 1.068.330

Er zijn enkele aanbevelingen gedaan, waarop het bestuur heeft gereageerd:

- Analyse verloop Technische Voorziening, de sleutelfunctievervuller geeft als aanbeveling bij het vaststellen van de maandelijkse Technische Voorziening de mutaties in het verloop van de Technische Voorziening expliciet te maken. Met oog op dit verloop is er overleg geweest met AZL en zal voortaan de premies en uitkeringen separaat worden weergegeven op de quickscan.
- Beleidsbeslissingen en grondslagwijziging, de sleutelfunctievervuller geeft als aanbeveling vast te leggen in de ABTN wanneer PST overgaat op nieuwe grondslagen en of andere wijzigingen in bepaling van de (maandelijkse) dekkingsgraad. Hiertoe zal een voorstel worden gemaakt wat kan als het bestuur akkoord is, opgenomen worden in de ABTN.

- Maandelijkse update van de herverzekerde Technische Voorziening, de sleutelfunctie vervuller geeft als aanbeveling om na te gaan, ondanks dat het bedrag een klein onderdeel is, na te gaan of deze herverzekerde Technische Voorziening maandelijks accurater kan worden vastgesteld. Deze herverzekerde Technische Voorziening betreffen de elders verzekerde pensioenen (bij meerdere verzekeraars). De betreffende deelnemers hebben voor de hele aanspraak, inclusief deze elders verzekerde pensioenen, recht op de indexatie van PST. AZL administreert deze bedragen slechts om zo de totale indexatie te kunnen vaststellen. Er zal worden nagegaan of de Technische Voorziening maandelijks accurater kan worden vastgesteld, het betreft € 1.837 duizend op een totale Technische Voorziening van € 1,1 miljard.

Rapportage interne audit functie

Conform de IORP II richtlijn (artikel 26) heeft de Sleutelfunctiehouder Audit Functie de volgende taak, hij evalueert periodiek of het interne controlesysteem en andere onderdelen van het vastgelegde governance systeem, in voorkomend geval met inbegrip van de uitbestede werkzaamheden, adequaat en doeltreffend zijn. Het bestuur heeft hiertoe in 2019 de interne audit functie gevraagd om met een oordeel te komen over de huidige situatie van Risicomanagement en de specifieke invulling van het uitbestedingsbeleid van het fonds.

Bij deze interne audit is ervoor gekozen om in twee stappen deze beoordeling uit te voeren. Als eerste stap is gekeken naar de opzet en het bestaan van de Risicomanagement functie en invulling van het uitbestedingsbeleid. In 2020 zal dit verder verdiept worden door ook te kijken naar de werking. Hiervoor is gekozen omdat de huidige opzet van deze twee belangrijke processen recentelijk zijn gewijzigd en de werking ervan nog deels zal blijken in de komende periode.

De audit vragen die hierbij zijn opgesteld zijn:

- Is de governance rondom Risicomanagement adequaat ingericht?
- Zijn de processen rondom Risicomanagement en Uitbesteding ontworpen en beschreven in lijn met de wettelijke vereisten?
- Zijn de processen rondom Risicomanagement en Uitbesteding aantoonbaar geïmplementeerd?

Op basis van de interne audit (IA) is vastgesteld dat het Bestuur en het Bestuursbureau zicht continue bewust zijn van het belang om de kwaliteit probeert te verbeteren. Hierbij is er veel aandacht voor de middellange termijn en het opbouwen van goede productieve relaties met leveranciers en wordt sterk gedacht vanuit de belangen van alle deelnemers. Het Bestuur is zich bewust is van de waarde van een goede governance en risico management.

De algemene conclusie is dat PST belangrijke stappen heeft gezet in het inregelen van de IORP II functies en de hele governance hieromheen. Daarnaast zien wij een verbetering van de inrichting van de Risicomanagement functie. De borging en operationalisering van de verder verbeterde Risicomanagement functie blijft hierbij wel een punt van aandacht.

De constructief kritische houding van de organisatie draagt bij aan een stabiele uitbestedingsomgeving waar door middel van samenwerking de verbetering wordt gezocht en bereikt. Een meer risk-based aanpak van uitbesteding gecombineerd met een monitoring die is gekoppeld aan het beheersingsraamwerk van PST kan het managen van uitbesteding daarbij nog wel effectiever maken.

Er zijn een aantal aanbevelingen gedaan, waarop middels managementrespons is gereageerd:

Aanbevelingen inzake Risicomanagement:

- De functiescheiding van de Risicomanagement functie ten opzichte van de 1e lijn is geëffectueerd door het aanstellen van de externe risico manager. In de praktijk is er nu nog veel samenwerking waardoor een ‘strikte’ functiescheiding nog niet objectief aantoonbaar is. *Vanuit IA wordt geadviseerd om na een jaar in deze opzet de onafhankelijkheid te beoordelen en hierbij specifiek aandacht te besteden of de countervailing power nu voldoende is ingericht met de aanstelling van een aparte risico manager.*
- Op basis van onze interviews hebben wij vastgesteld dat de risicomanagement cyclus is verbeterd. Dit is mede zichtbaar door de gestructureerde kwartaalwijze risk assessments aan de hand van het IRM raamwerk. Wel zijn er nog verbeteringen mogelijk ten aanzien van het integreren van de risicobereidheid in deze assessments en het expliciet maken van de analyses.

Vanuit IA wordt geadviseerd om de analyses verder te kwantificeren en te koppelen aan de risicobereidheid waardoor het bestuur meer inzicht heeft in de kwantitatieve risico's en de impact als risico's zich zouden materialiseren.

- PST heeft in opzet een controle raamwerk met beheersingsmaatregelen ingericht. Dit bestaat uit een raamwerk van 82 beheersmaatregelen. Deze beheersmaatregelen zijn echter niet geprioriteerd. Ook is hier nog geen actieve monitoring op geïmplementeerd. *Vanuit IA wordt geadviseerd om het beheersraamwerk te prioriteren en waar mogelijk te rationaliseren. Op basis hiervan kan dan een actief monitoring en testprogramma worden ingericht.*

Managementresponse op Risicomanagement:

- De RMC herkent dat risico bewustzijn is verankerd in het Bestuur, de Bestuurscommissies en het Bestuursbureau.
- De functiescheiding is al aantoonbaar in het bestuurlijk proces, waarbij de Risicomanager de RMC ondersteunt in de uitoefening van de tweedelijns rol. De samenwerking in het Bestuursbureau is vooral gericht op wederzijdse kennisoverdracht. Neemt niet weg dat de RMC waarde hecht aan het uitvoeren van de aanbevolen evaluatie om gewenste werking van de governance te waarborgen.
- De RMC onderschrijft dat de risicobereidheid explicieter in de risk assessments naar voren dient te komen. Hiervoor is een eerste stap gezet in de risk assessment voor strategische- en omgevingsrisico's in Q4 2019. Ook is in die analyse voor het eerst een overzicht opgenomen van nieuwe ontwikkelingen die in de risk assessment worden meegenomen.
- In Q4 2019 heeft de Risicomanager, in afstemming binnen het Bestuursbureau en met de RMC, eerste stappen gezet in de monitoring van de 82 beheersmaatregelen. Hiervoor is ook informatie ingewonnen bij uitbestedingspartijen. In de planning voor 2020 is opgenomen dat alle beheersmaatregelen worden geprioriteerd. Daarbij zal de focus voor de actieve monitoring en testen liggen bij de geprioriteerde beheersingsmaatregelen.

Aanbevelingen inzake uitbesteding:

- In het uitbestedingsbeleid is nog niet gebruik gemaakt van de mogelijkheid om uitbestedingsrelaties te classificeren en op basis hiervan ook de monitoring en evaluatie te in te richten. Door dit te doen kunnen minder belangrijke relaties met een lagere frequentie worden

gemonitord wat de efficiency vergroot en hiermee meer tijd vrijmaakt om de belangrijkste relaties te monitoren. *Vanuit IA wordt geadviseerd om de uitbestedingsrelaties te classificeren en aan de hand hiervan ook de monitoring en evaluatie in te richten.*

- Het managen van het uitbesteding bij PST gebeurt zowel formeel als informeel. Op basis van onze interviews hebben wij vastgesteld dat er met de belangrijkste uitbestedingspartners TKP en AZL veel (informeel) contact is. Hierbij is met betrekking tot AZL veel aandacht besteed aan het verbeteren en met name proactiever maken van AZL. Naast het vele informele contact is er een beoordeling van de elk kwartaal opgestelde SLA rapportages door AZL. Hierbij wordt de rapportage ook vergeleken met de operationele issues die over het afgelopen kwartaal bekend zijn om hiermee ook de kwaliteit en volledigheid van de rapportage te toetsten. Jaarlijks wordt er vanuit de uitbesteding ook een beoordeling uitgevoerd op de ISAE rapportage van AZL. Hierbij kan nog geen aansluiting gemaakt worden tussen de beheersing die hierin is beschreven en het beheersraamwerk zoals dat binnen PST is opgesteld. *Vanuit IA wordt geadviseerd om deze koppeling samen met AZL te maken zodat de monitoring van de uitbesteding en de hier onderdeel van uitmakende beheersing kan worden gemonitord.*

Managementresponse op uitbesteding:

- In het uitbestedingsbeleid is nog niet gebruik gemaakt van de mogelijkheid om uitbestedingsrelaties te classificeren en op basis hiervan ook de monitoring en evaluatie te in te richten. Door dit te doen kunnen minder belangrijke relaties met een lagere frequentie worden gemonitord wat de efficiency vergroot en meer tijd word vrijmaakt om de belangrijkste relaties te monitoren. Gezien het feit dat er destijds is vastgesteld dat PST 3 uitbestedingspartijen heeft, te weten AZL, TKP en BNY Mellon, is naar onze mening een classificatie niet noodzakelijk, omdat ze alle drie even belangrijk zijn voor PST.
- Het managen van het uitbesteding bij PST gebeurt zowel formeel als informeel. Op basis van onze interviews hebben wij vastgesteld dat er met de belangrijkste uitbestedingspartners TKP en AZL veel (informeel) contact is. Hierbij is met betrekking tot AZL veel aandacht besteed aan het verbeteren en met name proactiever maken van AZL. Naast het vele informele contact is er een beoordeling van de elk kwartaal opgestelde SLA rapportages door

AZL. Hierbij wordt de rapportage ook vergeleken met de operationele issues die over het afgelopen kwartaal bekend zijn om hiermee ook de kwaliteit en volledigheid van de rapportage te toetsen. Jaarlijks wordt er vanuit de uitbesteding ook een beoordeling uitgevoerd op de ISAE rapportage van AZL. Hierbij kan nog geen aansluiting gemaakt worden tussen de beheersing die hierin is beschreven en het beheersraamwerk zoals dat binnen PST is opgesteld. Naar onze mening klopt dit gedeeltelijk, waarbij we nu met de gemaakte beheersmaatregelen een verdiepingsslag maken met IRM en met de ISAE van AZL. Hierdoor zijn we beter in staat de uitbesteding te monitoren.

Rapportage Risico Management functie

Conform de IORP II richtlijn (artikel 25) volgt vanuit de functie en verantwoordelijkheid van de beoogde Sleutelfunctiehouder Risicobeheer onderstaande transparantieverklaring. Zowel het bestuursverslag als de jaarrekening bevat een nadere detaillering van risico's en risicomanagement.

Risicogovernance

Het risicomanagement binnen het fonds is gebaseerd op een goede risicogovernance; er is eenduidelijke scheiding in verantwoordelijkheden tussen enerzijds commissies die voorgenomen adviezen geven aan het bestuur, de voortgang monitoren van de genomen besluiten en toezien op de uitvoering, en anderzijds de risicomanagementcommissie die in de uitdagende rol zit vanuit risicomanagement perspectief en hiermee de besluitvorming in het bestuur verder versterkt door het toevoegen van een risico-opinie bij de voorgenomen besluiten. De risicomanagementcommissie vergadert minimaal eens per kwartaal en wordt ondersteund door een onafhankelijke risicomanager, op deze wijze wordt binnen het fonds invulling gegeven aan de vervulling van het risicobeheer. Deze governance is volledig geïmplementeerd, functioneert naar tevredenheid en creëert een versterking van de countervailing power in het bestuur.

Risicoprofiel op basis van fondsstrategie

Het fonds heeft haar risicobereidheid bepaald en werkt met een risicoraamwerk dat is opgedeeld naar vier onderdelen: financieel, operationeel, integriteit & compliance, strategisch & omgeving, waarbij risico-eigenaren zijn gekoppeld aan de verschillende (sub)onderdelen. De risico analyses op deze onderdelen worden ieder jaar herijkt. In 2019 is in de structuur van de analyse explicieter een koppeling gemaakt met de risicobereidheid.

Risicoprocessen

De Risicomanagementcommissie en Risicomanager hebben in 2019 gewerkt aan versterking van het monitoringsprogramma om de werking van de beheersmaatregelen expliciet vast te kunnen stellen en er is voor een deel van de beheersmaatregelen ook geïnventariseerd hoe de werking aantoonbaar is. Een prioriteit voor 2020 is om de beheersmaatregelen explicieter te prioriteren en de werking aantoonbaar te maken.

In 2019 heeft de risicomanagementcommissie zich georiënteerd op de Eigen Risicobeoordeling (ERB) en op een dashboard om een integraal perspectief op het risicoprofiel te versterken, de verdere uitwerking hiervan is onderdeel van de prioritering voor 2020.

Risicobewustzijn

Het denken en handelen vanuit risicomanagement is een leertraject. Risico's zijn altijd al een belangrijk aandachtspunt voor PST geweest. De ontwikkeling van het vakgebied risicomanagement en de wettelijke borging van nieuwe begrippen en methodes draagt er aan bij dat risicomanagement op een meer gestructureerde manier wordt ingezet. Eerst bekendheid te krijgen van nieuwe begrippen en methodes, de nieuwe rolverdeling in het bestuur en bestuursbureau en dan ook nog hoe risicomanagement ingebed kan worden in bestuursprocessen. Dit is een leerproces, waarbij het fonds gedurende het jaar 2019 grote stappen heeft gemaakt. De veiligheid waarmee dit soort zaken en relatief nieuwe onderwerpen aangekaart en besproken worden, getuigen van een open en constructieve dialoog in het bestuur.

Vanuit mijn rol als beoogde Sleutelfunctiehouder zijn er op dit moment geen zaken die door mij, anders dan al gerapporteerd en vastgelegd in het jaarverslag, benoemd zouden moeten die ook niet op de bestuurstafel besproken waren. Er zijn geen zaken die door mij in de escalatie gemeld zijn aan de Raad van Toezicht en/of DNB. De werking en doelmatigheid van risicomanagement is van essentieel belang voor PST en blijft op de agenda staan in 2020."

Gedragscode

Ook is in 2019 de gedragscode aangepast aan de geldende wet- en regelgeving en is ook besloten dat de toevoorders en Verantwoordingsorgaan deze dienen te ondertekenen, zij zijn immers ook verbonden personen.

Geschiktheid en evaluatie

In het verslagjaar heeft het bestuur een zelfevaluatie gedaan. Deze is uitgevoerd door het bestuursbureau. Het uitgangspunt hierbij was een 360 graden feedback op de vereiste competenties. De bestuursleden hebben elkaar, voor zover mogelijk beoordeeld op de vereiste competenties. Dit door per competentie aan te geven in hoeverre het mede bestuurslid de betreffende competentie heeft. De resultaten zijn tijdens de bestuursdag op 13 maart en de bestuursvergadering op 17 april gedeeld en de resultaten hiervan opgenomen in het geschiktheidsplan. Naar aanleiding van de evaluatie zijn een aantal aandachtspunten gedefinieerd, uit de aandachtspunten is een actiepoint benoemd welke in 2020 wordt opgepakt. Het uitgebreide geschiktheidsplan voor het bestuur, waarin voor alle bestuursleden is opgenomen, welke opleidingen gevolgd moeten worden om het gewenste deskundigheidsniveau behorend bij de verschillende aandachtsgebieden, te bereiken, is op 18 september 2019 vastgesteld en zal in 2020 verder worden geactualiseerd.

Bijna het voltallige bestuur (w.o. ook de toehoorders) heeft in het verslagjaar aanvullende opleidingen gevolgd. De toehoorders hebben in het verslagjaar deskundigheid op niveau A gehaald. Meerdere bestuursleden hebben een aanvullende deskundigheid op niveau B behaald. Daarnaast zijn themadagen van onder meer de Pensioenfederatie bezocht. Evenals voorgaande jaren zijn er het afgelopen jaar twee bestuurs-/deskundigheidbevorderingsdagen georganiseerd.

Diversiteit

Uit hoofde van het diversiteitsbeleid streeft het bestuur ernaar het bestuur en het Verantwoordingsorgaan uit ten minste één man en één vrouw te laten bestaan en tevens uit bestuursleden waarvan één bestuurslid jonger is en één bestuurslid ouder is dan 40 jaar. Ondanks dat er in de profiel-schetsen nadrukkelijk wordt aangegeven, dat deze criteria in de selectie worden betrokken, is het tot op heden nog niet gelukt aan het leeftijdscriterium te voldoen. Wel is de voorzitter van het Verantwoordingsorgaan een vrouw. Dat geldt eveneens voor een van de toehoorders.

Beloningsbeleid

In 2019 zijn alle aanspraken m.b.t. de beloning van de onafhankelijk voorzitter en de leden van de Raad van Toezicht en de vacatievergoeding van de leden van het bestuur en verantwoordingsorgaan namens pensioengerechtigden in het

beloningsbeleid vastgelegd. Het beloningsbeleid staat ook op de website van PST.

De bestuursleden hebben voor het bijwonen van de vergaderingen van het bestuur, de beleggingsadviescommissie, de Risico Management Commissie en het verantwoordingsorgaan in totaal € 95.872,- aan vacatiegeld en onkostenvergoeding uitgekeerd gekregen. Een uitgebreid overzicht over dit boekjaar is opgenomen in de toelichting op de staat van baten en lasten op pagina 83.

Compliance

Het pensioenfonds heeft een integriteitsbeleid waaronder een gedragscode, die ook bij de uitbestedingspartijen van het pensioenfonds bekend is. Jaarlijks wordt door de insiders en de verbonden personen van het pensioenfonds een verklaring van naleving van de gedragscode ondertekend en rapporteert de compliance officer zijn bevindingen aan het bestuur. In 2019 zijn er geen materiële bijzonderheden gemeld. In 2019 is de gedragscode herschreven en door het bestuur vastgesteld. Ook is het verantwoordingsorgaan toegevoegd aan de lijst van verbonden personen. In 2019 is de samenwerking en afstemming tussen het voor compliance verantwoordelijke bestuurslid en de compliance officer verder uitgewerkt in het bestuursstatuut om zo de borging van de compliance functie te verstevigen. Ook is er een compliance jaarplan opgesteld. Sinds 2019 is compliance een vast punt van de agenda van de bestuursvergaderingen.

Wet- en regelgeving

PST heeft in het boekjaar de wijzigingen in wet- en regelgeving op de voet gevolgd. Het bestuur ontvangt voor iedere vergadering een overzicht van de relevante wet- en regelgeving en de toepasselijkheid voor PST. Daar waar nodig, zijn beleidsdocumenten aangepast. Deze aanpassingen zijn getoetst door de juridische afdeling van DHL en/of door de juridische afdeling van onze actuariële adviseur. Tevens is voor juridische contracten op het gebied van beleggingen gebruik gemaakt van een gespecialiseerd jurist.

De Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG) is in 2018 van kracht geworden. Onder de AVG geldt dat het pensioenfonds is aangemerkt als 'verwerkingsverantwoordelijke' van persoonsgegevens. Het pensioenfonds heeft hiertoe conform de AVG haar beleid ingericht. Het fonds dient, als 'eigenaar' van de persoonsgegevens, expliciet te kunnen aantonen dat het voldoet aan de eisen vanuit de AVG. Eind 2019 heeft het bestuur de AVG geëvalueerd, de

conclusie is dat PST aan de AVG voldoet, maar er zijn een aantal acties gedefinieerd welke in 2020 zullen worden afgerond. PST zal gebruik maken van de DPO van DHL. Over het verslagjaar 2019 heeft het fonds geen melding gemaakt bij datalekken bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Op 13 januari 2019 is de IORP II richtlijn van kracht geworden. Onderdeel hiervan is het inrichten van de sleutelfuncties. De opzet hiervan is op 13 december 2019 met DNB besproken en is door DNB goedgekeurd. De sleutelfunctiehouders worden in 2020 aangemeld bij DNB. De taken en bevoegdheden zijn opgenomen in het bestuursstatuut. Verder zal er in 2020 een Eigen Risico Beoordeling (ERB) worden uitgevoerd, deze moet eens per 3 jaar worden uitgevoerd.

In 2019 is de Wet waardeoverdracht Kleine Pensioenen geïmplementeerd, de kleine pensioenen met een waarde onder de € 2 op jaarbasis zijn vervallen, dit waren 441 gewezen deelnemers, met een totaal pensioen van € 323 en een Technische Voorziening van € 6.000. Verder werkt PST mee aan automatische waardeoverdrachten. In 2019 zijn er 165 automatische waardeoverdrachten uitgevoerd.

Daarnaast is vanuit het op 5 juni 2019 bereikte principeakkoord over de vernieuwing van het pensioenstelsel, in 2019 de Wet temporisering AOW leeftijd aangenomen door de eerste en tweede kamer. Als gevolg van deze wet wordt de ingang van de AOW leeftijd getemporeerd. Voor de jaren 2020 tot en met 2024 is de AOW leeftijd vastgelegd en vanaf 2025 zal deze gedeeltelijk stijgen met de toegenomen levensverwachting. In 2020 en 2021 worden de overige elementen uit het pensioenakkoord onderzocht en ingevoerd. Ook is er een stuurgroep opgericht welke de verdere uitwerking van het pensioenakkoord verwerkt.

Communicatie met de toezichthouder

Op 16 mei 2019 heeft DNB middels brief laten weten dat het door DNB opgestarte mitigatietraject naar aanleiding van het on-site onderzoek is afgesloten. DNB heeft geconstateerd dat het plan van aanpak is uitgevoerd en de bevindingen adequaat zijn opgepakt. Op 13 december 2019 heeft er een toezichtsgesprek plaatsgevonden.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen (hierna: de Code) heeft tot doel het functioneren van de besturen van pensioenfondsen te verbeteren en inzichtelijker te maken. Hiertoe zijn door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid normen voor 'goed pensioenfondsbestuur' geformuleerd. In oktober 2018

is een herziene Code gepubliceerd. In de herziene versie van de Code zijn de normen gegroepeerd aan de hand van acht thema's. Daarnaast zijn in de nieuwe Code een bijlage met benoeming en ontslag voor de verschillende bestuursmodellen opgenomen.

De Code is gebaseerd op het 'pas toe of leg uit' –beginsel. Bepalend voor de werking van de Code is hoe de pensioenfondsen met de intenties van de Code omgaan – niet de mate waarin ze die naar de letter naleven. Dat betekent dus dat er ruimte is om af te wijken van de normen, mits dit weloverwogen gebeurt. Ook het intern toezicht wordt gevraagd om in zijn rapportage te rapporteren over de naleving van de Code. De rapportage van het intern toezicht is opgenomen op pagina 55.

Het bestuur van PST heeft op 13 maart 2019 opnieuw de naleving van de normen van de Code geïnventariseerd. De normen die om nadere uitwerking vroegen zijn inmiddels opgepakt door het bestuur. Het bestuur toont hiermee aan dat het een verantwoord bestuursbeleid voert.

Het pensioenfonds past de normen van de Code vrijwel volledig toe. Voor zover het pensioenfonds afwijkt van de normen van de Code wordt dit hierna per norm toegelicht. Het bestuur heeft een overzicht van alle normen van de Code, dus ook de normen waar het pensioenfonds wel aan voldoet vastgesteld (Checklist Code Pensioenfondsen). Hieronder is per norm waaraan niet voldaan wordt een toelichting opgenomen:

Norm uit de Code	Reden van gedeeltelijk of niet-naleving
Norm 13	PST heeft een uitbestedingsbeleid met een jaarlijkse evaluatie van haar uitbestedingspartners waarin dit aspect aan de orde komt. Ook voor wat betreft de beleggingspartijen voldoet PST aan deze norm, omdat PST passief belegt tenzij een goede reden is om actief te beleggen. PST betaalt zelf geen performance fee en geeft inherent geen prestatiebonussen, maar de vermogensbeheerders kunnen uiteraard wel aan hun personeel een performance fee betalen. In de jaarlijkse evaluatie zal dit worden besproken.
Norm 25	PST voldoet niet geheel aan deze norm omdat de onafhankelijk voorzitter geen stemrecht heeft.
Norm 29	Deze norm is niet van toepassing op PST omdat PST geen Belanghebbenden Orgaan (BO) kent.
Norm 33	PST voldoet nog niet aan deze norm, heeft inmiddels een vrouw als toevoerder en is verder op zoek naar kandidaat bestuursleden jonger dan 40 jaar om aan deze norm te voldoen.
Norm 51	Deze norm is niet van toepassing op PST omdat PST geen BO kent.
Norm 52	Deze norm is niet van toepassing op PST omdat PST geen BO kent.
Norm 53	Deze norm is niet van toepassing op PST omdat PST geen BO kent.
Norm 54	Deze norm is niet van toepassing op PST omdat PST geen BO kent.

Klachten en geschillen

Een deelnemer kan een klacht indienen als deze van mening is dat bij de uitvoering van de pensioenreglementen zijn rechten zijn geschaad. In 2019 is er een klacht bij het pensioenfonds gemeld, welke naar tevredenheid van de deelnemer is opgelost. Na aanleiding van deze klacht is in het pensioenreglement een overgangsbepaling opgenomen voor vervroeging met meer dan vijf jaar. Verder zijn in 2019 geen klachten gemeld bij het pensioenfonds.

Uitbestedingsbeleid

Het bestuur heeft onder behoud van zijn verantwoordelijkheden een aantal werkzaamheden structureel uitbesteed. Bij alle uitbestedingsactiviteiten conformeert het fonds zich volledig aan de regelgeving van DNB op het gebied van uitbesteding. Het fonds beschikt voor de meeste extern uitgevoerde activiteiten over een uitbestedingsovereenkomst die voldoet aan het bij of krachtens artikel 34 van de Pensioenwet bepaalde. In voorkomende gevallen worden met de uitvoerende organisatie nadere afspraken over procedures, processen, informatieverstopping en te leveren diensten, vastgelegd in een Service Level Agreement (SLA). In een SLA worden tenminste ook afspraken vastgelegd over de administratieve organisatie, de autorisatie en procuratiesystemen en de interne controle van de uitvoerende organisatie. In 2019 is onder begeleiding van een externe adviseur het uitbestedingsbeleid geëvalueerd en herschreven. Onderdeel van het herschreven uitbestedingsbeleid zijn de 82 geformuleerde beheersmaatregelen.

Eens per jaar worden conform het vastgelegde uitbestedingsbeleid de uitbestedingspartijen geëvalueerd. In de ABTN is het uitbestedingsbeleid opgenomen. Voorts wordt het bestuur door middel van periodieke rapportages van zowel de uitvoeringsorganisatie als externe adviseurs in staat gesteld de risico's en fondssituatie goed te monitoren. De aan vermogensbeheerders uitbesteede mandaten zijn in lijn met het strategisch beleggingsbeleid, zoals dat voortvloeit uit de ALM studie.

PST heeft het integraal portefeuillebeheer uitbesteed aan Aegon Asset Management/TKP Investments (TKPI). Met TKPI is een integraal managementovereenkomst gesloten, waarin de beleggingsrestricties zijn uitgewerkt. TKPI monitort op dagelijkse basis de beleggingsportefeuille zodat deze steeds voldoet aan bedoelde restricties. PST heeft met ingang van 2020 de beleggingsadministratie uitbesteed

aan BNY Mellon. Met BNY Mellon is een custody overeenkomst gesloten. De beleggingen worden door verschillende vermogensbeheerders beheerd. De aandelenfondsen worden beheerd door State Street Global Advisors, Fidelity International, Genesis Investment Management en Robeco. Van Genesis Investment Management is eind 2019 afscheid genomen vanwege tegenvallende resultaten. In de plaats daarvan is Robeco als nieuwe aandelenmanager aangesteld. De Vastrentende waarden fondsen worden beheerd door Neuberger Berman, Aegon Asset management, ASR en TKP Investments. De vastgoedfondsen worden beheerd door CBRE Global Investors, Heitman, AXA Real Estate IM, La Salle Investment Management, Berkshire en M&G. Voor deze vermogensbeheerders geldt, dat wordt belegd in fondsen van deze partijen waarbij eventuele aan- en verkoopopdrachten worden geïnitieerd door de beleggingsadvies commissie op basis van door het bestuur vastgestelde restricties. Dit vindt plaats op basis van de op maandbasis aangeleverde rapportages door de administrateur. Het bestuur van PST toetst op basis van de rapportages van de vermogensbeheerder of voldaan wordt aan de overeengekomen beleggingsrestricties. Het bestuur bewaakt continue of voldaan wordt aan wet- en regelgeving. De beleggingsrisico's bestaan voornamelijk uit marktrisico, renterisico, kredietrisico, valutarisico en liquiditeitsrisico. Deze worden in meer detail onder de financiële risico's behandeld.

Risicomanagement

Aanwezige risico's

De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen en het nastreven van de ambitie van de pensioenregeling. Bij het beheer en de financiering van de pensioenverplichtingen loopt het fonds risico's. De risico's kunnen ingedeeld worden in financiële en niet-financiële risico's. Onderstaande tabel geeft meer uitleg rondom de risico's die het fonds loopt. Verdere kwalitatieve en kwantitatieve uitleg rondom de financiële risico's wordt gegeven in de risicoparagraaf bij de toelichting op de jaarrekening.

Financiële risico's	Definitie
Renterisico (S1)	Het fonds is gevoelig voor wijzigingen in de rente omdat de rentegevoeligheid van de beleggingen en de rentegevoeligheid van de verplichtingen niet gelijk zijn (de zogenaamde duration mismatch).
Marktrisico (S2, S4,S8)	Het fonds loopt het risico dat door de ontwikkeling van marktprijzen (veroorzaakt door factoren die samenhangen met een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren) waardewijzigingen plaatsvinden.
Valutarisico (S3)	Het fonds belegt in buitenlandse waardepapieren, waardoor het fonds gevoelig is voor koersschommelingen van de betreffende valuta ten opzichte van de euro.
Kredietrisico (S5)	Het fonds loopt het risico van financiële verliezen als gevolg van faillissementen, betalingsonmacht of kredietverslechtering van tegenpartijen.
Actief beleggingsrisico (S10)	De risico's die het fonds loopt binnen haar vastgoed- en aandelenportefeuille.
Verzekeringstechnisch risico (S6)	Het risico dat het fonds loopt met haar deelnemers op het gebied van sterfte en arbeidsongeschiktheid.

Financiële risico's	Definitie
Liquiditeitsrisico (S7)	Het risico voor het fonds dat er onvoldoende liquide middelen beschikbaar zijn om op korte termijn aan de verplichtingen te kunnen voldoen en/ of het verlies dat beleggingen niet snel verkocht kunnen worden.

Niet-financiële risico's	Definitie
Uitbestedingsrisico	Het uitbestedingsrisico is het risico voor het fonds dat de continuïteit/kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden, dan wel voor deze derden beschikbaar gestelde apparatuur en het ter beschikking gesteld personeel wordt geschaad.
Operationele risico's (S9)	Het risico dat optreedt voor het fonds bij de uitvoering van de pensioen- en beleggingsactiviteiten, als gevolg van niet-afdoende of falende interne processen, menselijk gedrag en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen.
Omgevingsrisico en strategisch risico	Het risico van veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat, of het risico van beïnvloeding van de concurrentie- en marktpositie van het fonds als gevolg van activiteiten, acties en/of besluiten van (nieuwe) concurrenten.

Niet-financiële risico's	Definitie
Compliance risico	Het compliance risico omvat het risico voor het fonds dat niet of niet tijdig de consequenties van (veranderende) wet- en regelgeving worden onderkend, waardoor wet- en regelgeving op onderdelen worden overtreden.
Reputatierisico	Onder reputatierisico wordt het risico verstaan dat het fonds door het handelen reputatieschade lijdt bij belanghebbenden.

Beleidsinstrumenten

Als maatstaf voor de draagkracht van het fonds wordt de beleidsdekkingsgraad genomen. De ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad kan nadelig beïnvloed worden door bovenstaande risico's. Om de risico's te beheersen en de ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad te beïnvloeden heeft het fonds een aantal beleidsinstrumenten tot haar beschikking ¹⁾:

- Beleggingsbeleid,
- Herverzekeringsbeleid,
- Premiebeleid,
- Toeslagbeleid.

De uitgangspunten rondom deze beleidsinstrumenten volgen uit de kwalitatieve risicohouding ²⁾ die het fonds heeft bepaald en is vastgelegd in de ABTN van het fonds.

De belangrijkste bevindingen hiervan zijn:

- Sociale partners hebben aangegeven verder te willen met een zelfstandig fonds.
- De populatie van het pensioenfonds is relatief oud. Theoretisch gezien past hier een beperktere risicobereidheid bij.

¹⁾ Een verdere analyse van de impact die de mogelijke risico's met zich meebrengen en hoe deze de beleidsdoelstellingen van het fonds kunnen beïnvloeden staat beschreven in het crisisplan. Van belang voor de verscheidene beleidsinstrumenten is ook de in het crisisplan genoemde kritische dekkingsgraad.

²⁾ Meer informatie over de vereisten voor het pensioenfonds inzake de Risicohouding volgt later in dit hoofdstuk.

- Liever een grotere mate van zekerheid op indexatie, waar bij de kans op een mogelijke korting wordt geaccepteerd.
- Het belang van indexatie voor het pensioenfonds is hoog. Het pensioenfonds kent een voorwaardelijke indexatie ambitie.
- Het fonds wenst een stabiele premie voor deelnemer en werkgever.

Een verdere concretisering van de beleidsuitgangspunten is gebaseerd op de eind 2018 uitgevoerde ALM studie (hieraan is primo 2019 invulling gegeven). In deze ALM studie is de samenhang tussen de beleidsuitgangspunten rondom de premie, toeslag en de te voeren beleggingsstrategie getoetst. Dit heeft op hoofdlijnen geleid tot onderstaand beleid.

Beleidsdekkingsgraad (BDG)	Niveau	Premie als percentage salarissom	Voorwaardelijke Toeslagverlening actieven, pensioen gerechtigden en gewezen deelnemers (prijsindex)	Strategische allocatie	
Boven de indexatie DG/ Strategisch vereiste dekkingsgraad (hoogste is leidend)	BDG $\geq$ 125%	Kosten-dekkende premie (gedempt)	Volledige toeslag-verlening inclusief extra toeslag extra toeslag gelijk aan 1/5e deel van surplus"	Beleggingsplan 2019: Vastrentende waarden 51,0% Kas 3% Zakelijke waarden, inclusief vastgoed 46,0% Renteafdekking *) 50% Valuta afdekking: Valuta ontwikkelde landen voor aandelen 70%, voor vastrentende waarden en vastgoed 100%	Beleggingsplan 2020: Vastrentende waarden 53,0% Kas 3% Zakelijke waarden, inclusief vastgoed 44,0% Renteafdekking *) 50% Valuta afdekking: Valuta ontwikkelde landen voor aandelen 70%, voor vastrentende waarden en vastgoed 100%
Boven de toeslagdrempel, maar onder de indexatieDG	BDG $\geq$ 110% BDG < 125%		Gedeeltelijke toeslag (lineair oplopend)		
Boven de ondergrens, maar onder de toeslagdrempel	BDG $\geq$ 104,1% BDG < 110%		Geen toeslag		
Onder de ondergrens	BDG < 104,1%			*) per 2019 wordt een fijnmazige rentestafel geïntroduceerd	*) per 2019 wordt een fijnmazige rentestafel geïntroduceerd

Onder het nieuw Financiële Toetsingskader (nFTK) is het toeslagbeleid en wordt het verlenen van mogelijke extra toeslagen ingekaderd door de hoogte van de beleidsdekkingsgraad en de strategisch vereiste dekkingsgraad. Bovenstaand overzicht biedt duidelijke richtlijnen. Hierdoor loopt het fonds geen onvoorziene risico's voor wat betreft het te voeren premie- en toeslagbeleid.

Beleidsmatige toelichting op de aanwezige risico's

Het resulterende beleggingsbeleid kent, in overeenstemming met de uitgevoerde kwalitatieve risicohouding en het premiebeleid en toeslagbeleid, een relatief hoog risico profiel. Met behulp van het beleggingsbeleid kan een verdere beleidsmatige toelichting gegeven worden over hoe het fonds met de belangrijkste financiële risico's omgaat. Volledigheidshalve wordt ook vermeld welk beleid het fonds voert rondom de niet-financiële risico's. In de onderstaande paragrafen worden de risico's per item conform de FIRM methodiek beschreven.

In het verslagjaar is verder aandacht gegeven aan de opzet en inrichting van de organisatie, inclusief de interne beheersing van risico's. Het bestuur heeft de risico's van het fonds meer expliciet gemaakt, geanalyseerd, risicogrenzen aangegeven en beheersmaatregelen gedefinieerd. In veel gevallen zijn deze opgenomen in de ABTN van het fonds. Het fonds heeft van oudsher aandacht voor de financiële risico's. Deze financiële risico's worden hieronder verder uiteengezet. Na de behandeling van de financiële risico's vindt een opsomming plaats van de niet-financiële risico's en de wijze waarop deze worden beheerst.

Financiële risico's

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaard voorgeschreven methode toe, waarbij voor het actief beheer een extra buffer wordt aangehouden. Er worden berekeningen uitgevoerd op basis van de buffereis conform DNB.

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioenverplichtingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Toereikende solvabiliteit is echter ook het belangrijkste risico voor het fonds, of anders gezegd, het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor eventuele toeslagverlening over de opgebouwde aanspraken en ingegane pensioenen. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen (korten). Ultimo 2019 is hier voor PST geen sprake van.

Op basis van de financiële positie van het fonds ultimo 2019 is een gedeeltelijke indexatie onder de voorwaarden van het in de ABTN vastgelegde toeslagenbeleid mogelijk. Het bestuur heeft besloten om per 1 januari 2020 deze gedeeltelijke indexatie (1,05%) te verlenen.

Renterisico

Pensioenfondsken kennen doorgaans een langere looptijd voor hun verplichtingen dan voor hun bezittingen. Vanwege deze mismatch ondervindt een fonds renterisico. Immers bij een rentedaling zullen de verplichtingen sterker toenemen dan de waarde van de bezittingen. Het standaardmodel van DNB bevat voorgeschreven rentescenario's (verschuiving actuele rentetermijnstructuur via voorgeschreven rentefactoren) om het vereist eigen vermogen voor dit risico te bepalen. Het beleid van PST is gericht op het verkleinen van de aanwezige mismatch tussen beleggingen en verplichtingen. Het fondsbestuur voert al jaren een consistent beleid waarbij de duration mismatch voor circa 40% op marktrente wordt afgedekt. In 2019 is fijnmazige rentestaffel afgesproken, met als grenzen van 40% tot 80% waarbinnen de renteafdekking zich mag bewegen.

Zakelijke waarden risico

De waarden van aandelen en onroerend goed zijn onderhevig aan marktfluctuaties. PST heeft een groot deel van het vermogen in zakelijke waarden belegd, en loopt hierdoor dit risico. In het standaardmodel van DNB is een berekening van de gevoeligheid van het eigen vermogen voor zakelijke waarden voorgeschreven. Het neerwaartse risico op zakelijke waarden kan gemitigeerd worden door het diversifiëren van de beleggingsportefeuille, oftewel het spreiden van de beleggingen over sectoren en regio's. De aandelenportefeuille van

PST is goed gespreid naar regio's. Tevens vindt er binnen de aandelen-beleggingsfondsen een goede spreiding naar sectoren plaats. Daarnaast heeft PST de aandelenportefeuille nog eens verspreid over drie vermogensbeheerders. De vastgoedportefeuille is gespreid naar zowel verschillende sectoren binnen vastgoed (kantoren, winkels, woningen en bedrijfsruimten), verschillende regio's als over verschillende vastgoedmanagers. De balansmanager bewaakt op dagbasis de gedefinieerde risicogrenzen die in de beleggingsportefeuille zijn opgenomen. Door PST worden online meetings en fysieke vergaderingen belegd waarin de vermogensbeheerders verantwoording dienen af te leggen over het gevoerde beleid. Het verkopen van waardepapieren die de stichting niet bezit is niet toegestaan. Evenmin staat het beleggingsbeleid het schrijven van opties toe. Het risico wordt verder beperkt doordat het beleggingsbeleid van PST het beleggen met geleende middelen niet toestaat, behalve voor vastgoed. De leverage die bij vastgoed fondsen aanwezig is, is in het boekjaar voor de totale portefeuille verder teruggebracht tot 20%. Dit is ruim onder het maximum van 30%. Voor individuele fondsen is de doelstelling van maximaal 50%. Bovenop de waardering van de vastgoedfondsen zijn ook dit jaar de eerder getroffen additionele voorzieningen herzien. Met al deze maatregelen houdt het fonds grip op het zakelijke waarden risico.

Valutarisico

Valutarisico betreft het risico dat de waarde van de beleggingen in vreemde valuta verslechtert als gevolg van veranderingen van vreemde valutakoersen. De kans dat de wisselkoers van vreemde valuta verslechtert ten opzichte van de euro betekent een risico voor het pensioenfonds omdat de verplichtingen in euro's luiden en bezittingen (deels) in vreemde valuta. Dit risico is van belang voor zowel directe posities in een valuta als voor beleggingen die gewaardeerd zijn in een andere valuta. Ter beperking van het valutarisico worden bij voorkeur vastrentende waarden die luiden in euro's in de portefeuille van PST opgenomen. De belegging in zakelijke waarden vindt deels binnen en deels buiten de eurolanden plaats. Voor de beleggingen in landen buiten de euro geldt, dat het valutarisico naar de belangrijkste buitenlandse valuta bij aandelen voor 70% wordt afgedekt. Voor vastrentende waarden en onroerend goed wordt dit voor 100% afgedekt. Het valutarisico op Emerging market aandelen wordt, gezien de hoge kosten, niet afgedekt.

Kredietrisico

Bij het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de tegenpartij tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze spread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid, risicovrij, tot uitkering zal komen. PST heeft extra maatregelen getroffen om het tegenpartijrisico zoveel mogelijk te beperken. Door het afsluiten van ISDA's met banken is het tegenpartijrisico gereduceerd. Tevens heeft PST het belang in staatsobligaties beperkt tot Nederland en Duitsland. Hierdoor is het kredietrisico nog verder verkleind. Ter beperking van het kredietrisico heeft PST ervoor gekozen te beleggen in een bedrijfsobligatiefonds van de vermogensbeheerder waardoor er sprake is van voldoende geografische spreiding, verdeling over verschillende debiteurencategorieën en een relatief beperkte omvang van de beleggingen per debiteur. In de bedrijfsobligatieportefeuille van de ontwikkelde landen hanteert PST een minimale creditrating van BBB. Deze harde eis geldt echter niet voor de obligatieportefeuille van opkomende landen. De gemiddelde rating in deze portefeuille is BB, maar zijn er obligaties met een rating lager dan BB.

Verzekeringstechnisch risico

Naast de financiële risico's staat het fonds bloot aan verzekeringstechnische risico's, waarvan het langlevensrisico het belangrijkste is. Bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen worden prudente veronderstellingen gehanteerd waaronder ervaringssterfte en toekomstige verbetering van de levensverwachting. Zodra nieuwe overlevings tafels beschikbaar zijn, worden deze gebruikt voor de berekening van de pensioenverplichting. Andere verzekeringstechnische risico's zijn kortlevensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico.

Deze risico's heeft PST door middel van een stop-loss polis verzekerd. Hierdoor is het risico beperkt.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hier om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in

het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitspositie. Hierdoor is het fonds in staat om ook in onrustige financiële markten de pensioenen gewoon uit te kunnen betalen. Daarnaast heeft het fonds het liquiditeitsrisico beperkt door een goede spreiding van de beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, regio's en vermogensbeheerders aan te brengen. Bovendien wordt een substantieel deel van het vermogen belegd in de best verhandelbare beleggingscategorie, namelijk staatsobligaties. Van de totale beleggingsportefeuille is ongeveer 80% in enkele dagen om te zetten in cash. Zo'n 20% van de portefeuille is belegd in illiquide beleggingen als hypotheek en vastgoed. Dit gedeelte van de portefeuille is niet snel om te zetten naar cash. Voor dergelijke instrumenten ligt de beleggingshorizon zo tussen de 10 en 20 jaar.

Concentratierisico

Wanneer een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt, staat het fonds bloot aan concentratierisico. In het kader van risicobeheersing dient hier rekening mee te worden gehouden d.m.v. het aanhouden van een extra reserve in het eigen vermogen. Om te bepalen welke posities hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesaldeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. PST heeft aan alle vermogensbeheerders beleggingsrestricties opgelegd om het concentratierisico te beperken. Daarnaast heeft PST de beleggingen gespreid over meerdere vermogensbeheerders om het concentratierisico verder te beperken. Alleen in de vastrentende portefeuille heeft PST een aantal belangen die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaken. Dit betreft staatsleningen van Duitsland en Nederland. Het fonds heeft zelf ook inzicht in dit risico met behulp van een nieuwe rapportage in de vorm van een digitale beleggingstool, de TKPI beleggingsapp.

Voor wat betreft de hierboven omschreven financiële risico's kan worden opgemerkt dat de beleggingsadviescommissie van het bestuur maandelijks via de TKPI beleggingsapp en (uitgebreider) per kwartaal en halfjaar wordt voorzien van managementinformatie m.b.t. de status van de beleggingen. Deze rapportage wordt vanuit de beleggingsadviescommissie toegelicht in de bestuursvergaderingen. Het bestuur streeft naar een zodanige invulling van haar beleid

dat jaarlijks wordt voldaan aan de eisen ten aanzien van de financiële positie van het fonds en dat dit op de lange termijn leidt tot een zo laag mogelijke en stabiele pensioenpremie.

Niet financiële risico's

Omgevingsrisico's

Het risico van veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat, of het risico van beïnvloeding van de concurrentie- en marktpositie van het fonds als gevolg van activiteiten, acties en/of besluiten van (nieuwe) concurrenten. PST volgt de ontwikkelingen in de wet- en regelgeving en de nieuwe mogelijkheden die hieruit voortvloeien. Nieuwe initiatieven vanuit de sector worden beoordeeld op toepasbaarheid.

Afhankelijkheidsrisico

Het afhankelijkheidsrisico kan zich voordoen door de invloed van en ontwikkelingen bij de sponsor, de deelnemers, en vakbonden die resulteren in conflicterende belangen met het fonds en/of tot beïnvloeding van de financiële positie van het fonds. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan de invloed van ontwikkelingen in de financiële positie binnen het fonds maar ook eventuele strategische besluiten.

Als beheersmaatregel voor het reduceren van het afhankelijkheidsrisico vindt conform het nieuwe financiële toetsingskader overleg plaats met alle stakeholders over de risicohouding van het fonds. Hierdoor worden alle belanghebbenden betrokken in de totstandkoming van het beleggingsbeleid en de risico's die dit met zich mee brengt.

Reputatierisico

Het reputatierisico kan zich voordoen als de marktpositie van het fonds verslechtert als gevolg van de negatieve perceptie van het imago van het pensioenfonds door deelnemers, sponsors, vermogensbeheerders, andere leveranciers of toezichhoudende instanties. PST is zich er continue van bewust om alleen relaties aan te gaan of te onderhouden met partijen die gedragscode onderschrijven of zelf een adequate eigen gedragscode hebben.

Ondernemingsklimaatrisico

Het ondernemingsklimaatrisico manifesteert zich als gevolg van veranderingen in de omgeving op het gebied van de economie, beursklimaat, loon- en/of koopkrachtontwikkeling,

maatschappij, politiek, en technologie. Door voortdurend de omgeving te blijven volgen, de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving bij te houden en advies in te winnen bij onze adviseurs probeert het fonds op dit gebied in control te blijven.

Operationele risico's

Het operationele risico is het risico op verlies als resultaat van inadequate of foutieve interne processen, mensen en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen. Operationele risico's hebben een negatieve impact op een goede uitvoering van de pensioenregeling. Voor deze operationele risico's geldt wel, dat een verregaande reductie onevenredig veel inspanning en kosten met zich mee kan brengen. De operationele uitvoering van de pensioen- en financiële administratie wordt gedaan door AZL.

Het operationele vermogensbeheer en de administratie wordt verzorgd door TKPI. Beide partijen hebben een ISAE 3402-rapportage (type I en II). Door het overleggen van deze verklaring tonen AZL en TKPI aan het bestuur van het pensioenfonds én aan de accountant van het pensioenfonds aan, dat de uitvoering 'in control' is. Het overleggen van de ISAE 3402-rapportage is mede ter uitvoering van de Beleidsregel 'Uitbesteding Pensioenfonds' waarin DNB heeft vastgesteld dat een pensioenfonds dat zijn administratie uitbesteedt aan uitvoerders toch verantwoordelijk is en blijft voor een juiste administratie. PST heeft van AZL en TKPI een recente ISAE 3402 type I en II rapportage ontvangen. Bij zowel TKPI en AZL zijn deze rapportages besproken met zowel de uitvoerders als de accountant die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van deze rapportages. In de contracten met AZL en TKPI is nadere invulling gegeven aan het monitoren van deze belangrijkste uitvoerders. Met AZL vinden naast de dagelijkse contacten, maandelijkse voortgangsgesprekken plaats waarbij de actuele stand van zaken wordt doorgenomen. Daarnaast vindt er op kwartaalbasis een bezoek plaats waarbij met alle belangrijke medewerkers die voor het fonds werken wordt gesproken. Met TKPI is op tweewekelijkse basis een call om de actuele stand van zaken te bespreken. Ook is de balansmanager, de accountmanager van TKPI bij alle vergaderingen van de beleggingsadviescommissie aanwezig. Bezoeken aan TKPI worden indien nodig gepland rondom actuele onderwerpen.

IT risico's

Hieronder wordt verstaan het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continue of onvoldoende beveiligd worden ondersteund door IT. De IT risico's bij het fonds zelf zijn beperkt. Het bestuursbureau maakt gebruik van de IT infrastructuur van DHL Global Business Services. Hierdoor zijn wij ervan verzekerd dat er een dagelijkse back-up van onze data gemaakt wordt. Daarnaast maakt het fonds gebruik van een archiveringstool waarin alle documenten van het fonds staan. Deze tool wordt onafhankelijk van de IT van DHL door een professionele partij gehost in de cloud. Met betrekking tot de pensioenadministratie heeft het fonds zich ervan verzekerd dat de toegang tot de servers van AZL op een goede wijze is geregeld en de uitvoerder een deugdelijke back-up procedure heeft. Dit is relevant voor de toekenning van de pensioengelden op korte en op lange termijn. Verder heeft het fonds zich verzekerd dat de toegang tot de servers van TKPI, de uitvoerder voor de beleggingsadministratie en de balansmanager, op een adequate wijze is geregeld. Ook de back-up functie is voldoende vastgelegd en operationeel.

Integriteitsrisico's

Het fonds heeft een risicoanalyse uitgevoerd op het gebied van Integriteit. Hierbij heeft de gebruikersgids van DNB als leidraad gefungeerd. Conform de gebruikersgids van DNB zijn de onderstaande integriteitsrisico's geïdentificeerd, geanalyseerd en beoordeeld. Witwassen, fiscale fraude, corruptie, omzeilen sancties, terrorisme financiering, belangenverstrengeling, interne fraude, externe fraude, cybercrime en maatschappelijk onbetamelijk gedrag. Uit deze analyse is naar voren gekomen dat het fonds goed scoort op de door DNB benoemde integriteitsgebieden. Met betrekking tot het element belangenverstrengeling heeft het fonds extra aandacht besteed aan belangenverstrengeling door het beslisproces in vergaderingen duidelijker vast te leggen zodat terug te vinden is hoe besluiten tot stand zijn gekomen. Dit om belangenverstrengeling tegen te gaan die mogelijk kan optreden door de combinatie van bestuursfuncties en de functies die bestuurders innemen binnen het bedrijf.

Juridische risico's

Het betreft hier het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van de rechtspositie, met inbegrip van de

mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn. Het pensioenfonds loopt het risico in rechte aangesproken te worden. Ten einde dit risico te beperken past het bestuur onder meer de volgende maatregelen toe:

- Bij aanpassingen in de pensioenregelingen maakt het fonds gebruik van de juridische kennis van een externe organisatie;
- Bij iedere nieuwe overeenkomst of aanpassing op een bestaande overeenkomst maakt het fonds gebruik van de in de organisatie aanwezige kennis op juridisch gebied;
- Bij juridische issues maakt het fonds gebruik van de in de DHL organisatie aanwezige kennis op juridisch gebied en huurt waar nodig externe specialistische kennis in;
- Het fonds heeft een verzekering afgesloten zodat eventuele schade voor bestuurders die te goeder trouw handelen vergoed zal worden;
- Het fonds ziet erop toe dat besluitvorming consistent en goed gedocumenteerd plaats vindt. Deze documentatie zorgt ervoor dat ook derden de inhoud en werking van dit beleid kunnen volgen;
- Het fonds werkt volgens een communicatiebeleidsplan. Dit plan bewaakt de wettelijk verplichte communicatiemomenten. Door planmatige uitvoering wordt bewaakt dat de communicatie van het fonds aan de eisen van de wet voldoet;
- Met alle externe partijen zijn contractuele afspraken gemaakt. Partijen dienen regelmatig te rapporteren over het wel of niet nakomen van de gemaakte afspraken;
- Jaarlijks vinden er controles plaats door de waarmerkend actuaris en accountant op de uitvoering door het fonds. Materiële onvolkomenheden worden door hen gerapporteerd;
- Het bestuur zorgt ervoor dat het voldoende kennis en kunde bezit om de verantwoordelijkheid te kunnen dragen.

Integrale risicomanagement rapportage

Het bestuur heeft de analyse van de financiële- en niet-financiële risico's opgenomen in de strategische kalender. Bij het analyseren van de risico's is gekeken naar de kans dat een bepaald risico zich voordoet en wat de consequenties hiervan zijn. Om concreet te duiden wat als laag, middel of hoog risico wordt gezien en wanneer er sprake is van een lage, medium of hoge impact hanteert het bestuur de volgende definities:

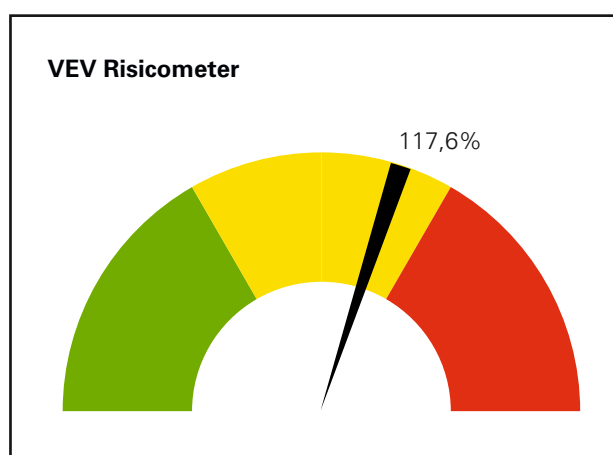
Categorie	Kans
Onwaarschijnlijk	Gebeurtenis zal zich waarschijnlijk niet voordoen de komende 10 jaar
Zelden	Gebeurtenis zal zich mogelijk voordoen op een termijn van 5 tot 10 jaar
Mogelijk	Gebeurtenis zal zich mogelijk voordoen op een termijn van 3 tot 5 jaar
Waarschijnlijk	Gebeurtenis zal zich mogelijk voordoen op een termijn van 1 tot 3 jaar
Bijna zeker	Gebeurtenis zal zich waarschijnlijk voordoen komend jaar

Categorie	Impact
Geen	Heeft geen impact op het fonds
Enigszins	Heeft enige impact op het fonds
Duidelijk	Het risico heeft duidelijke impact op de toekomst van het fonds
Bedreiging	Het risico vormt een duidelijke bedreiging voor de toekomst van het fonds
Catastrofe	Is catastrofaal voor de toekomst van het fonds

Per kwartaal wordt deze analyse geactualiseerd en vanuit deze rapportage worden voor fondsriscico's waarvan het bestuur van mening is dat deze nog te groot zijn, verdere acties gedefinieerd om het risico te reduceren.

De financiële risico's die het fonds loopt in combinatie met het door het fonds gekozen beleid om deze risico's tegen te gaan zijn objectief meetbaar aan de hand van de hoogte van de vereiste dekkingsgraad. Onderstaande VEV risicometer toont aan dat het beleggingsbeleid van het pensioenfonds een gemiddeld risico kent met een strategisch vereiste

dekkingsgraad van 117,6%. Deze parameter is gebaseerd op de nieuwe strategische mix die ingaat per 1 januari 2019, waarin het risico substantieel is verlaagd t.o.v. 2018.

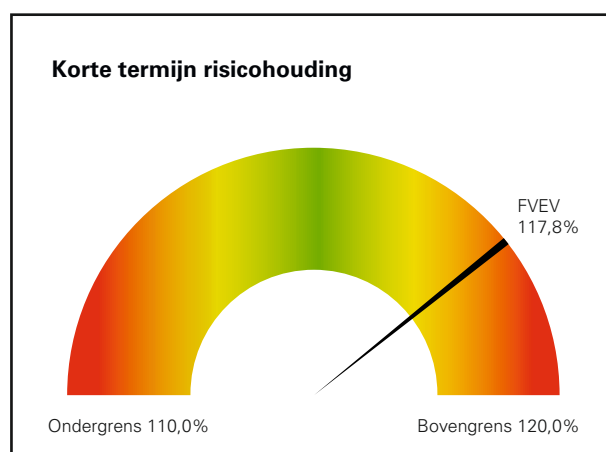
Controle op het gevoerde beleid

Het nFTK vereist dat gemonitord wordt of het gevoerde beleid resulteert in de verwachte doelstellingen. Vervolgens dient dit aan de deelnemers gecommuniceerd te worden. Deze wettelijke verplichting komt tot uitdrukking in de zogeheten 'risicohouding'. De risicohouding van het fonds is de mate waarin het fonds, na overleg met sociale partners en het verantwoordingsorgaan, bereid is beleggingsrisico's te lopen om de doelstellingen van het fonds te realiseren en de mate waarin het fonds beleggingsrisico's kan lopen gegeven de kenmerken van het fonds. De risicohouding wordt verder onderverdeeld in een korte termijn risicohouding en een lange termijn risicohouding.

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Het fonds heeft gedurende 2019 een risicohouding voor de korte termijn vastgesteld op een vereiste dekkingsgraad tussen de 110% en 120%. Gedurende 2019 is de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad binnen deze bandbreedtes gebleven en heeft het fonds het beleid niet hoeven aanpassen.

In 2019 heeft het fonds aan deze wettelijke verplichting voldaan via de aanvangshaalbaarheidstoets. Dit heeft geleid tot een pensioenresultaat van 97,1% vanuit de situatie dat aan de feitelijke dekkingsgraad wordt voldaan. Tevens is met behulp van de aanvangshaalbaarheidstoets getoetst dat het premiebeleid realistisch en haalbaar is.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets gekeken wordt, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Conform de risicobereidheid van het fonds heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Het pensioenresultaat en ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN vanuit de volgende drie situaties:

- de situatie dat het fonds precies beschikt over het vereist eigen vermogen;
- de situatie dat het fonds precies beschikt over de feitelijke dekkingsgraad;
- de situatie van een slechtweerscenario van de feitelijke dekkingsgraad.

Verslag Raad van Toezicht

Samenvatting rapport Raad van Toezicht

Deze rapportage bevat de bevindingen van de raad van toezicht (hierna: RvT) naar aanleiding van zijn onderzoek naar het functioneren van het bestuur van Pensioenstichting Transport over 2019. De RvT heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De RvT is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan en in het bestuursverslag. De RvT staat het bestuur met raad ter zijde. Daarnaast heeft de RvT goedkeurings-rechten ten aanzien van een aantal bestuursbesluiten. De RvT betreft de Code Pensioenfonds en de toezichtcode van de Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector bij de uitoefening van zijn taak. De RvT heeft in overleg met het bestuur een plan van aanpak opgesteld voor 2019 met een aantal specifieke thema's waarop de RvT zich richt. De RvT heeft in dat kader in dit verslagjaar in het bijzonder aandacht geschonken aan:

- De werking van het nieuw vastgesteld integrale risicomanagement;
- De invulling en werking van IORP II.

Belangrijkste waarnemingen en aanbevelingen

Opvolging eerdere aanbevelingen raad van toezicht

Uit het overzicht van de aanbevelingen en de toelichting daarop blijkt de RvT dat het bestuur alle 15 aanbevelingen van de RvT heeft overgenomen. Inmiddels zijn er 12 aanbevelingen afgehandeld, 1 aanbeveling deels afgehandeld en 2 aanbevelingen staan voor 2020 gepland. De RvT heeft geen aanbevelingen.

Werking nieuw vastgesteld integrale risicomanagement

De RvT is van oordeel dat in de opzet en het bestaan van het risicomanagement in 2019 duidelijk goede stappen voorwaarts gezet zijn. Het bestuur pakt dit voortvarend op en is zich er ook van bewust dat voor wat betreft de werking, de monitoring en de evaluatie er in 2020 nog de nodige stappen gezet moeten worden. Ten aanzien van het risicomanagement tijdens de bestuursvergaderingen, met name in de kwaliteit van de voorleggers en de rol die de risicomanager hierin speelt, is er nog wel wat verbetering mogelijk. De RvT beveelt aan:

- structureel te werken met voorleggers bij alle notities en memo's, die tot besluitvorming moeten leiden, waarin de risico opinie van de sleutelfunctiehouder risicobeheer is opgenomen.

Invulling en werking van IORP II

De RvT heeft vastgesteld dat het bestuur de IORP II wetgeving heeft geïmplementeerd en toegepast. Op de sleutelfunctiehouder Audit na, zijn alle sleutelfuncties adequaat ingevuld.

Het fonds is in het kader van de IORP II wetgeving voorbereid op het toepassen van de voorgeschreven Uniforme Reken Methode, de rapportage over ESG-factoren en heeft de eigen risicobeoordeling op de bestuursagenda staan. De RvT heeft geen aanbevelingen.

Functioneren van de governance

In het bestuur zijn ultimo 2019 nog twee vacatures, waarvoor al wel mogelijk geput kan worden uit de pool van aspirant-bestuurders. Alle vacatures die in de loop van 2019 ontstonden in de RvT en het VO zijn inmiddels weer ingevuld door herbenoemingen dan wel benoeming van nieuwe leden. De RvT kijkt uit naar de samenwerking met het VO, met daarin de nieuw benoemde leden.

Alle reglementen van de organen van het fonds zijn actueel. Ook de nieuwe organen van het fonds, de sleutelfunctiehouders, zijn in de statuten van het fonds verankerd. De commissies functioneren over het algemeen genomen goed. De Risico Management Commissie is beter gaan functioneren met name als het gaat over vastlegging van de beheersmaatregelen. Maar ook door het onafhankelijk beoordelen van de mogelijke risico's. Hierbij wordt zij geholpen door een risicomanager die halverwege 2019 bij het fonds is gekomen. De AUC is nog kort geleden gestart met zijn werkzaamheden. Het paritaire bestuursmodel met de gekozen commissiestructuur is naar het oordeel van de RvT passend voor het fonds en werkt naar behoren. De RvT heeft geen aanbevelingen.

Functioneren van het bestuur en cultuur en gedrag

De RvT is van oordeel dat het bestuur goed functioneert. Er wordt voldoende aandacht besteed aan cultuur en gedrag en er heerst een open, prettige sfeer. De RvT ziet dat het bestuur in staat is om de voor het fonds belangrijke stappen te zetten. Hierbij verliest het bestuur de actualiteit niet uit het oog. De RvT heeft geen aanbevelingen.

Het beleid van het bestuur

De RvT is van oordeel dat het bestuur de juiste onderwerpen op de agenda zet en ook in een vroeg stadium de implicaties van te verwachte wijzigingen bespreekt. Het bestuur heeft haar beleid geformuleerd en zorgt voor herijking en actualisatie hiervan. Het IT-risico, zowel intern als extern, behoeft van het bestuur nog nadere aandacht. Uitgebreid is stil gestaan bij de missie, visie en strategie van het pensioenfonds. Keuzes worden weloverwogen gemaakt. De RvT beveelt aan:

- in de procedure van selectie en monitoring van de vermogensbeheerders het beloningsbeleid toe te voegen;
- minimaal twee keer per jaar als bestuur uitvoerig stil te staan bij het IT-risico, zowel intern als extern. Dit onderwerp leent zich ook goed voor een audit.

Algemene gang van zaken in het fonds en naleving Code Pensioenfonds

De RvT is van oordeel dat het bestuur 'in control' is en de beheerste en integere bedrijfsvoering van het fonds voldoende bewaakt. De managementrapportages beleggingen verschijnen op tijd en worden periodiek besproken. De bestuurs-ondersteuning is op orde en is naar verwachting binnenkort op volle sterkte. In de loop van 2019 heeft het bestuursbureau het overzicht op wet- en regelgeving opgepakt. Gedurende het gehele jaar heeft het bestuur aandacht besteed aan alle fondsdocumentatie en deze geactualiseerd. De RvT juicht het plan om een grafische weergave op te stellen waardoor de onderlinge samenhang van documenten beter inzichtelijk wordt voor het bestuur toe.

De RvT heeft vastgesteld dat het fonds de Code pensioenfonds toepast en waar daarvan wordt afgeweken, heeft het bestuur daarvoor een plausibele verklaring gegeven. Het bestuur heeft over de naleving van de Code Pensioenfonds verslag gedaan in het bestuursverslag 2018. De RvT heeft geen aanbevelingen.

Evenwichtige belangenafweging

De RvT is van oordeel dat ten aanzien van de evenwichtige belangenafweging dit belangrijke onderwerp nog onvoldoende concreet en duidelijk naar voren komt in de verslaglegging van het bestuur. De RvT beveelt aan:

- in de notulen helder te beschrijven op welke wijze invulling en uitvoering wordt gegeven aan evenwichtige belangenafweging.

Communicatie en transparantie

De RvT is van oordeel dat het bestuur op transparante en begrijpelijke manier communiceert met alle belanghebbenden over de regeling, het beleid, de ontwikkelingen bij het fonds en de consequenties daarvan voor belanghebbenden. De Pensioen- en communicatiecommissie functioneert goed en heeft in 2019 ambitieuze doelstellingen geformuleerd op het gebied van communicatie en innovatie. Eén van de belangrijkste ambities hierbij is het vergroten van de betrokkenheid van de deelnemers. In het communicatiebeleidsplan is dit verder uitgewerkt. De RvT onderschrijft het belang daarvan. De RvT heeft geen aanbevelingen.

Raad van toezicht

Mw. E. (Elise) van Kalmthout

Mw. M. (Marianne) Meijer-Zaalberg (voorzitter)

Dhr. J.H.H. (Jeroen) Tuijp

11 maart 2020

Reactie bestuur

Het bestuur bedankt de Raad van Toezicht (RvT) voor zijn bevindingenrapport. Zowel uit dit rapport als uit de contacten met de RvT blijkt dat de RvT zijn taken op een zorgvuldige en deskundige wijze uitvoert en zich kritisch en constructief opstelt. Het bestuur waardeert dit zeer.

De waarnemingen worden onderkend en de aanbevelingen onderschreven.

Aan de aanbeveling op het gebied van het integrale risicomanagement is al invulling gegeven.

Het bestuur neemt zich de aanbevelingen van de RvT ter harte en zal de komende tijd een nadere prioritering aan de aanbevelingen geven. Over de voortgang hiervan zal nadrukkelijk afstemming met de RvT plaatsvinden.

Verslag verantwoordingsorgaan

Oordeel VO over het gevoerde beleid door het PST bestuur 2019

Algemeen

Het verantwoordingsorgaan (verder: VO) heeft in het verslagjaar zelf negen maal vergaderd en twee keer gezamenlijke bijeenkomsten gehad met afgevaardigden van het bestuur. Het VO was ook aanwezig bij het technisch vooroverleg voor het jaarverslag 2019. Het VO vergaderde één keer met leden van de RvT. Bestaande netwerken van het VO zijn verder uitgebreid en onderhouden. Er werd door verschillende leden deelgenomen aan informatiebijeenkomsten van o.a. de Pensioenfederatie. Er is door de VO leden scholing gevolgd, helaas zijn er twee leden inmiddels afgetreden.

Adviesaanvragen voorgelegd aan het VO

Het verantwoordingsorgaan heeft de volgende adviesaanvragen behandeld

- beleidsdocumenten bestuur reglement VO en RvT n.a.v. statuutaanpassingen;
- communicatiebeleidsplan;
- profielschets lid Raad van Toezicht Pensioenstichting Transport;
- beloningsbeleid Pensioenstichting Transport.

Deze zijn alle positief beoordeeld.

Communicatie

Het VO ervaart een steeds grotere betrokkenheid door de open en constructieve communicatie met zowel het bestuur, RvT als het bestuursbureau. Het VO had regelmatig een vertegenwoordiging van het bestuursbureau te gast in de vergadering. De communicatie naar de deelnemers van PST via de website is weer verder verbeterd en zeer actueel. Het VO heeft suggesties gedaan om de bereikbaarheid verder te vergroten. Er wordt door de communicatiecommissie actief gewerkt aan het komen tot een beter pensioenbewustzijn van alle doelgroepen. Het VO wordt hier regelmatig over bijgepraat.

Beleggingsbeleid

Het bestuur heeft het beleid op een zorgvuldige wijze uitgevoerd, waarbij de belangen van alle belanghebbenden in voldoende mate evenwichtig in aanmerking zijn genomen en op belangrijke punten werd overleg gevoerd met het VO. Het VO is een keer toehoorder geweest bij een vergadering van de BAC.

Code Pensioenfondsen

Het bestuur leeft de Code Pensioenfondsen actief na. Net als vorig jaar blijft een punt van aandacht de norm t.a.v. diversiteit. De code richt zich hierin op “geslacht” en “leeftijd”. Zowel het bestuur als het VO voldoen nog niet aan de norm dat één van de leden jonger moet zijn dan 40. Wel voert het bestuur een actief beleid om nieuwe bestuursleden te werven die aan beide normen voldoen.

Risicomanagement

Het VO heeft vastgesteld dat risicomanagement een belangrijke rol binnen het bestuur heeft. Voor zover door het VO vast te stellen wordt alles aan gedaan om risico's beheersbaar te maken en in kaart te hebben.

Missie, Visie en Strategie

De belangrijke pijlers die het pensioenfonds heeft gevormd:

- Op betrouwbare transparante professionele en kostenefficiënte wijze de pensioenregeling uitvoeren;
- Een toekomstbestendig pensioen bieden. Daarbij zijn verantwoorde risico's en acceptabele kosten versus maatschappelijk verantwoordelijkheid van belang. Het pensioenfonds streeft naar duidelijke en begrijpelijke communicatie met alle belanghebbenden;

-
- Uitvoering geven aan de pensioenregeling passend binnen de doelstellingen van het pensioenfonds. Daarbij zal het bestuur de Code Pensioenfonds actief naleven.

Het risicomanagement is in de dagelijkse werkzaamheden verweven.

Oordeel Verantwoordingsorgaan

Het VO heeft voldoende informatie van het bestuur ontvangen, op grond waarvan onderstaande verklaring bij het jaarverslag 2019 kan worden afgegeven. Op grond van de hiervoor vermelde informatie heeft het verantwoordingsorgaan zich een algemeen oordeel gevormd over het handelen van het bestuur, het door het bestuur uitgevoerde beleid in 2019 en de gemaakte beleidskeuzes. Op basis van de ontvangen informatie en mondelinge toelichting komt het verantwoordingsorgaan tot het volgende oordeel: –Het bestuur heeft in het verslagjaar 2019 correct en tijdig gehandeld– –Het bestuur heeft bij de beleidskeuzes een zorgvuldige en open besluitvormingsprocedure gevolgd– Het verantwoordingsorgaan is steeds meer geïnformeerd en betrokken bij de strategische verkenning voor de toekomst van PST.

Utrecht, 19 juni 2020

Verantwoordingsorgaan PST

Reactie bestuur

Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan (VO) voor het goed onderbouwde verslag en voor de in de loop van 2019 en begin 2020 uitgebrachte adviezen.

Het bestuur waardeert de inbreng van het VO en stelt de open en constructieve houding van het VO op prijs. Het communicatiebeleid wordt in 2020 verder uitgewerkt om zo meer betrokkenheid van de deelnemers te bereiken.

Ook wordt het beleid met betrekking tot maatschappelijk verantwoord beleggen in 2020 verder vormgegeven.

Tevens zullen er op het gebied van risicomanagement verdere stappen worden genomen.

Het bestuur blijft ernaar streven om te voldoen aan het diversiteitsbeginsel.

Het bestuur streeft ernaar het VO tijdig bij relevante onderwerpen te betrekken en nodigt het VO uit het bestuur aan te spreken als het meent dat dit onvoldoende gebeurt.

Utrecht, 10 juni 2020.

Het bestuur

Vooruitblik 2020

Corona crisis

Eind 2019 stak het Corona-virus (Covid-19 virus) voor het eerst de kop op in China. In maart 2020 kreeg het Corona-virus stevige voet aan de grond in Europa en ook in Nederland. Ondanks strenge maatregelen heeft dit virus zich toch verder kunnen verspreiden over de hele wereld. Om het virus verder in te dammen en de gezondheid van mensen te beschermen hebben veel landen drastische maatregelen moeten nemen. Deze maatregelen raken het dagelijks leven van alle mensen.

De uitbraak van het Corona-virus heeft ook economische gevolgen. Zowel grote als kleine bedrijven worden hard geraakt door deze crisis. Dit brengt grote onzekerheid met zich mee. Door deze combinatie van factoren wordt ook de financiële markt geraakt. Dit heeft uiteraard ook weer invloed op pensioenfondsen. Het bestuur heeft een crisisteam aangesteld en heeft middels een scenario- en risico analyse inzicht in de financiële en niet-financiële risico's waaronder de effecten op de beleggingsportefeuille, dekkingsgraad en continuïteit van (kritische) processen.

Hoewel het effect van de crisis rondom het Corona-virus niet te isoleren valt kunnen we wel kijken wat er met de dekkingsgraad van het pensioenfonds is gebeurd. De dekkingsgraad ultimo februari was nog nauwelijks geraakt door de Corona-crisis en betrof voor het fonds 109,03%. In maart 2020 ontstaat er nog een crisis. Door ruzie tussen olieproducerende landen wordt er veel te veel olie produceerd en daalt de prijs van olie en de aandelen van de bedrijven die met olie te maken hebben. Bij het vaststellen van de jaarrekening is de crisis nog niet ten einde maar kunnen we wel al kijken naar de dekkingsgraad ultimo april. Deze dekkingsgraad bedraagt 104,03%. Hoewel deze daling van 5% niet volledig door de crisis rondom het Corona-virus veroorzaakt is, geeft dit wel een indicatie van de financiële impact op het pensioenfonds gedurende deze periode.

Als gevolg van de daling in de dekkingsgraad, is per 29 februari 2020 de beleidsdekkingsgraad lager dan het vereist vermogen. Dit is aan DNB gemeld en op 10 juni 2020 is een herstelplan vastgesteld en dat bij DNB wordt ingediend. Conform dit herstelplan zal het fonds binnen de wettelijke termijn van tien jaar uit herstel zijn.

Haalbaarheidstoets 2020

Op 10 juni 2020 is de haalbaarheidstoets vastgesteld. De resultaten staan hieronder vermeld.

Toetsing verwacht pensioenresultaat	Beleid: Ondergrens / max. afwijking	AHBT 2019	HBT 2020
Vanuit feitelijke situatie ¹⁾	>90%	97,1%	98,0%
Slechtweer scenario (afwijking)	<45%	29,0%	20,0%
Vanuit evenwichtssituatie ²⁾	>90%	97,0%	–

1) De UFR dekkingsgraad per 31 december 2018, zijnde 119,1%

2) Het vereist vermogen over het vierde kwartaal van 2019, zijnde 118,3%

IORP II richtlijn

Op 13 januari 2019 is de Europese verordening inzake IORP II van kracht geworden. Onderdeel van deze verordening is dat PST een drietal sleutelfunctiehouders dient te benoemen, te weten een sleutelfunctiehouder Risicomanagement Functie, een sleutelfunctiehouder Actuariële Functie en een sleutelfunctiehouder Interne Audit Functie. Op 21 april 2020 heeft PST per brief aan DNB de opzet en de inrichting van de sleutelfuncties gemeld. Op 6 mei 2020 heeft DNB eveneens per brief aangegeven hier geen bezwaar tegen te hebben. Daarnaast dient PST tenminste eens per drie jaar of bij een significante wijziging een Eigen Risico Beoordeling (ERB) uit te voeren. De ERB is een integrale analyse en beoordeling van:

- i. de risico's waaraan een pensioenfonds in de toekomst kan worden blootgesteld;
- ii. de effectiviteit van het risicobeheer –inclusief de (feitelijke) beheersmaatregelen– en de doelmatigheid daarvan.

In 2020 zal het bestuur een ERB gaan uitvoeren om hiermee tijdig ervaring op te doen.

Vernieuwing pensioenstelsel minister Koolmees

Na het stuklopen van de onderhandelingen over een nieuw pensioenakkoord in 2018 presenteerde de minister van Sociale Zaken in een brief aan de Tweede Kamer welke stappen hij wilde nemen om tot een vernieuwing van het pensioenstelsel te komen. Hiermee beoogde de minister de vastgelopen discussie over het pensioencontract weer vlot te trekken. Dit leidde tot een hervatting van de onderhandelingen en in juni 2019 tot een pensioenakkoord. Een stuurgroep bestaande uit kabinet en sociale partners moet dit akkoord verder uitwerken. In 2020 ligt de focus op de verdere uitwerking daarvan.

Toezichtthema's DNB

DNB heeft PST voor 2020 een toezichtsagenda toegestuurd met daarin, naast de aankondiging van de DNB seminars en het periodiek overleg met de toezichthouder, de volgende onderwerpen:

Niet financiële risico's

Ook in 2020 zal uitvraag worden gedaan naar de beheersing van de niet-financiële risico's (integriteits-, operationele, en IT risico's) en de invloed van het bedrijfsmodel, de governance en het gedrag en cultuur op het risicoprofiel van pensioenfonds.

Sectorbrede analyses op rapportages

Binnen de sector zullen analyses worden uitgevoerd op de ingediende (e-line) rapportages. Afhankelijk van de eventuele bevindingen kunnen aanvullende vragen worden gesteld aan de pensioeninstelling. De analyses zullen onder meer betrekking hebben op beleggingen, premie, performance, vermogensbeheerkosten en jaarwerk.

Het verslag van het bestuur is vastgesteld te Utrecht, d.d. 10 juni 2020.

Het bestuur

G.C.T. Burggraaf
vicevoorzitter namens werkgevers

J.G. Baaij
vicevoorzitter namens werknemers

Balans per 31 december (na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa

	2019		2018	
	€	€	€	€
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]				
Vastgoed				
– Participaties in niet beursgenoteerde beleggingsfondsen in vastgoedfondsen	144.201		140.495	
Zakelijke waarden				
– Participaties in niet beursgenoteerde beleggingsfondsen in aandelen	415.883		435.963	
Vastrentende waarden				
– Obligaties	217.643		133.926	
– Participaties in niet beursgenoteerde beleggingsfondsen in vastrentende waarden	438.715		368.410	
	<u>656.358</u>		<u>502.336</u>	
Derivaten				
– Valutatermijntransacties	3.054		2.556	
Overige beleggingen				
– Participaties in moneymarketfondsen	17.909		9.999	
	<u></u>		<u></u>	
		1.237.405		1.091.349
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [2]		1.912		1.836
Vorderingen en overlopende activa [3]		5.795		3.406
Liquide middelen [4]		23.054		15.211
		<u>1.268.166</u>		<u>1.111.802</u>

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva

	2019		2018	
	€	€	€	€
Stichtingskapitaal en reserves				
– Algemene reserve [5]		195.948		178.995
Technische voorzieningen				
– Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [6]	1.065.180		925.077	
– Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [7]	1.912		1.836	
		1.067.092		926.913
Overige technische voorzieningen				
– Voorziening uitlooprisico arbeidsongeschiktheid [8]		1.292		1.442
Kortlopende schulden [9]		3.752		4.265
Overlopende passiva [10]		82		187
		1.268.166		1.111.802

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten (in duizenden euro)

	2019		2018	
	€	€	€	€
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds				
– Directe beleggingsopbrengsten [11]	36.574		12.590	
– Indirecte beleggingsopbrengsten [12]	135.102		-39.643	
– Kosten van vermogensbeheer [13]	-1.856		-1.866	
		169.820		-28.919
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [14]		14.761		14.356
Saldo van overdrachten van rechten [15]		260		-374
Pensioenuitkeringen [16]		-26.682		-26.137
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds[17]				
– Premies en premievrijstelling	-14.910		-14.117	
– Uitkeringen en afkopen	26.803		26.314	
– Indexatie	-9.796		-18.438	
– Intrest	2.156		2.330	
– Sterfte	1.874		3.331	
– Arbeidsongeschiktheid	-274		-563	
– Vrijgevallen voor kosten	671		657	
– Waardeoverdrachten	-285		411	
– Omrekening rentetermijnstructuur	-145.863		-39.694	
– Diversen	-479		-200	
– Wijziging grondslagen	0		21.091	
		-140.103		-18.878
Mutaties overige technische voorzieningen				
– Voorziening uitloop arbeidsongeschiktheidsrisico [18]		150		-55

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2019		2018	
	€	€	€	€
Herverzekering				
– Premies [19]		-48		-40
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [20]		-1.207		-2.114
Overige baten en lasten [21]		2		-1
Saldo van baten en lasten		<u>16.953</u>		<u>-62.162</u>
Bestemming van het saldo				
– Algemene reserve	16.953		-62.162	
		<u>16.953</u>		<u>-62.162</u>

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht (in duizenden euro)

	2019 €	2018 €
Pensioenactiviteiten		
<i>Ontvangsten</i>		
– Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	15.042	13.410
– Wegens overgenomen pensioenverplichtingen	529	215
– Overige mutaties	2	0
	<u>15.573</u>	<u>13.625</u>
<i>Uitgaven</i>		
– Uitgekeerde pensioenen en afkopen, loonheffing, sociale lasten en andere inhoudingen	-26.664	-26.125
– Wegens overgedragen pensioenverplichtingen	-260	-589
– Premies herverzekering	-42	-40
– Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-1.409	-1.951
– Overige mutaties	0	-1
	<u>-28.375</u>	<u>-28.706</u>
Beleggingsactiviteiten		
<i>Ontvangsten</i>		
– Directe beleggingsopbrengsten	36.461	13.041
– Verkopen en aflossingen beleggingen	343.515	110.625
	<u>379.976</u>	<u>123.666</u>
<i>Uitgaven</i>		
– Aankopen beleggingen	-357.143	-113.595
– Kosten van vermogensbeheer	-2.188	-1.492
	<u>-359.331</u>	<u>-115.087</u>
Mutatie geldmiddelen	<u>7.843</u>	<u>-6.502</u>
Saldo geldmiddelen 1 januari	15.211	21.713
Saldo geldmiddelen 31 december	<u>23.054</u>	<u>15.211</u>

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Het doel van PST is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan pensioengerechtigden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Het pensioenfonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregelingen van de aangesloten ondernemingen. Statutair is PST gevestigd in Utrecht en ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41178669. Voor de feitelijke vestigingsplaats en de contactgegevens wordt verwezen naar pagina 1 van dit jaarverslag.

Toepassing Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving

PST heeft bij de samenstelling van dit jaarverslag (bestuursverslag, jaarrekening en overige gegevens) de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en Titel 9 Boek 2 BW nageleefd, met inachtneming van artikel 146 van de Pensioenwet.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

Schattingswijzigingen 2018

Prognosetafel

In 2018 heeft de Commissie Overlevingstafels van het AG een nieuwe prognosetafel gepubliceerd, zijnde de Prognosetafel AG2018, en heeft het fonds besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Dit is in 2018 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2018 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verlaagd met 9.630 als gevolg van deze schattingswijziging. Dit effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening in 2018 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Ervaringssterfte

Ook heeft het fonds ultimo 2018 besloten om over te gaan op een andere ervaringssterfte. Dit is in 2018 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2018 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verlaagd met 14.797 als gevolg van deze schattingswijziging. Het effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening is in 2018 is als mutatie in het resultaat verwerkt.

Gehuwdheid

Tevens heeft het bestuur besloten om de partnerfrequentie voor de reservering van het latent partnerpensioen en ongehuwden ouderdomspensioen te wijzigen. Hierbij wordt rekening gehouden met fondsspecifieke partnerfrequenties die na een onderzoek is gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. Na pensioendatum wordt het latente partnerpensioen vastgesteld volgens het bepaalde partnersysteem. Hierdoor is de voorziening verhoogd met 3.336. Het effect van deze schattingswijziging op de technische voorziening is in 2018 ook als mutatie in het resultaat verwerkt.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "vorderingen of schulden uit hoofde van effectentransacties".

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Waardering

Algemene grondslagen

Alle activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de kostprijs, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld. Voor kortlopende vorderingen en schulden wordt de kostprijs geacht een redelijke benadering te zijn van de reële waarde. Bij de vorderingen op verzekeringsmaatschappijen is rekening gehouden met de kredietwaardigheid van de verzekeringsmaatschappij.

Buitenlandse valuta

Activa en passiva in buitenlandse valuta zijn omgerekend tegen de ultimo jaar geldende koersen.

Participaties in beleggingsfondsen in vastgoed

Voor beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen is de actuele waarde de per balansdatum geldende beurskoers. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van de niet-beursgenoteerde vastgoedbelegging per balansdatum.

Participaties in beleggingsfondsen in aandelen

De niet ter beurse genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde, zoals gerapporteerd door de onafhankelijke vermogensadministratie en voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. Indien het fonds afwijkt van de gerapporteerde intrinsieke waarde, omdat hier aanleiding toe bestaat, is dit specifiek aangegeven.

Participaties in beleggingsfondsen in obligaties

De beursgenoteerde obligaties zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum en participaties in beleggingsfondsen zijn gewaardeerd op actuele waarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum. De niet ter beurse genoteerde participaties in beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde, zoals gerapporteerd door de onafhankelijke vermogensadministratie en voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. Indien het fonds afwijkt van de gerapporteerde intrinsieke waarde, omdat hier aanleiding toe bestaat, is dit specifiek aangegeven.

Derivaten

De derivaten zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde. Er kunnen modellen en technieken gehanteerd worden gebaseerd op marktparameters ten behoeve van de waardering van de derivaten. Indien een derivatenpositie negatief is wordt het bedrag onder de schulden verantwoord.

Herverzekering

Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij de waardering worden de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van het pensioenfonds.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. De tegoeden in verband met beleggingstransacties zijn als aparte post ook opgenomen onder de liquide middelen. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Algemene reserve

Het saldo van baten en lasten wordt, toegevoegd aan de algemene reserve.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening pensioenverplichtingen heeft betrekking op alle toegekende rechten, inclusief de rechten van arbeidsongeschikte deelnemers, volgens de opgebouwde rechtenmethode. Dit wil zeggen dat de gefinancierde aanspraken overeenkomen met de per de balansdatum tijdsevenredig verworven pensioenaanspraken. De berekening is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen:

Financieringsmethodiek	: Stortingskoopsommen (dit betekent dat de netto voorziening pensioenverplichtingen op elk moment gelijk is aan de contante waarde van de verkregen pensioenaanspraken).
Sterfte	: Prognosetafel AG2018 (startjaar 2020) fondsspecifieke correctiefactoren vastgesteld o.b.v het WTW ervaringssterfmodel 2018
Gehuwdheid	: De voorziening voor latent partnerpensioen wordt tot pensioendatum vastgesteld volgens het onbepaalde partnersysteem. Hierbij wordt rekening gehouden met de in 2018 geactualiseerde fondsspecifieke partnerfrequenties. Na pensioendatum wordt het latente partnerpensioen vastgesteld volgens het bepaalde partnersysteem.
Leeftijdsverschil man - vrouw	: 2,5 jaar (2018: 2,5 jaar).
Rekenrente	: Rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank (0,73% ultimo 2019, 1,39% ultimo 2018).
Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen	: Ter financiering van het latent wezenpensioen, geldt een opslag van 1,75% op contante waarde van het latent partnerpensioen voor de niet-gepensioneerden, uitgesteld nabestaandenpensioen bij uitgesteld ouderdompensioen.
Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten	: De contante waarde van de vrijgestelde pensioenopbouw is voor 100% opgenomen in de VPV.
Opslag voor excassokosten	: 2,5% van de netto voorziening.
Opslag voor premievrijstellingsrisico	: 4% van de netto premie.

De indexatie is voorwaardelijk. Voor eventuele toekomstige indexatie wordt niet gereserveerd. Er is geen recht op indexatie en het is voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre de indexatie zal plaatsvinden. Een eenmaal toegezegde indexatie in enig jaar is onvoorwaardelijk en wordt opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Deze voorziening is op dezelfde grondslagen gebaseerd als de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds en heeft betrekking op elders verzekerde pensioenen die in mindering worden gebracht op de opgebouwde pensioenen bij PST.

Voorziening uitlooprisico arbeidsongeschiktheid

De voorziening uitlooprisico dient ter dekking van het latente arbeidsongeschiktheidsrisico (premielvrijstelling en arbeidsongeschiktheidspensioen) en deze is gelijk aan de jaarlijkse risicopremie voor toekomstige arbeidsongeschiktheidspensioenen en voor het premievrijstellingsrisico over het huidige en vorige boekjaar.

Resultaatbepaling

Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderinggrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de renteopbrengst verminderd met de kosten; bij de aandelen wordt hieronder verstaan het bruto-dividend verminderd met de kosten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling. De interesten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen van aandelen in vastgoedfondsen, aandelen, commodities, obligaties en leningen op schuldbekentenissen;
- valutaverschillen inzake deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties;
- alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kosten van vermogensbeheer

Onder de kosten van vermogensbeheer worden de interne als externe beheer- en administratiekosten opgenomen die verband houden met het beheer van de beleggingen en aan het fonds in rekening zijn gebracht.

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra storting en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Rentetoevoeging

De rentetoevoeging wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoerings- en administratiekosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Herverzekering

Het risico op arbeidsongeschiktheid en overlijden is herverzekerd door middel van een stop-loss verzekering bij Zwitserleven.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd, Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans per 31 december (in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand ultimo 2018 €	Aankopen/ verstrekkingen €	Verkopen/ uitlotingen/ (af)lossingen €	Gerealiseerde koers- verschillen €	Niet- gerealiseerde koers- verschillen €	Stand ultimo 2019 €
<i>Vastgoed</i>						
Participaties in niet beurs- genoteerde beleggingsfondsen in vastgoed	140.495	485	-1.657	-1.185	6.062	144.201
<i>Zakelijke waarden</i>						
Participaties in niet beurs- genoteerde beleggingsfondsen in aandelen	435.963	92.960	-220.699	49.811	57.848	415.883
<i>Vastrentende waarden</i>						
Beursgenoteerde obligaties	133.926	112.535	-46.776	6.990	10.968	217.643
Participaties in niet beurs- genoteerde beleggingsfondsen in vastrentende waarden	368.410	109.254	-67.959	13.265	15.745	438.715
	<u>502.336</u>	<u>221.789</u>	<u>-114.734</u>	<u>20.255</u>	<u>26.713</u>	<u>656.358</u>
<i>Derivaten</i>						
Valutatermijncontracten en futures	2.556	21.910	0	-25.009	1.458	915
Bij: reclassificatie naar passivazijde	0					2.139
	<u>2.556</u>	<u>21.910</u>	<u>0</u>	<u>-25.009</u>	<u>1.458</u>	<u>3.054</u>

Categorie	Stand ultimo 2018 €	Aankopen/ verstrekkingen €	Verkopen/ uitlotingen/ (af)lossingen €	Gerealiseerde koers- verschillen €	Niet- gerealiseerde koers- verschillen €	Stand ultimo 2019 €
<i>Overige beleggingen</i>						
Participaties in moneymarketfonds	9.999	20.000	-12.000	-17	-73	17.909
Belegd vermogen activa zijde	1.091.349	357.144	-349.090	43.856	92.008	1.237.405
<i>Derivaten</i>						
Valutaderivaten	3.099					2.139
Belegd vermogen passiva zijde	3.099	0	0	0	0	2.139
Totaal belegd vermogen	1.088.250	357.144	-349.090	43.856	92.008	1.235.266
Onderverdeling derivaten:						
– Valutatermijncontracten	1.059					915
– Futures	1.497					0
	2.556					915

PST belegt niet rechtstreeks in premiebijdragende ondernemingen. Door investeringen in passieve aandelenfondsen waar deze ondernemingen mogelijk deel van uitmaken, kan een belang in deze ondernemingen echter niet uitgesloten worden.

Methodiek bepaling marktwaarde

Genoteerde marktprijzen:	Beursgenoteerde obligaties
Contante waarde berekening:	Valutaderivaten en futures
Intrinsieke waarde:	Beleggingen in beleggingsfondsen
Waarderingsmodellen:	Vastgoedfondsen, Hypothekenfonds

Levelindeling per 31 december 2019

	Genoteerde markt- prijzen	Contante waarde berekening	Intrinsieke waarde	Waar- derings- modellen	Stand ultimo 2019
Vastgoedbeleggingen	0	0	0	144.201	144.201
Zakelijke waarden	0	0	415.883	0	415.883
Vastrentende waarden	217.272	0	262.607	176.479	656.358
Derivaten	0	915	0	0	915
Overige beleggingen	0	0	17.909	0	17.909
Totaal belegd vermogen	217.272	915	696.399	320.680	1.235.266

Levelindeling per 31 december 2018

	Genoteerde markt- prijzen	Contante waarde berekening	Intrinsieke waarde	Waar- derings- modellen	Stand ultimo 2018
Vastgoedbeleggingen	0	0	16.414	124.081	140.495
Zakelijke waarden	0	0	435.963	0	435.963
Vastrentende waarden	133.926	0	270.785	97.625	502.336
Derivaten	0	-543	0	0	-543
Overige beleggingen	0	0	9.999	0	9.999
Totaal belegd vermogen	133.926	-543	733.161	221.706	1.088.250

	2019 €	2018 €
[2] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	1.912	1.836
Deze post heeft betrekking op het herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen op de passivazijde van de (toelichting op) de balans.		
[3] Vorderingen en overlopende activa		
<u>Lopende en nog te ontvangen intrest</u>		
Hieronder is opgenomen de aan het boekjaar toe te rekenen intrest en dividend van:		
– Vastrentende waarden	2.502	2.388
Overige vorderingen en overlopende activa		
– Collateral	990	0
– Te vorderen m.b.t. beleggingen onroerend goed	1.526	0
– Terug te ontvangen vermogensbeheerkosten	49	0
– Aangesloten ondernemingen (premie-afrekeningen)	728	1.005
– Verzekeringsmaatschappijen	0	6
– Uitkeringsgerechtigden	0	7
	<u>3.293</u>	<u>1.018</u>
Totaal vorderingen en overlopende activa	5.795	3.406
Alle vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[4] Liquide middelen		
– Depotbanken	22.126	14.858
– ING Bank N.V.	928	353
	<u>23.054</u>	<u>15.211</u>
De liquide middelen en de kredietfaciliteit van € 1,8 miljoen bij ING Bank N.V. staan ter vrije beschikking van het fonds.		
Totaal activa	<u>1.268.166</u>	<u>1.111.802</u>

	2019 €	2018 €
Passiva		
Stichtingskapitaal en reserves		
<u>Stichtingskapitaal</u>	0	0
[5] <u>Algemene reserve</u>		
Stand per 1 januari	178.995	241.157
Bij/af: dotatie uit bestemming saldo	16.953	-62.162
Stand per 31 december	<u>195.948</u>	<u>178.995</u>
Totaal stichtingskapitaal en reserves	<u>195.948</u>	<u>178.995</u>
Het minimaal vereiste vermogen bedraagt 104,1% (2018: 104,1%).		
Het vereiste eigen vermogen bedraagt (strategisch) 117,6% (2018: strategisch 118,8%).		
De dekkingsgraad is 118,3% (2018: 119,3%).		
De reële dekkingsgraad ¹⁾ is 94,7% (2018: 102,9%).		
De beleidsdekkingsgraad ²⁾ is 117,6% (2018: 125,9%).		
Technische voorzieningen		
[6] <u>Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds</u>		
De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds per 31 december is als volgt opgebouwd:		
– Deelnemers (inclusief eindloongarantie)	211.486	169.506
– Gewezen deelnemers	450.804	380.531
– Pensioengerechtigden (inclusief vrijval niet opgevraagde pensioenen)	402.621	374.810
– Voorziening eenmalige uitkering bij overlijden	1.561	1.672
Totale voorziening pensioenverplichtingen	<u>1.066.472</u>	<u>926.519</u>
Af: herverzekering	-1.912	-1.837
Totale voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	<u>1.064.560</u>	<u>924.682</u>

1) De reële dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de beleidsdekkingsgraad bij volledige toeslagverlening.

2) De beleidsdekkingsgraad is de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad.

	2019 €	2018 €
Het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is als volgt:		
Stand per 1 januari	925.077	906.199
Mutaties:		
– Premies en premievrijstelling	14.910	14.117
– Uitkeringen en afkopen	-26.803	-26.314
– Indexatie	9.796	18.438
– Intrest	-2.156	-2.330
– Sterfte	-1.874	-3.331
– Arbeidsongeschiktheid	274	563
– Vrijgevallen voor kosten	-671	-657
– Waardeoverdrachten	285	-411
– Omrekening rentetermijnstructuur	145.863	39.694
– Diversen	479	200
– Wijziging grondslagen	0	-21.091
Stand per 31 december	1.065.180	925.077
<u>[7] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen</u>		
Stand per 1 januari	1.836	1.991
Mutatie	76	-155
Stand per 31 december	1.912	1.836
Overige technische voorzieningen		
<u>[8] Voorziening uitlooprisico arbeidsongeschiktheid</u>		
Stand per 1 januari	1.442	1.387
Mutatie ten laste van/gunste de staat van baten en lasten	-150	55
Stand per 31 december	1.292	1.442
Totaal overige technische voorzieningen	1.292	1.442

	2019 €	2018 €
[9] Kortlopende schulden		
– Negatieve derivatenposities	2.139	3.099
– Nog te betalen vermogensbeheerkosten	145	507
– Collateral	850	0
– Nog af te handelen effectentransacties	1	0
– Nog af te betalen ALM-studie	30	0
– Aangesloten ondernemingen (premie-afrekening)	5	0
– Loonheffing en sociale premies	553	542
– Administratiekosten, accountant, actuaris, vermogensbeheer, toezichtskosten en communicatie	29	117
	3.752	4.265
[10] Overlopende passiva		
– Nog te betalen kosten	82	187
	82	187
Totaal passiva	1.268.166	1.111.802

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Door de hoge mate van rentegevoeligheid van het SLM-fonds bestaat er de verplichting om bij te storten als er sprake is van een rentestijging. Het SLM-fonds wordt gekenmerkt door een boven- en een ondergrens voor de participatiewaarde. De bovengrens per participatie is € 10.000,- en de ondergrens per participatie is € 2.000,-. Indien de waarde van een participatie, op ultimo dagbasis, boven respectievelijk onder deze grens raakt, wordt er besloten tot afkomen respectievelijk bijstorten. Bij besluit tot afkomen wordt, binnen twee werkdagen, de dan geldende participatiewaarde verlaagd naar € 5.000,-. Het verschil tussen de dan geldende participatiewaarde en € 5.000,- wordt door het SLM-fonds uitbetaald aan de participant. Bij besluit tot bijstorten wordt, binnen twee werkdagen, de dan geldende participatiewaarde verhoogd naar € 5.000,-. Het verschil tussen de dan geldende participatiewaarde en € 5.000,- dient door de klant te worden bijgestort in het SLM-fonds. Het SLM-fonds kent een hoge mate van leverage.

PST is 2019 een verplichting aangegaan om tot 2022 te investeren in CBRE vastgoed beleggingsfondsen voor een bedrag van € 704.000,-.

Gebeurtenissen na balansdatum

Eind 2019 stak het Corona-virus (Covid-19) voor het eerst de kop op in China. In maart 2020 kreeg het ook stevige voet aan de grond in Europa en daarmee in Nederland. Om het virus in te dammen en de gezondheid van mensen te beschermen, hebben veel landen drastische maatregelen moeten nemen. Deze maatregelen raken het dagelijks leven van alle mensen.

De uitbraak van het Corona-virus heeft ook economische gevolgen. Zowel grote als kleine bedrijven worden hard geraakt door deze crisis. De onzekerheid die dat met zich meebrengt, heeft gevolgen voor de financiële markt en daarmee voor de financiële positie van pensioenfondsen. Het bestuur heeft een crisisteam aangesteld en middels een scenario- en risico analyse inzicht heeft in de financiële en niet-financiële risico's waaronder de effecten op de beleggingsportefeuille, dekkingsgraad en continuïteit van (kritische) processen.

Het effect van de crisis rondom het Corona-virus is niet te isoleren. We kunnen wel bekijken wat er met de dekkingsgraad van het pensioenfonds is gebeurd. In maart 2020 ontstaat er nog een crisis. Door ruzie tussen olieproducerende landen wordt er veel te veel olie produceerd en daalt de prijs van olie en de aandelen van de bedrijven die met olie te maken hebben. Eind februari 2020 werd die nog nauwelijks geraakt door de Corona-crisis. De dekkingsgraad van het fonds was toen 109,03%. Bij het vaststellen van de jaarrekening is de crisis nog niet ten einde. De dekkingsgraad eind april 2020 bedraagt 104,03%. Hoewel de Coronacrisis niet de enige oorzaak van deze daling van 5% hoeft te zijn, geeft dit wel een indicatie van de financiële impact op het pensioenfonds gedurende deze periode.

Toelichting op de staat van baten en lasten (in duizenden euro)

Algemeen

Bezoldiging bestuursleden

De bestuursleden van Pensioenstichting Transport hebben in 2019 (met uitzondering van de onafhankelijk voorzitter) geen bezoldiging ontvangen. Wel is voor het bijwonen van vergaderingen van het bestuur, de beleggingscommissie en de communicatiecommissie in totaal € 95.872 (2018: € 96.064) uitgekeerd. Voor de bestuursleden in actieve dienst wordt deze vergoeding uitgekeerd aan de werkgever.

In de onderstaande tabel worden de bedragen in euro aangegeven.

Categorie	Reis- kosten eigen vervoer	Reis- kosten openbaar vervoer	Vacatie geld	Verblijf kosten (vast)	Overloop bestuurs- kosten	Overige kosten	Vergoeding voorzitter	Grand Total
Jaarbedrag 2019	2.495	35	41.000	204	-5.291	159	57.270	95.872

Personeel

Gedurende het boekjaar 2019 had Pensioenstichting Transport geen personeel in dienst. Bij het bestuursbureau werken drie mensen die in dienst zijn van DHL en zijn gedetacheerd aan PST.

Baten en lasten

	2019 €	2018 €
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
[11] <u>Directe beleggingsopbrengsten</u>		
– Aandelen vastgoedfondsen	4.378	7.650
– Aandelen	147	0
– Obligaties	32.316	5.060
– Liquide middelen	-259	-110
– Derivaten	-8	-8
– Overige intrest	0	-2
	36.574	12.590
[12] <u>Indirecte beleggingsopbrengsten</u>		
– <i>Gerealiseerde koersverschillen:</i>		
– Aandelen vastgoedmaatschappijen	-1.185	-8.179
– Aandelen	49.811	26.464
– Obligaties	20.255	1.514
– Valutatermijntransacties	-25.009	-14.312
– Overige beleggingen	-17	0
– Valutaverschillen	-761	28
– Niet-gerealiseerde koersverschillen:		
– Aandelen vastgoedfondsen	6.062	11.897
– Aandelen	57.848	-64.997
– Obligaties	26.713	12.504
– Valutatermijntransacties	1.458	-4.562
– Overige beleggingen	-73	0
	135.102	-39.643
[13] <u>Beleggingskosten</u> ¹⁾		
– Kosten van het vermogensbeheer (inclusief beleggingsadviseur en herallocatie vanuit pensioenuitvoeringskosten)	-1.361	-1.866
– Herallocatie vanuit pensioenuitvoeringskosten	-495	0
	-1.856	-1.866
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	169.820	-28.919

1) Voor een uitsplitsing van de kosten vermogensbeheer naar de verschillende beleggingscategorieën wordt verwezen naar het bestuursverslag. Deze kosten wijken af van de genoemde kosten in het bestuursverslag, omdat daar ook kosten zijn opgenomen die zijn verwerkt in het nettorendement.

De beleggingskosten over boekjaar 2019 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Categorie	Beheer- en bewaar- loon	Perfor- mance- verg.	Trans- actie- kosten	Overige kosten	Totaal
Vastgoed	-399	0	0	0	-399
Aandelen	-496	0	0	0	-496
Vastrentende waarden	-404	0	0	0	-404
Overige vermogensbeheerkosten	-520	0	0	-38	-558
Totaal kosten vermogensbeheer 2019	-1.818	0	0	-38	-1.856

De beleggingskosten over boekjaar 2018 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Categorie	Beheer- en bewaar- loon	Perfor- mance- verg.	Trans- actie- kosten	Overige kosten	Totaal
Vastgoed	-565	0	0	0	-565
Aandelen	-253	0	0	0	-253
Vastrentende waarden	-581	0	0	0	-581
Overige vermogensbeheerkosten	-442	0	0	-25	-467
Totaal kosten vermogensbeheer 2018	-1.841	0	0	-25	-1.866

	2019 €	2018 €
[14] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
– Doorsneepremies	14.761	14.356
	14.761	14.356
De premiebijdragen van werkgever en werknemers bedragen in totaal 30,0% (2018: 30,0%) van de loonsom.		
De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premies zijn als volgt:		
– Kostendeekkende premie	18.307	18.771
– Gedempte kostendeekkende premie	10.564	10.241
– Feitelijke premie	14.761	14.356
De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.		
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	14.958	14.157
– Opslag in stand houden vereist vermogen	2.812	3.157
– Opslag voor uitvoeringskosten	537	1.457
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	0
	18.307	18.771
De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	5.902	5.182
– Opslag in stand houden vereist vermogen	1.110	1.156
– Opslag voor uitvoeringskosten	537	1.457
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	3.015	2.446
	10.564	10.241
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	5.902	5.182
– Opslag in stand houden vereist vermogen	1.110	1.156
– Opslag voor uitvoeringskosten	537	1.457
– Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	3.015	2.446
– Premiemarge	4.197	4.115
	14.761	14.356

	2019 €	2018 €
[15] Saldo van overdrachten van rechten		
– Overgenomen pensioenverplichtingen	520	215
– Overgedragen pensioenverplichtingen	-260	-589
	<u>260</u>	<u>-374</u>
[16] Pensioenuitkeringen		
– Pensioenen		
– Ouderdomspensioen	-19.807	-19.456
– Partnerpensioen	-6.461	-6.241
– Wezenpensioen	-30	-42
– Invaliditeitspensioen	-141	-143
– Andere uitkeringen		
– Afkopen	-210	-214
– Eenmalige uitkering	-33	-41
	<u>-26.682</u>	<u>-26.137</u>
[17] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen		
– Premies en premievrijstelling	-14.910	-14.117
– Uitkeringen en afkopen	26.803	26.314
– Indexatie	-9.796	-18.438
– Intrest	2.156	2.330
– Sterfte	1.874	3.331
– Arbeidsongeschiktheid	-274	-563
– Vrijgevallen voor kosten	671	657
– Waardeoverdrachten	-285	411
– Omrekening rentetermijnstructuur	-145.863	-39.694
– Diversen	-479	-200
– Wijziging grondslagen	0	21.091
	<u>-140.103</u>	<u>-18.878</u>
Mutatie overige technische voorzieningen		
[18] <u>Voorziening uitloop arbeidsongeschiktheidsrisico</u>	150	-55
Herverzekering		
[19] Premies		
– Premie risicoverzekering	-48	-40

	2019 €	2018 €
[20] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
– Personeelskosten	-392	-522
– Administratiekosten	-777	-831
– Accountant (controle jaarrekening en DNB-jaarstaten)	-38	-31
– Actuaris	-130	-267
– Bestuur	-96	-96
– De Nederlandsche Bank	-57	-60
– Autoriteit Financiële Markten en Compliance Instituut	-17	-23
– Pensioenregister	-2	-2
– Contributie PensioenFederatie en INREV	-15	-14
– Opleidingskosten	-39	-33
– Advieskosten	-29	-104
– Huisvestingskosten	-15	-15
– Overige	-95	-116
– Herallocatie naar kosten vermogensbeheer	495	0
	-1.207	-2.114
[23] Overige baten en lasten		
– Overige	2	-1
Saldo van baten en lasten	16.953	-62.162

	2019 €	2018 €
Actuariële analyse van het saldo		
Beleggingsopbrengsten	26.113	-66.283
Premies	-734	-1.258
Waardeoverdrachten	-25	37
Kosten	0	0
Uitkeringen	122	177
Sterfte	1.874	3.331
Arbeidsongeschiktheid	-124	-618
Mutaties	-291	-202
Toeslagverlening	-9.796	-18.438
Overige (incidentele) mutaties technische voorzieningen	-188	21.093
Andere oorzaken	2	-1
	16.953	-62.162

Resultaatbestemming

Statutaire bepalingen omtrent de resultaatbestemming

Jaarlijks besluit het bestuur of een bedrag in de algemene reserve zal worden gestort, en zo ja welk bedrag.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen (in duizenden euro's):

	2019 €	2018 €
Algemene reserve	16.953	-62.162
	<u>16.953</u>	<u>-62.162</u>

Risicoparagraaf (bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2019 van 117,6% en 2018 van 118,8%.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat ten opzichte van vorig boekjaar de procentuele buffer van de afzonderlijke risico-componenten anders wordt getoond. De veronderstelde positieve samenhang (correlatie) tussen het renterisico, aandelen- en vastgoedrisico en kredietrisico wordt vanaf dit boekjaar bij deze afzonderlijke risico's meegenomen. Daarnaast wordt rekening gehouden met het gegeven dat niet alle risico's zich tegelijk zullen manifesteren (diversificatie). Hierbij dient opgemerkt te worden dat bij de procentuele buffers rekening gehouden wordt met de veronderstelde positieve samenhang (correlatie) tussen renterisico, aandelen- en vastgoedrisico en kredietrisico.

	2019 (strategisch)		2018 (strategisch)	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	26.170	1,3	31.356	1,9
Zakelijke waarden risico (S2)	148.196	13,1	136.659	13,9
Valutarisico (S3)	32.274	0,5	29.133	0,5
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	36.271	2,2	29.827	2,0
Verzekeringstechnisch risico (S6)	29.602	0,4	25.011	0,4
Actief beheer risico (S10)	11.463	0,1	10.577	0,1
Diversificatie-effect	-96.228		-88.243	
Vereist eigen vermogen voor risico fonds	187.748	17,6	174.320	18,8
Afname voor toerekening totale TV	0	0,0	0	0,0
Totaal Vereist eigen vermogen	187.800	17,6	174.320	18,8
Aanwezige dekkingsgraad		118,3		119,3
Beleidsdekkingsgraad		117,6		125,9
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,1		104,1
Vereiste dekkingsgraad	(strategisch)	117,6	(strategisch)	118,8

De beleidsdekkingsgraad van ons fonds is niet afgerond op één decimaal nog nipt hoger dan de strategisch vereiste dekkingsgraad niet afgerond op één decimaal per 31 december 2019 en is afgerond op één decimaal gelijk aan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds niet in een tekort verkeert. In boekjaar 2019 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 117,6%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2018 van 125,9%, is de beleidsdekkingsgraad afgenomen met 8,3.

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. Het Pensioenfonds kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 15,3.

Duratie van de pensioenverplichtingen 19,5.

Voor de vaststelling van het renterisico bij het vereist eigen vermogen worden de kasstromen van de rentegevoelige beleggingen afgezet tegen de kasstromen van de voorziening pensioenverplichtingen. Vervolgens worden beide kasstromen afgezet tegen door DNB bepaalde renteschokken die per looptijd verschillen. Op basis van deze renteschokken kan de impact op de technische voorziening en de impact op alle rentegevoelige beleggingen worden berekend. Overeenkomstig kan een afdekkingspercentage worden berekend. Rentegevoeligheid is één van de belangrijkste factoren bij de bepaling van de (strategische) assetallocatie van de portefeuille.

	Feitelijke verdeling		Strategische verdeling	
	€	%	€	%
Impact op technische voorziening voor risico fonds (A)	37.160		37.160	
Impact op de rentegevoelige beleggingen (B)	12.627		10.990	
Renterisico	24.533	1,2	26.170	1,3
Afdeckingspercentage (B/A)	34,0		29,6	

Derivaten

Het renterisico is afgedekt door middel van rentederivaten. Het ongerealiseerd resultaat bedraagt -2.433. Door deze swaps wordt de duratie van de portefeuille van vastrentende waarden verlengd van 11,3 naar 15,3 jaar.

Met behulp van deze derivaten wordt het strategisch afdeckingspercentage vorm gegeven. Strategisch dekt het fonds volgens het beleggingsmandaat 40% van het renterisico af. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het fonds een dynamisch renteafdeckingsbeleid heeft.

Hoogte buffer

Op basis van de vereist eigen vermogen berekeningen bedraagt de buffer voor het feitelijk renterisico 24.533 (1,2%) en voor het strategisch renterisico 26.170 (1,3%).

Aandelen- en vastgoedrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, en aandelen in vastgoedfondsen in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2019		2018	
	€	%	€	%
Verdeling zakelijke waarden en onroerende zaken per categorie:				
Ontwikkelde markten (Mature markets)	337.498	60,2	374.212	64,9
Opkomende markten (Emerging markets)	78.385	14,0	61.751	10,7
Niet beursgenoteerd vastgoed	123.525	22,1	124.081	21,5
Beursgenoteerd vastgoed	20.676	3,7	16.414	2,8
	560.084	100,0	576.458	100,0

Derivaten

Het zakelijke waarden risico wordt strategisch niet afgedekt en is feitelijk ook niet afgedekt.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 150.620 (13,3%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 148.196 (13,1%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2019		2018	
	€	%	€	%
Onroerende zaken naar valuta:				
Euro	107.661	74,7	105.037	74,8
USD	36.540	25,3	35.458	25,2
	<u>144.201</u>	<u>100,0</u>	<u>140.495</u>	<u>100,0</u>
Zakelijke waarden naar valuta:				
Euro	76.029	18,3	101.459	23,3
Amerikaanse dollar	136.405	32,8	119.251	27,4
Australische dollar	8.389	2,0	8.863	2,0
Britse pound sterling	44.090	10,6	59.383	13,6
Hongkongse dollar	–	0,0	–	0,0
Japanse yen	30.225	7,3	30.872	7,1
Singapore dollar	1.589	0,4	1.735	0,4
Overige valuta	119.157	28,7	114.400	26,2
	<u>415.883</u>	<u>100,0</u>	<u>435.963</u>	<u>100,0</u>
Vastrentende waarden (inclusief lopende intrest) naar valuta:				
Euro	524.464	79,9	384.533	76,5
Amerikaanse dollar	116.711	17,8	117.803	23,5
Britse pound sterling	0	0,0	0	0,0
Overige valuta	15.182	2,3	0	0,0
	<u>656.358</u>	<u>100,0</u>	<u>502.336</u>	<u>100,0</u>

Derivaten

valuta	beginstand 2019	transacties	resultaat	eindstand 2019
Amerikaanse dollar	-1.851	19.155	-15.235	2.068
Canadese dollar	0	0	0	0
Japanse yen	-635	2.944	-1.742	567
Britse pound sterling	461	-1.086	-1.095	-1.720
Overige valuta	0	0	0	0
	<u>-2.026</u>	<u>21.014</u>	<u>-18.072</u>	<u>915</u>

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. De post valutatermijntransacties bestaat uit de volgende transacties, omgerekend in euro per 31 december 2019:

	aankoop transacties	verkoop transacties
Euro	312.807	0
Amerikaanse dollar	0	252.345
Japanse yen	0	24.339
Britse pound sterling	0	35.207
	<u>312.807</u>	<u>311.891</u>

Indien de afrekening van deze transacties op 31 december 2019 zou hebben plaatsgevonden dan zou het af te rekenen bedrag 1.458 hoger uitvallen dan overeengekomen. Strategisch dekt het fonds 64,5% van haar niet-euro beleggingen af.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valuta risico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valuta risico bedraagt 35.775 (0,6%) en voor het strategisch valuta risico 32.274 (0,5%).

Grondstoffenrisico

PST belegt niet in grondstoffen en loopt daarmee geen risico dat de waarde van deze beleggingen daalt als gevolg van marktontwikkelingen.

Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2019		2018	
	€	%	€	%
Rating vastrentende waarden:				
AAA	284.317	43,2	176.936	35,2
AA	156.057	23,8	144.881	28,8
A	129.085	19,7	101.697	20,2
BBB	28.841	4,4	33.000	6,6
Lager dan BBB	12.882	2,0	15.809	3,1
Geen rating	45.177	6,9	30.012	6,0
	656.358	100,0	502.336	100,0
Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:				
Resterende looptijd < 1 jaar	11.840	1,8	3.579	0,7
Resterende looptijd <= 5 jaar	78.664	11,9	76.443	15,2
Resterende looptijd >= 5 jaar	568.356	86,3	422.313	84,1
	656.358	100,0	502.336	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 36.334 (2,2%) en voor het strategisch kredietrisico van 36.271 (2,2%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte

sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 29.602 (0,4%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico ook 29.602 (0,4%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Vastgoed	2019		2018	
	€	%	€	%
Verdeling onroerende zaken per sector:				
Participaties in vastgoed beleggingsfondsen	144.201	100,0	140.495	100,0
	<u>144.201</u>	<u>100,0</u>	<u>140.495</u>	<u>100,0</u>
Verdeling onroerende zaken per regio:				
Europa	93.456	64,8	93.633	66,6
Noord-Amerika	44.698	31,0	41.966	29,9
Azië	4.974	3,4	3.951	2,8
Oceanië	1.011	0,7	903	0,6
Overig	61	0,0	43	0,0
	<u>144.201</u>	<u>100,0</u>	<u>140.495</u>	<u>100,0</u>

	2019		2018	
	€	%	€	%
Grote posten: vastgoed van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in onroerende zaken per 31 december:				
– MG European Property Fund	22.968	15,3	22.275	15,9
– CBRE (IFRS) Dutch Reail Fund	14.435	10,0	14.814	10,5
– CBRE (IFRS) Dutch Residential Fund	23.979	16,6	21.795	15,5
– CBRE Industrial Fund	15.597	10,8	14.249	10,1
– Heitman America Real Estate Trust LP	22.019	6,9	21.724	15,5
– CBRE European Shopping Centre Fund	10.006	15,9	13.833	9,8
– Berkshire Multifamily Income Realty Fund	14.521	10,1	13.734	9,8
– TKPI MM Global Listed Index Real Estate Fund - Unhedged	20.676	14,3	16.414	11,7
Zakelijke waarden				
Verdeling zakelijke waarden en overige beleggingen per regio:				
Europa	159.307	38,3	201.136	46,1
Noord-Amerika	155.861	37,5	135.343	31,0
Midden- en Zuid-Amerika	0	0,0	8.115	1,9
Oceanië en Azië	98.845	23,8	83.508	19,2
Afrika	1.870	0,4	7.861	1,8
	415.883	100,0	435.963	100,0
Grote posten: zakelijke waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in zakelijke waarden per 31 december:				
– Robeco QI Emerging Conservative Equities	76.970	18,5	81.809	15,9
– Fidelity Institutional Pan. European Fund	65.983	15,9	164.316	32,0
– State Street	272.929	65,6	268.099	52,1
Vastrentende waarden				
Verdeling vastrentende waarden per regio:				
Europa	525.223	80,0	392.947	78,2
Noord-Amerika	99.247	15,1	74.463	14,8
Midden- en Zuid-Amerika	11.364	1,7	10.529	2,1
Oceanië en Azië	16.664	2,5	21.342	4,2
Afrika	3.859	0,6	3.055	0,6
	656.358	100,0	502.336	100,0

	2019		2018	
	€	%	€	%
Verdeling vastrentende waarden per sector:				
Beleggingsfondsen	503.121	76,7	368.409	73,3
Discretionair	153.236	23,3	133.927	26,7
	<u>656.358</u>	<u>100,0</u>	<u>502.336</u>	<u>100,0</u>

Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in vastrentende waarden per 31 december:

– TKPI Multi Management Global Credit ex Financials Fund Unhedged	188.114	28,7	155.741	31,0
– Neuberger Emerging Markets Debt Blend Fund - Unhedged	38.237	5,8	39.877	7,9
– Aegon Discretionair Plus Hypotheken Fonds Plus Overlay Fonds	258.549	39,4	274.810	54,7
– ASR Hypotheken	107.422	16,4	31.908	6,4

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden. Evenals in boekjaar 2018 is er geen additionele buffer berekend.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt alleen een actief beheer risico becijferd voor de aandelenportefeuille indien de tracking error groter is dan 1%. Voor het pensioenfonds resulteert een buffer voor het feitelijk actief beheer risico van 12.045 (0,1%) en voor het strategisch actief beheer risico van 11.463 (0,1%).

Vastgesteld te Utrecht, 10 juni 2020.

Het bestuur

G.C.T. Burggraaf
vicevoorzitter namens werkgevers

J.G. Baaij
vicevoorzitter namens werknemers

Overige gegevens

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Pensioenstichting Transport te Utrecht is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2019.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Pensioenstichting Transport, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 8.800.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 550.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum gelijk aan dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Pensioenstichting Transport is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Coronacrisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Amsterdam, 10 juni 2020

drs. J.J.M. Tol AAG RBA
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur van Pensioenstichting Transport

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Pensioenstichting Transport te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Pensioenstichting Transport per 31 december 2019 en van het saldo van baten en lasten over 2019 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2019.
2. De staat van baten en lasten over 2019.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Pensioenstichting Transport zoals vereist in de Wet toezicht accountants-organisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 11 miljoen. De materialiteit is gebaseerd op 1% van de som van het aanwezige stichtings-kapitaal en reserves en de technische voorzieningen. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de organen belast met governance overeengekomen dat wij aan de organen belast met governance tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 550.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Pensioenstichting Transport heeft de uitvoering van de financiële administratie, pensioenadministratie en het vermogensbeheer uitbesteed aan uitvoeringsorganisaties. De financiële informatie die ontvangen wordt van deze uitvoeringsorganisaties over administratieve basisgegevens die resulteren in de technische voorzieningen, premiebijdragen, uitkeringen, beleggingen en beleggingsresultaten zijn opgenomen in de jaarrekening van Pensioenstichting Transport.

Wij hebben eigen werkzaamheden verricht bij de controle van de financiële informatie die ontvangen is van deze uitvoeringsorganisaties over administratieve basisgegevens die resulteren in de technische voorzieningen, premiebijdragen, uitkeringen, beleggingen en beleggingsresultaten.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij de uitvoeringsorganisatie, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op niveau van het pensioenfonds, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van Pensioenstichting Transport verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de organen belast met governance gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

- ***Financiële positie en de gevoeligheden ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen***

De technische voorziening waaronder begrepen de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds betreft de belangrijkste verplichting in de balans van Pensioenstichting Transport en vormt één van de belangrijkste componenten voor de berekening van de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad. In noot 5 bij de jaarrekening is de financiële positie per 31 december 2019 beschreven. Volgens deze toelichting bedraagt de actuele dekkingsgraad 118,3 procent en de beleidsdekkingsgraad 117,6 procent.

Bij onze controle hebben wij bijzondere aandacht gegeven aan de waardering van de technische voorzieningen welke tot stand komt op basis van de administratieve basisgegevens en door het bestuur gekozen (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen, zoals sterfte, samenlevingsgegevens, uittredleeftijd, arbeidsongeschiktheid en reactivering alsmede administratie- en excassokosten.

Pensioenstichting Transport heeft in de grondslagen voor waardering van activa en passiva onder "technische voorzieningen" de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen voor de waardering van de technische voorziening toegelicht. In noot 6 van de jaarrekening is een verdere detaillering van de technische voorziening gegeven.

Wij hebben de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen (actuariële) veronderstellingen en de gehanteerde waarderingsgrondslagen getoetst en besproken met de certificerend actuaris. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de voorziening pensioenverplichtingen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen uit de Pensioenwet.

Wij hebben de certificerend actuaris instructies gestuurd over de te volgen controleaanpak en attentiepunten. Wij hebben de rapportage van de certificerend actuaris geëvalueerd en de uitkomsten besproken. Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde administratieve basisgegevens te toetsen.

Onze observatie bij dit kernpunt

We achten de door Pensioenstichting Transport toegepaste methodiek en gehanteerde veronderstellingen voor de vaststelling van de technische voorzieningen aanvaardbaar en zijn van mening dat deze voorziening toereikend is. Tevens achten wij de toelichting dienaangaande in de jaarrekening toereikend.

- **Waardering van beleggingen welke gewaardeerd zijn op basis van waarderingsmodellen**

De beleggingen zijn een significante post op de balans van Pensioenstichting Transport en dienen volgens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde.

Voor een deel van de beleggingen is de marktwaarde te toetsen aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten, maar er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van waarderingsmodellen en -technieken (de illiquide beleggingen). Het met behulp van modellen en technieken bepalen van de marktwaarde is complex en bevat subjectieve elementen die bij de berekening worden gehanteerd.

In de grondslagen voor waardering van activa en passiva onder "waardering" alsmede in noot 1 van de jaarrekening geeft Pensioenstichting Transport inzicht in de gehanteerde waarderingsmethoden van de beleggingen. Uit deze toelichting blijkt dat ultimo 2019 circa € 321 miljoen (circa 26% van de totale beleggingen) is gewaardeerd met behulp van waarderingsmodellen en -technieken.

Wij hebben vastgesteld of de in de grondslagen voor waardering van activa en passiva beschreven modellen en technieken geschikt zijn om, binnen de geldende wettelijke bepalingen en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, te kunnen komen tot een marktwaarde van deze beleggingen. Verder hebben wij getoetst of de toepassing van deze modellen en technieken bij het bepalen van de marktwaarde overeenkomstig uitgangspunten heeft plaatsgevonden.

Onze observatie bij dit kernpunt

De combinatie van het testen van de interne beheersmaatregelen en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden heeft voldoende geschikte controle-informatie opgeleverd. Tevens achten we de toelichting dienaangaande in de jaarrekening toereikend.

- **Betrouwbare uitvoering van processen voor pensioenbeheer en vermogensbeheer bij uitvoeringsorganisaties**

Pensioenstichting Transport heeft de uitvoering van het pensioenbeheer en vermogensbeheer uitbesteed, maar blijft conform wetgeving eindverantwoordelijk voor de gehele dienstverleningsketen. De financiële informatie die ontvangen wordt van de uitvoeringsorganisaties is opgenomen in de jaarrekening van Pensioenstichting Transport.

Het pensioenfonds loopt het risico dat de uitbesteede processen niet of onvoldoende worden beheerst en/of dat de ontvangen (financiële) informatie van de uitvoeringsorganisatie niet betrouwbaar is. In het jaarverslag in de paragraaf "operationeel risico" van het hoofdstuk "risicomanagement" geeft het bestuur een nadere toelichting over de uitbesteding en de wijze waarop risico's verbonden met deze uitbesteding worden beheerst.

Wij hebben de juiste werking van internebeheersingsmaatregelen bij de uitvoeringsorganisaties, voor zover relevant voor onze controle van de jaarrekening van Pensioenstichting Transport, geëvalueerd. Hierbij hebben wij gebruikgemaakt van de ontvangen ISAE 3402 type II-rapportages. Verder hebben wij kennisgenomen van de rapportages van de uitvoeringsorganisatie en de toelichtingen hierop aan het bestuur van Pensioenstichting Transport. Daarnaast hebben wij gegevensgerichte cijferanalyses en deelwaarnemingen uitgevoerd, gericht op de uitkomsten van de relevante financiële informatiestromen.

Onze observatie bij dit kernpunt

De combinatie van het evalueren van de internebeheersingsmaatregelen en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden heeft voldoende adequate controle-informatie opgeleverd.

Paragraaf ter benadrukking van de impact van het coronavirus

Het coronavirus heeft ook invloed op Pensioenstichting Transport. In de toelichting op pagina 82 in de jaarrekening heeft het pensioenfonds de huidige impact en haar plannen om met deze gebeurtenissen of omstandigheden om te gaan toegelicht. Ook geeft zij aan dat het op dit moment voor hen niet goed mogelijk is om in te schatten wat de invloed van het coronavirus is op de financiële prestaties en gezondheid van Pensioenstichting Transport. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Voorwoord
- Meerjarenoverzicht
- Organisatie pensioenfonds
- Verslag van het bestuur
- Verslag Raad van Toezicht
- Verslag verantwoordingsorgaan
- Vooruitblik 2020
- Overige gegevens
- Bijlagen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het meerjarenoverzicht, de organisatie pensioenfonds, het verslag van het bestuur, de vooruitblik 2019 en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is, waarbij opgemerkt wordt dat het bestuur op basis van de Pensioenwet het korten van pensioenen als ultimum remedium kan inzetten.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De organen belast met governance zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.

- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de organen belast met governance onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de organen belast met governance dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de organen belast met governance over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de organen belast met governance hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 10 juni 2020

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. M. van Luijk RA

Bijlagen

Aangesloten ondernemingen per 31 december 2019

Voor de basis- en de excedentpensioenregeling:

DHL Global Forwarding (Netherlands) B.V., Hoofddorp
DHL Supply Chain Management B.V., Schiphol
Deutsche Post Global Mail (Netherlands) B.V., Nieuwegein
Deutsche Post International B.V., Amsterdam
F.X. Coughlin B.V., Duiven
Gerlach & Co. Internationale Expediteurs B.V., Venlo

Alleen voor de excedentpensioenregeling:

DHL Aviation (Netherlands) B.V., Haarlemmermeer
DHL Parcel (Netherlands) B.V., Utrecht
DHL Freight (Netherlands) B.V., Tiel
DHL International B.V., 's-Gravenhage
DHL Supply Chain (Netherlands) B.V., Utrecht
Exel Group Holdings Nederland B.V., Veghel
DHL Parcel (e-Commerce) B.V., Utrecht
Danzas Fashion Service Center B.V., Waalwijk

Begrippenlijst

Ter verhoging van de leesbaarheid van het jaarverslag vindt u hieronder een lijst waarin enkele technische pensioentermen worden verklaard.

Actieve deelnemer	De werknemer die pensioen opbouwt via de pensioenregeling.
ALM-studie	(ALM) Asset Liability Management is het afstemmen van het pensioenvermogen op verplichtingen. Het uitvoeren van een ALM-studie kan een pensioenfonds helpen bij het kiezen van de beleggingsmix, de wijze van financieren van de pensioenregeling en/of het financieren van toeslagen.
Beleidsdekkingsgraad	De beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.
Benchmark	Vergelijkingsmaatstaf waartegen de performance (prestatie) van (een deel van) de portefeuille wordt afgezet).
Comingservice	Pensioenrechten (of de waarde daarvan) over het lopende deelnemersjaar en toekomstige deelnemersjaren.
DB-regeling	Defined benefit-regeling. In deze pensioenregeling is de hoogte van het pensioen gebaseerd op het salaris en de diensttijd. Er wordt een toezegging gedaan omtrent de hoogte van het pensioen. Eindloon- en middelloonregeling zijn DB-regelingen. PST heeft een DB regeling.
Dekkingsgraad	De verhouding tussen enerzijds het aanwezige vermogen en anderzijds de contante waarde van de op dat moment geldende reglementaire pensioenaanspraken. Dit begrip is gelijk aan de nominale dekkingsgraad.
Doorsneepremie	Premie die de werkgever en werknemer betalen aan het fonds ter verwerving van pensioenaanspraken. Het totale premiepercentage is voor iedereen gelijk ongeacht individuele verschillen in leeftijd, burgerlijke staat of geslacht.
Derivaten	Afgeleide financiële instrumenten, dat wil zeggen financiële contracten, waarvan de waarde wordt afgeleid van een onderliggende waarde (bijvoorbeeld een aandeel). De bekendste vormen van derivaten zijn valutatermijncontracten, opties.
Duration	Zie modified duration.
Eindloonregeling	Pensioenregeling waarin de hoogte van het pensioen is afgeleid van het salaris dat men direct voorafgaand aan de pensioendatum verdient en de diensttijd. Bij iedere salarisverhoging wordt het pensioen dat al is opgebouwd opgetrokken naar het nieuwe salarisoniveau.
Emir	EMIR is een Europese verordening, wat betekent dat zij een rechtstreekse werking heeft in de lidstaten van de EU. EMIR bevat regels voor het afwickelen van derivaten.

ESG criteria	Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) wordt in de praktijk meestal vorm gegeven aan de hand van de zogeheten ESG-criteria: – E (environment, milieu). – S (sociaal, sociaal-maatschappelijk beleid). – G (governance).
Franchise	Het gedeelte van het salaris waarover geen pensioen wordt opgebouwd in verband met de AOW (zie ook: pensioengrondslag).
Future	Een op de beurs verhandeld termijncontract (gestandaardiseerd) waarmee de belegger kan inspelen op de toekomstig prijs van een financieel instrument zonder het instrument daadwerkelijk te moeten aanschaffen.
Gewezen deelnemer	Iemand is gewezen deelnemer als de deelname aan de pensioenregeling is gestopt en er geen pensioenrechten meer worden opgebouwd.
Haalbaarheidstoets	De haalbaarheidstoets is opgenomen in het nFTK. Door middel van deze toets worden normen gesteld aan de hoogte van het verwachte pensioenresultaat en de mate waarin dat op voorhand mag afwijken van hetgeen aan de deelnemers van het pensioen beloofd is. Met de haalbaarheidstoets moet een pensioenfonds (bij aanvang van een pensioencontract of bij significante wijziging door middel van een aanvangshaalbaarheidstoets, maar daarnaast ook jaarlijks in de vorm van de jaarlijkse haalbaarheidstoets) aantonen dat met de gekozen financiële opzet het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau aansluit bij de geformuleerde risicohouding.
Herstelplan	Plan (van aanpak) gericht op het herstel van de financiële positie van het pensioenfonds. Het herstelplan dient zodanige maatregelen te omvatten, dat de situatie op grond waarvan een herstelplan moet worden opgesteld binnen uiterlijk tien jaar is beëindigd.
Indexering	Verhoging van het pensioen naar aanleiding van loon- of prijsontwikkeling. Geldt voor ingegane pensioenen, premievrije aanspraken en opgebouwde aanspraken van actieve deelnemers in een middelloonregeling. Indexering is bijna altijd voorwaardelijk. Dat betekent dat er alleen geïndexeerd wordt indien er voldoende middelen zijn. Zie voor indexering bij PST het hoofdstuk 'Inhoud pensioenregeling'.
Koopsom	Eenmalige betaling waarmee een (pensioen)verzekering wordt gefinancierd.
Middelloonregeling	In een middelloonregeling wordt het pensioen berekend op basis van het gemiddelde salaris dat men tijdens de loopbaan verdient. Het in eerdere jaren opgebouwde pensioen wordt niet opgehoogd tot het niveau van het laatste salaris. Eenmaal opgebouwde rechten worden bij een middelloonregeling meestal wel geïndexeerd. Indexering is echter bijna altijd voorwaardelijk. Dat betekent dat er alleen geïndexeerd wordt indien er voldoende middelen zijn.

Modified duration	Een duration die met een verfijnde formule ten opzichte van de gewone duration wordt berekend. De duration is een cijfer dat aangeeft met hoeveel procent de waarde van een obligatie(portefeuille) stijgt of daalt bij een daling of stijging van één procent van de rente. De duration kan gebruikt worden als rentegevoeligheidsmeter. Hoe hoger de duration des te groter zal de waardeverandering zijn bij een rentewijziging. Een (modified) duration van 5 voor vastrentende waarden geeft aan dat bij een stijging (c.q. daling) van de rentestand met 1%-punt, de koers van de vastrentende waarde met 5%-punten daalt (c.q. stijgt).
Navigatiemetafoor	De navigatiemetafoor geeft deelnemers van pensioenregelingen via een afbeelding beter inzicht in hun toekomstig ouderdomspensioen en de risico's daaromheen.
Overlay (SLM fonds)	Het fonds met als doel om op een efficiënte manier het renterisico af te dekken dat gepaard gaat met de toekomstige pensioenuitkeringen die een pensioenfonds moet doen.
Pensioengrondslag	Het gedeelte van het salaris waarover men pensioen opbouwt.
Premiedekkingsgraad	Een dekkingsgraad die uitdrukt in hoeverre de premie die ontvangen wordt geen negatieve invloed heeft op de dekkingsgraad van het fonds. Een premiedekkingsgraad van 100% dekt exact de kosten van de inkoop op basis van de rentetermijnstructuur inclusief de opslag voor kosten en voor het minimaal vereist eigen vermogen.
Premievrije aanspraken	De pensioenaanspraken die zijn opgebouwd tot de beëindiging aanspraken van de deelneming vóór de pensioendatum, op basis van de doorgebrachte deelnemerstijd. Als in de pensioenregeling de ingegane pensioenen worden geïndexeerd, worden ook de premievrije aanspraken van de gewezen deelnemers geïndexeerd.
Reële dekkingsgraad	Onder reële dekkingsgraad wordt verstaan de mate waarin pensioenen door het fondsvermogen worden gedekt met daarbij in aanmerking genomen het verwachte toekomstige overrendement.
Rentetermijnstructuur (RTS)	De rentetermijnstructuur, of yield curve, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij normaliter een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.
Screened	Gecontroleerd op uitgesloten beleggingen.
Stop-lossverzekering	Verzekering ter dekking van het risico van een negatief verzekeringstechnisch resultaat.
Strategische assetmix	Verdeling van het vermogen over aandelen, obligaties, onroerend goed en liquide middelen teneinde de gewenste verhouding tussen rendement en risico te bereiken.
Technische voorziening	Het bedrag dat bij een pensioenfonds aanwezig moet zijn om te kunnen voldoen aan de pensioenverplichtingen die het fonds op het moment van berekenen heeft ten opzichte van de deelnemers.

Ultimate forward rate (UFR)	Per 30 september 2012 is de rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen aangepast door toepassing van de zogeheten UFR. De UFR-methodiek voor pensioenfondsen maakt de rentetermijnstructuur minder gevoelig voor verstoringen op de financiële markten en daarmee de financiële positie stabiel. Dit betekent dat de verstoringen op de financiële markten welke de rentetermijnstructuur beïnvloeden in de toekomst minder effect zullen hebben op de dekkingsgraad van pensioenfondsen.
Vereist Eigen Vermogen	Het vereist eigen vermogen is de omvang van het eigen vermogen waarover een pensioenfonds ten minste zou moeten beschikken. Indien een fonds niet over dit vermogen beschikt, is sprake van een tekortsituatie en moet het fonds een herstelplan indienen bij DNB.
Yield curve	De yield curve of rentetermijnstructuur is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen markttrente anderzijds.

Pensioenstichting Transport
Postbus 8292
3503 RG Utrecht